

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó:

Az Országos Erdészeti Egyesület.

Szerkesztő:

Dr. Bedő Albert.

Megjelenik minden hónap 28.-án.

Harmincznyolczadik évf.

V. füzet.

1899. május hónap.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti Egyesület oly alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak, 3 frt kedvezményes árért járathatják.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca, 10. szám. II. emelet. —

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

A fehér-nyírfa csemetéinek nevelése.

Irta: Kiss Ferencz, m. kir. főerdész.

Talán azért, mert természetes uton való megtelepülésre szorítkozva is egyik legelterjedtebb fanemeink közé sorakozott, egyáltalán nem igen gondolnak a fehér nyír-fának mesterséges uton, magról való nevelésére. Meg sem igen becsülik ezt a fát, pedig éppen az a nagy arányu elterjedése bizonyítja a fa életképességét és létjogát a növényországban.

Mig felső tenyészhatára a Bihar hegységben 1300 m. sőt a schweizi közép Alpokon 2000*) m.-ig is felhág, az Alföld 80—90 m. magas homokos buczkái között is igen vitoron tenyész.

A fehér nyírt a legtöbb erdőgazdaságban mint gyomot tekintik; az Alföldön azonban hol a homoktalajnak lépten-

*) Fekete. Növénytan.

nyomon váltakozó fizikai és kémiai tulajdonságai a fatenyésztésre is a legkülönbözőbb hatást gyakorolják, figyelmet érdemlő fanem.

Olyan helyeken, hol a talaj zsendésebb, mintsem hogy az ákácznak megfelelné, igen szép sikerrel tenyészthető. Ugyanis az ily helyeken legtöbbször 35—45 cm. mélyen előforduló szikes talaj igen nagy ártalmára nincs, mert gyökérzete sekély s így nem hatol le a fatenyésztésre ártalmas talajrétegbe.

A kiültetést igen jól türi és gyorsan nő.

Ha a talaj elég erőteljes, 25—30 éves korban 16—18 m. magasságot is elér, 24—26 cm. mellmagassági átmérővel. Életkora azonban itt még rövidebb, mint az előhegyekben, mert 40—50 éves korban még a jó talajon is elszárad már a csucsá s rohamosan pusztul el, kevésbé jó talajon pedig csak 25—30 évig él. A vágásokban tultartott egyedek igen sokat szenvednek a szárazságtól, mert a csupaszon maradt talajnak nagyobb foku kiszáradása folytán, a sekélyen futó vékony gyökerek közül igen sok elpusztul.

Fáját az Alföldön bognár fának igen keresik. Ellenése kevés. Sarjadzási képessége nagy s fehér törzsével az erdőt kellemesen tarkítja.

Mivel homoktalajok beültetésénél ez a fanem igen jó szolgálatot tesz, nem tartom feleslegesnek csemetekertekben, magról való nevelését leírni, annál is inkább, mert szakkönyveinkben eddig erre nem terjeszkedtek ki, másrészt, mert e fanem csemetéinek nevelése az Alföldön elég gondozást és ápolást kíván.

Ha a csemetekert helyét homokon választjuk ki, figyelni kell arra, hogy a talaj elég zsendés legyen, de ne szikes s a szikréteg a felülethez ne legyen közel; mert a vetés öntözése által — a locsoló víz is mindig szikes

lévén — a föld felső rétege mindinkább megtelik a vízben feloldva volt sziksóval, a mi nemcsak kémiai hatásánál fogva lesz ártalmas a magból kelő csemetére, hanem az által is, hogy a sziksó a felületén lévő homokot összekötve, a levegőnek talajba való behatolását megakadályozza, illetve nagyon csökkenti.

Ily helyeken esetleg még ki kel ugyan a mag elég jól, azonban a gyenge magcsemeték később növekvésben visszamaradnak, majd meg napról-napra veszni indulnak.

A kötött talajon nem kell küzdeni a sziktartalommal; itt azonban a talajnak lazítására kell különös gondot fordítani. Ilyen helyen elkerülhetetlenül szükséges, hogy a talajt vetés előtt legalább kétszer jól apróra felássuk, felületét közvetlenül a vetés előtt 5 cm. vastagon $\frac{1}{2}$ rész homok és $\frac{1}{2}$ rész korhadék-trágya keverékkel beszórjuk. Homoktalajon csak korhadék-trágyával szórjuk be a felületet.

Ezt a földtakarót gereblyével mindkét esetben össze kell keverni a földdel.

Az így elkészített talajba vethetjük csak el a magot. A fehér nyír magja július hó végén és augusztus hó elején érik, úgy hogy augusztus 10—15-ig már meg kell szedni a magot.

A magérésnél nem kell bevárni, míg a toboz száradni kezd; legjobb akkor szedni, midőn a toboz kívülről még zöld, de a mag a toboz belsejével együtt már sárgabarna s a toboz nyeléről a szárnyas termés a terméságazattal együtt könnyen lemorzsolható.

Hogy jó minőségű-e a mag, legegyszerűbben s gyorsan győződhetünk meg, ha egy áltoboz összes magját (egyben-egyben 580—600 szem mag van) egy tiszta vízzel félig telt pohárba tesszük; a jó minőségű magból már 3—4 nap múlva egynehány csirázni fog.

A mag minőségéről meggyőződván, a frissen szedett magot tiszta, levegő hőmérsékű vízbe teszszük, oly edénybe, melynek lehetőleg egyenes nagy felülete van, hogy az egyes magszemek ne legyenek nagyon egymásra zsufolva; az így 5—6 napig kezelt magot, tekintet nélkül arra, vajjon a mag csirázni kezd-e vagy nem, a már előkészített talajba *legkésőbb augusztus hó 20-ig elvetjük*. A magcsiráztatásnál azért emeltem ki, hogy összezsufolva lehetőleg ne legyen a mag, mert így előbb csirázik; ugyanis a 4 liter tartalmu, vízzel telt tálba tett 1.5 kg. nyírfa magból egy hét alatt egy sem csirázott, holott ugyanebből a magból az ivópohárba előbbivel egyszerre betett 500 magból 3 nap múlva kettő már kicsirázott.

A vetésnél legczélszerűbb a teljes vetést esetleg a pásztást alkalmazni. A magot elég sűrűn az ágyakra szórjuk s rája $\frac{2}{3}$ rész korhadékból és $\frac{1}{3}$ rész homokból álló keveréket szítalunk vagy szórunk 2—3 mm. vastagságban.

Az így elvetett magot száraz meleg időjárással 8—10 napig reggel és este locsolni kell; kevésbé meleg és száraz idővel elég egyszeri jó, erős locsolás is.

A leirt módon kezelt mag 6 nap múlva már csirázik, 10—12 nap múlva pedig teljesen kikel.

A vízben nem áztatott mag pár nappal későbbben kel s nem oly tökéletesen, mint előbbi.

A fiatal, pár napos csemetéket, már csak kétnaponként kell locsolni.

A horonyba való vetésnél a magoknak egymásra való zsufolása a kelést hátráltatja, sőt megakadályozza. A takaró a legnagyobb elővigyázat mellett is vastagabb lesz, mint kellene.

Az áskák és az *Agriotes segetis* álczái teljesen tönkre tehetik

a vetést, mert a lazább horonyban igen jól mozoghatnak, a kis csemetéket a horonyban végig könnyen fellelik s megközelíthetik.

Jóllehet a nyírfacsemeték eléggé türik a hideget, mégis a másfélhónapos csemeték némi védelemre szorulnak a száraz hidegek ellen. E célból a csemetéket száraz fagyok beálltával galyakkal befedjük s erre még vékonyan szalmát vagy falevelet szórunk. A galyakkal való takarás szükséges azért, hogy a kis csemeték a szalmafödés által a levegőtől nagyon el ne zárassanak.

Ha a hó a nagyobb hidegek beállta előtt esik le, akkor a kis magcsemeték mesterséges betakarása nem szükséges.

Ha vastag hótakaró fedi az ágyakat, vagy a hó felszine megfagy, a szellőztetésről gondoskodni kell, mert a gyenge magcsemeték kipállanak.

A takarónak korai eltávolítása nem ajánlatos, mert kisebb késői fagyok is kihúzzák a gyenge csemetéket.

A nyírfamagnak *közvetlen az érés után való vetését* nem lehet eléggé ajánlani.

Csirázóképességét legfeljebb csak tavaszig tartja meg; sőt mivel már a friss magnak is kevés %-a bír csirázóképességgel, könnyen megtörténik, hogy a mag közt tavaszra alig marad olyan, a mely csirázóképességét megtartotta. Ezt alkalmam volt többször tapasztalni magkereskedésből, kora tavasszal, szállított nyírmagvakon. Épp ezért tavasszal, vetés előtt, a magnak csiráztatási próbáját soha sem szabad elmulasztani. Ezzel sok időt és pénzt takaríthatunk meg, mert nem vetjük el hiába a magot, nem locsoltatjuk haszontalanul 4—5 hétig az ágyakat s még elég korán próbálhatunk más maggal szerencsét.

A tavaszi vetésnek hátránya még az is, hogy ekkor

a mag már csak 28—35 napra csirázik, így a locsolás sokkal hosszabb időre terjed, mint ősszel.

Ellenségei a nyírmagvetésnek a vakond és áska, melyek a felturás által sok kárt okoznak a gyenge magcsemetékben; ezek ellen azonban fáradsággal bár, de eléggé sikeresen lehet védekezni.

Veszedelmesebb ellenség az *Agriotes segetis* (vetési patnó bogár, köznyelven drótféreg), melynek álczái a piczi gyökereket elrágják s eként egész táblákat pusztíthatnak el. E rovar ellen védekezni nem igen lehet.

A *Polyphyla fullo* pajodja is veszelmes ellensége a nyírfának, de vetőkertekben sokkal kevesebb kárt okoz, mint a már kiültetett csemetékben s gyérzárlatu idősebb fákban; miért is a nyírfának jó zárlatban tartása igen kívánatos. Helyén valónak tartom itt, hogy megemlékezzem a nyírfamagban talált új károsításról, mely abból áll, hogy a kicsi, fejletlen magba egy *Cecidomyia* vagy *Chalcis* a petéjét bele rakja, s az ebből kikelő álcza a magnak gubacscsá való képződését okozza.

A *Cecidomyia*t 1853-ban Winnertz irta le, de magát a gubacsot Kaltenbach találta s adta Winnertznek.

A magból fejlődő gubacsot, mely igen gyakori Ausztriában, Fr. Wachtl irta le; Angliában P. Inchbold találta a gubacsot és állatot; Németországban Liebl szedte a rajnai tartományokban.

Legujabban új leírását és rajzát adta a légynek Ew. H. Rübsaumen, a ki a legyet *Hormomyia betulae* Wsz.-nek mondja.

Tubeuf báró 1893.-ban találta a gubacsot igen tömegesen, legyet azonban nem talált, de darazsat igen.

Az általam augusztus hó 10.-én eltett gubacsok közül ősszel is igen sok volt, melyből az élősdie nem repült ki; ezek

ősszel is narancs-szinű lárvák voltak s a rajtok lévő bélyegek tényleg gubacslégyre vallottak.

Mig az eltett gubacsokból már az ős folyamán kifejlett darazsak a Chalcis-családhoz tartoznak.

Hogy fentieknek tisztázására szaktársaim figyelmét felhívjam s hozzájárulásukat megkönnyítsem, alábbiakban közlöm szerény megfigyeléseimet; annál is inkább, mert fentemlített légyről és darázsról hazai szakkönyveink nem emlékeznek meg.

A kukacszerű álcza a magból táplálkozik s ez által ennek rendellenes növekvését, gubacscsá való átalakulását hozza létre. Ugyanis mig az egészséges mag alakja hosszú tojásdad és lapos, addig a megtámadott mag domboru, legalább háromszor nagyobb az előbbinél, nagyon hasonlít a sárga barack-mag alakjához; magszárnyai és a két bibe el vannak durványosodva, szabad szemmel csak kissé láthatók; néha azonban egyik oldalon kissé fejlettebbek.

A 10 gyűrüből álló narancssárga álcza egyik végén ki és betolható két gyűrű van, mely felett gyantabarna kiemelkedés látható. Hossza 1.2 mm. vastagsága 0.8 mm. A gyűrűknek szét- s összehúzása által csekély mozgást végezhet.

A kifejlett darázson megkülönböztethető a fej, tor és potroh.

A fejen, mely 0.3 mm. hosszú, 0.4 mm. széles, oldalt 2 nagy reczés fekete szem van, felül pedig a két szem között tompa háromszögalakban 3 kisebb, szintén fekete színű fiók szem látható; elől felül van még a két tapogató, mely a hosszú tapogató-nyélből kiindulva 7 izből áll, igen finom szőrökkel dusan fedve.

A fej vékony izülettel van összekötve a 0.7 mm. hosszú torral, melyen 3 pár sepia-sárga színű láb van elhelyezve.

A lábak a zömök tomporból indulnak ki, czombok elég erősek, lábszár egy, lábfej két karommal s utóbbi még szőrpamaccsal van ellátva; egyébként az egész lábszár finom szőrökkel dusan van fedve.

A toron van még elhelyezve a 4 szárny, melyek közül a mellsők a potrohon nyugosztalva ennél 0.1 mm.-rel hosszabbak.

A mellső szárnyak hossza 1.2 mm., a hátsóké 0.9 mm.

A szárnyak alsó szélei szőrökkel vannak szegélyezve. A szárnyak világosak, néha azonban a mellső szárnyak vége élénk színekben pompázik; egymás mellé sorakozik a zöldes-sárga, ibolya-kék, zöld és újból ibolya-sárga szín. Igen gazdag színekben, a fej, tor és két tompor is; ezeknél jellegzetes a sárga, ibolyakék, sötétkék és zöld színnek nagyon szép, tetszetős keveréke; hasonlatos a *Calosoma sycophanta* szárnyfedőinek színkeverékéhez.

A potroh 0.7 mm. hosszú s 5 gyűrűből áll, a gyűrűk vonalais a potroh vége fehéres szürke szőrökkel gyéren borítva.

A darázsok magérés alkalmával bujnak ki a magból, átrágván a vékony maghéjat. Az elsőt augusztus hó 6.-án találtam. Sokkal több azonban az olyan mag, melyben a lárva szeptember közepén még bent van. A múlt évi augusztus 10.-e óta szeptember közepéig megfigyelés alatt állott és egy tobozból szedett magok 20—25%-ából repült ki darázs, a többiben pedig 6 hónapon át a lárva épp oly állapotban maradt, mint volt a mag leszedése alkalmával. A kifejlett darázsok járása igen fürge, repülni azonban csak kis távolságra szoktak.

A megtámadott magok ritkán vannak egymás mellett kettésével, legtöbbször egy terméságazatban csak egy, legfeljebb két megtámadott mag van.

Vizsgálat alá vettem a szegedi *Stephania* és az ujszegedi

sétányon s a királyhalmi erdőőri szakiskola növénykertjében levő nyírfákat; a két utóbbi helyen sok bokorban nem találtam darazsat, egyesekben 10—12 megtámadott magra akadtam, míg a *Stephania* sétányon lévő fák tobozaiban 35—55 beteg magot olvastam meg.

Ennek a vizsgálódásnak nagy gyakorlati értéke nincs ugyan, a nyírfa tenyésztése kevés helyen lévén czél, másrészt mert ez a fanem oly dus magterméseket hoz, hogy a magszükséglet fedezésénél zavarokat a leirt károsítás ez idő szerint nem okoz. Nincs kizárva azonban e darázsok tömegesebb elszaporodása sem, másfelől pedig a tudomány-nak is szolgálatot véltem tenni, fentebbiekben ismertetett észleleteim közzétételével.

A földmivelésügyi ministerium 1899. évi költségvetése.

Az alábbiakban közöljük a kincstári erdőkre, az állami kezelésbe vett községi és némely más erdőkre és kopár területekre, az erdők állami felügyeletére, az országos erdei alapra és erdővásárlási alapra vonatkozó 1898. évi költségvetést az indokolással együtt.

Állami erdők.

Rendes kiadás, 2. czim. — Rendes bevétel, 1. czim.

Rendkívüli kiadás:

Átmeneti kiadások, 2. czim. — Beruházások, 1. czim.

I. Kincstári erdők.

A kincstári erdőknél az 1899. évre előirányzott rendes kiadások és bevételek összehasonlítva az 1898. évi költségvetés tételeivel, a következő táblázatban sommásan és rovatonként vannak ki-tüntetve.

Rovat		Alrovat		1899.	1898.	1899. évre tehát	
				évi előirányzat		több	kevesebb
				f o r i n t			
Kiadás.							
Rendes kiadások							
Kezelési kiadások.							
1	Személyi járanóságok.						
1	Fizetés, lakpénz, pótlék,			1,041.771	1,023.236	23.207	—
	fa- és földváltás			4.672			
2	Napidíjak			8.412	8.412	—	—
3	Jutalmak és segélyek ...			1,054.855	1,031.648	23.207	—
	Összesen						
2	Dologi kiadások.						
1	Irodai és szolgatartási áta-			48.693	42.421	6.272	—
	lányok, irodai költségek						
2	Lótartási átalányok és			198.670	192.820	5.850	—
	utazási költségek						
3	Külföldi tanulmányi utakra			2.000	2.000	—	—
	utiköltség						
4	Kezelési épületek fen-			71.740	66.810	4.930	—
	tartása						
5	Perköltségek			7.480	5.780	1.700	—
6	Vegyes kezelési kiadások			25.517	23.280	2.237	—
	Összesen			354.100	333.111	20.989	—
3	Üzemi és gazdálk. kiadások.						
1	Erdőrendezés és felmérés			42.500	27.340	15.160	—
2	Tűzifavágatás és szállítás			948.000	945.986	2.014	—
3	Épület-ésműszerfavágatás						
	és szállítás			888.540	847.363	41.177	—
4	Fagyártmányok előállítás			287.476	321.399	—	33.923
5	Faszén term. és szállítás			183.497	142.084	41.413	—
6	Erdőművelés			256.094	226.750	29.344	—
7	Mellék haszonvételek...			47.290	43.716	3.574	—
8	Üzleti épületek és szállí-						
	tási eszközök			246.535	246.535	—	—
9	Anyagok és termények						
	vásárlása			111.670	111.735	—	65
10	Leltári tárgyak beszerzése			16.801	22.202	—	5.401
11	Vegyes üzemi kiadások..			41.150	41.150	—	—
	Összesen			3,069.553	2,976.260	132.682	39.389
4	Közterhek.						
1	Adó- és egyéb közköltségek			559.280	558.193	1.087	—
2	Egyházi és jótékonycélok			80.635	69.639	10.996	—
	Összesen			639.915	627.832	12.083	—
	Rendes kiadások összege			5,118.423	4,968.851	188.961	39.389
				149.572			

Rovat	Alrovat	1899.	1898.	1899. évre tehát	
		évi előirányzat		több	kevesebb
f o r i n t					
Bevétel.					
Rendes bevételek					
Kezelési bevételek.					
1					
1	Térítmények.....	1.125	870	255	—
2	Perköltségek	7.585	6.186	1.399	—
3	Vegyes kezelési bevételek	142.788	182.078	—	39.290
	Összesen	151.498	189.134	1.654	39.290
Üzemi és gazdálkodási bevételek.					
2					
1	Tüzifa	2,131.735	2,124.081	7.654	—
2	Épület- és műszerfa.....	4,901.493	4,494.236	407.257	—
3	Fagyártmányok.....	442.404	487.007	—	44.603
4	Faszén	354.015	263.837	90.178	—
5	Mellék haszonvételek....	746.050	690.670	55.380	—
6	Anyagok és termények..	48.003	50.633	—	2.630
7	Leltári tárgyak	1.180	1.925	—	745
8	Vegyes üzemi bevételek.	37.834	—	34.834	—
	Összesen	8,662.714	8,112.389	598.303	47.978
	Rendes bevételek összege	8,814.212	8,301.523	599.957	87.268
				512.689	
A személyi járandóságok rovatán 23.207 frttal nagyobb összeg van felvéve, mint a mennyi az 1898. évre engedélyeztetett, a mely többletre nézve a következőket van szerencsém megjegyezni: Az ujonnan előirányzott egy erdészeti orvosi állás illetményeire, továbbá az 1898-ra engedélyezett 160 erdőgyakornoki és 29 erdészjelölti állás helyett felvett 63 erdőgyakornoki és 126 erdészjelölti állás illetményeinek különbözetére, végül az erdészeti tisztviselők fizetésének folytatólagos rendezésére szükséges egészben egy évre..... 16.882 frt lakpénz rendezésekre és erdészjelöltek lakpénzére..... 20.970 „ központi személyzet fa-, földjárandóságának megváltására .. 6.260 „ személyes pótlékokra..... 3.250 „ Összesen 47.362 frt Ebből levonva az állomások évközből való megűrese-dése következtében várható megtakarítást..... 947 frt Marad 46.415 frt.					

Miután azonban a költségvetésben felvett új állomásokat, valamint a személyzet létszámában tervezett ezen változásokat egyidejűleg szándékozom betölteni, illetőleg életbeléptetni azzal a szervezettel, a mely az 1898. évi XIX. t.-cikk végrehajtására létesítették és a mely a 3. czim indoklásában említettek folytán csak az 1899. év második felében fog életbelépni, a költségvetésben ezen 46,415 forintot kitevő évi költség-szükségletnek felét, mint megtakarítandót levonásba hoztam.

A részletezés szerint a kincstári erdők 1899. évi:

összes bevételei	--- --	8.814,212	frt,
rendes kiadásai	--- --	5.118,423	„

a várható tiszta jövedelem 3.695,789 frt.

Összehasonlítva az 1899. évi előirányzatot az 1898.

évvel, kitűnik, hogy az 1899.-ben remélhető rendes

bevétel --- -- 512,689 frttal

nagyobb, a rendes kiadások pedig --- -- 149,572 „

nagyobbak és ehhez képest a várható

tiszta jövedelem --- -- 363,117 frttal

kedvezőbb.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy az 512,689 frt bevételi többletből 100,000 frt nem a rendes évi használatokból, hanem a vinkovcezi főerdőhivatal kerületében még rendelkezésre álló, korábbi évekből értékesíttetlenül visszamaradt tulkoros tölgyerdő-részletek eladásából várható.

Tekintettel azonban arra, hogy az 1898. évre előirányzott bevételekben, melyekkel az összehasonlítás történik, szintén előfordul mintegy 100,000 frtnyi ilyen természetű rendkívüli bevétel, ez a költségvetési előirányzat az állami erdők korábbi normális előirányzatával szemben mégis kerekszámban 360.000 frtnyi jövedelememelkedést mutat, ez pedig főként az utóbbi időkben eszközölt nagyobb faeladások kedvező eredményeinek tulajdonítható, melyek a megkötött szerződések által a jövő évekre is biztosítva vannak.

Ezen jövedelmi emelkedésben már kifejezést nyernek azon elvek, melyeket az erdők értékesítése tekintetében léptettem életbe; ezek közül e helyütt csupán az erdőknek kisebb részletekben való értékesítésére kívánok utalni.

A kiadások és bevételek egyes rovatain az 1898. évi állami költségvetés és az 1899. évi előirányzat között mutatkozó eltéréseket a következőkben indokolom:

Kiadás.

Rendes kiadások. Kezelési kiadások.

I. Személyi járandóságok.

1. rovat, 1—3. alrovat.

A kezelési kiadásoknál az 1898. évi költségvetéssel szemben 23,207 frttal többet irányoztam elő, mely többlet a következő tételeknél áll elő.

A személyi járandóságoknál egy erdészeti orvosi állás új szervezésére, ugyszintén az erdészeti tisztviselők tisztí fizetésének törvényszerű folytatólagos szabályozására, illetőleg a IX. fizetési osztályban az első fizetési fokozat életbeléptetésére, valamint a fizetési osztályok közötti kedvezőtlen arány részleges javítására és avval kapcsolatosan a XI. fizetési osztályban az eddigi egy 600 frtos fokozat helyett a törvényszerű három, 500, 600 és 700 forintos fokozat életbeléptetésére, szükség-	
ges az egész évre --- --- --- --- ---	16,882 frt,
lakpénzrendezésekre, illetve erdészjelöltek törvényszerű lakpénzzel való ellátására --- ---	20,970 „
az erdészeti személyzet fa- és földjárandóságának kiegészítésére --- --- --- --- ---	6,260 „
jogi és erdészeti szaktanulmányi pótlékok a számvevőszégi személyzet részére 150 és 200 forinttal, levonásával az időközben beszüntetett személyi pótlékoknak --- --- --- --- ---	3,250 „
a mely összegek együttevén	47,362 frtot

tesznek ki; minthogy azonban az állomások évközben való megüresedése következtében 947 frt megtakarítás várható, a tulajdonképpen több szükséglet az egész évre csak 46,415 forintot tenne ki.

Az összesítés indokolásában előadottaknál fogva azonban ezen évi szükségletnek felét levonásba hozván, e czímen az

1899. évi költségelőirányzatban csak 23,207 forintnyi tényleges több kiadás szerepel.

Az új erdészeti orvosi állás a besztercebányai kerületben lesz szervezendő, miután a breznóbányai orvos a fekete-balogi kincstári munkástelepen az orvosi szolgálatot kerülete többi részére eső teendőinek elhanyagolása nélkül továbbra nem képes teljesíteni.

Az erdőgyakornoki állások számát az előző évvel szemben csökkentettem, az erdészjelölti állások számát ellenben felemeltem azon okból, hogy az erdészjelölti állások számának emelésével legalább a legalsó fokozatban az első lépést megtegyem azon rendkívüli aránytalanság megszüntetésére, a mely a kincstári erdőtiszti állásoknál a magasabb fizetési fokozatok aránytalanul kis száma folytán az alsóbb fokozatokkal szemben mutatkozik.

Továbbá az erdészjelöltek fizetési osztályában a három fizetési fokozatot és szabályszerű lakpénzt azon okból kellett felvennem, hogy ez által a XI. fizetési osztály a törvényes követelményeknek megfelelően és az 1893 : IV. törvényezikben foglalt határozmányokkal összhangban rendszeresítették.

Azonkívül a központi igazgatásnál alkalmazott erdőtiszti személyzet részére fa és földjárandóság megváltását irányoztam elő, mert a központban alkalmazott erdőtiszti személyzet a külső kezelő személyzettel egy tiszti létszámot képezvén, azzal egyenlő illetményekben is részesítendő s miután az állami erdőtisztek részére szervezetileg rendszeresített fa- és földjárandóságok a központban alkalmazott tisztviselőknek természetben ki nem szolgáltatathatók, részökre ezen járandóságok váltáságösszegét, mint őket a fennálló szabályok szerint megilletőt, a költségelőirányzatba fel kellett venni.

Végül 20, egyenkint 200 frt szaktanulmányi pótlék azért vétetett fel, mert az erdőszámvevőségeknél rendszeresített állásokra okleveles erdészek alig jelentkeznek és nagyjából csak addig maradnak, míg az erdőszámvevőségi állást akár állami, akár magánszolgálatban kezelőtiszti állással el nem cserélhetik; hogy tehát az okleveles erdészeknek az erdőszámvevőségi szolgálatban való megmaradása, valamint újabb jó munkaerők szerzése biztosíttassék, szükséges ezen pótlékot életbeléptetni. A meg-

szerzett minősítés előnyben való részesítése czéloztatik a jogi tanulmányi pótlék által is, a mely a pénzügyministeri számvevőség létszámában felvett 15 jogi pótlék arányában az erdőszámvevőségeknél három jogvégezett egyén részére 150—150 frttal véte-tett fel.

2. Dologi kiadások:

2. rovat, 1—6. alrovat.

1. Az irodai és szolgatartási átalányoknál és irodai költségek-nél az előirányzat 6,272 forinttal való emelését azért tartom szükségesnek, hogy az ország déli és keleti részén levő kincstári erdőgondnokságok, a tényleges szükséghez mérten és a kincstári erdőket kezelő erdőgondnokságokkal egyformán az eddigi évi 10 frt helyett 20 frtot kitevő irodai átalányokat kapjanak, továbbá mert az eladás alá kerülő fatermés általánosan, mint erre nézve az állami számvitelről szóló törvény is kifejezetten intézkedik, nyilvános árverés útján értékesítettvén, ezen árverések lehető széles körű és e miatt költségesebb közhirrre tételt igényelnek.

2. A lótartrási átalányok és utazási költségek 5,850 frt költség-többlete részben a tényleges személyzeti létszámban találja indo-kolását; az egyéb utazási költségeknél pedig a mult évinél nagyobb összeg azért volt előirányozandó, mert egyrészt a gazdálkodás belterjesebb volta több utazást tesz szükségessé, másrészt, mert az erdészeti műszaki díjnokoknak a törvényhozásnak mult évi költségvetés elfogadása által adott felhatalmazása alapján erdő-gyakornokokká történt kinevezése folytán általuk ezen minőségük-ben a kezelés érdekében teendő utazások alkalmával felszámítható napidíjak szintén ezen a rovaton nyernek elszámolást.

3. A „kezelési épületek fentartása“ alrovat 4,930 frt több-szükségletet tüntet fel és pedig azon okból, mert a kezelési épü-letek fentartási költségeihez az új épületek fentartási költségei is hozzájárulnak.

4. A „perköltségek“ alrovatán a kincstári erdőbirtok érdekei-nek a felmerülhető peres kérdésekben való megvédése végett a szükségnek megfelelően 1700 frttal többet kellett előirányoznom.

5. A „vegyes kezelési kiadások“ alrovaton a legutóbbi 3 tapasztalati év eredményei alapján 2,237 forint többszükséglet irányoztatott elő.

Meg kívánom jegyezni azt is végül, hogy a tényleges szükségnek megfelelően és a számvitel helyesebb volta érdekében a központi igazgatással kapcsolatos költségeket jutalmak és segélyek, az irodai és szolgatartási átalányok és irodai költségek, valamint a lótartási átalányok és utazási költségek és a vegyes kezelési költségek alrovatán külön irányoztam elő, miáltal a külső erdőhatóságok terhére eszközendő ezen alrovatbeli átszámítások megszűnnek. A külső hatóságoknál az illető alrovatok költségei ennek megfelelően apasztattak, minélfogva ez épp úgy, mint a személyi járandóságok részletezésénél a központi és külső kezelő személyzet egybefoglalása csak alaki változtatást képez.

3. Üzemi és gazdálkodási kiadások:

3. rovat, 1—11. alrovat.

1. Az erdőrendezés és felmérés alrovatán 15,160 frttal többet kellett előirányoznom, miután az üzentervek életbeléptetési idejéből folyólag most már nagyobb mértékben megkezdendő üzemátvizsgálási munkálatok és a kétes birtokhatárok elodázhatlan rendezése az 1898. évi költségvetés kezelésén tulterjedő költség-többlettel lesznek csak megvalósíthatók.

2. tűzifa vágatás és szállítás. Ezen alrovaaton 2,014 forinttal többet kellett előirányozni és pedig abból az okból, mert bár a lugosi erdőigazgatóság kerületében a tűzifa vágások legnagyobb-részt tövön lesznek eladva és ezáltal e kerületben a termelési költségek nagy részben elmaradnak, viszont azonban az ungvári főerdőhivatal kerületében nagyobb tűzifa-készletek lesznek termelendők, minek folytán a fentebb kimutatott többszükséglet állott elő.

Épület- és műszerfa vágatás és szállítás alrovaaton 41,177 frt többszükséglet mutatkozik, miután a mármaroszi erdőigazgatóság és bustyaházai erdőhivatal kerületében az előző évinél nagyobb fatömegek kerülnek kihasználás alá.

4. Fagyártmányok előállítása. A fagyártmányok előállításának kisebb mérvéhez képest, különösen pedig az ungvári főerdőhivatal kerületében az előző évinél kevesebb bükkalpfa termelése folytán e rovaaton a kimutatott 33,923 forintnyi kisebb szükséglet áll elő.

5. Faszén termelése és szállítása. A faszéntermelésnél 41,413 frt többszükséglet mutatkozik, miután a zsarnóczai erdőhivatal az

eddig szénfa-eladás helyett a faszenet maga fogja termelni, az ungvári főerdőhivatal részéről pedig az államvasutaknak nagyobb faszenmennység lesz szállítandó.

6. *Erdőművelés.* Ezen alrova 29,344 frttal többet irányoztam elő, miután a kincstári erdők felújítására szükséges munkálatokon kívül úgy, mint előző években, 1899-re is gondoskodás történt arról, hogy a kopárok befásítására szolgáló erdei csemeték, valamint a selyemtenyésztés céljaira, az országos selyemtenyésztési felügyelőségnek díjtalanul átengedendő eperfa csemeték, a melyeknek ártérítés nélkül történő átengedésére egyszersmind a t. törvényhozás felhatalmazását kérni is szerencsém van, végül a gyümölcsfatenyésztés céljaira a vadgyümölcs alanyok fokozott mérvben termeltessenek.

Gondoskodni kívánok továbbá az erdészeti tiszti és altiszti személyzet, valamint az illető erdőgondnokságok kerületében lakó nép érdekében arról is, hogy mindazon kerületekben, a hol a talaj és éghajlati viszonyok megfelelnek, a gyümölcsfatenyésztés meghonosíttassék és e célra csemetekertek s faiskolák létesíttessenek a végből, hogy az az erdészeti személyzet utmutatásai szerint a legszegényebb néposztály is ezen fontos gazdasági ág művelése által származó előnyök részese legyen.

Azonkívül a gödöllői erdőhivatal kerületében az előző évben megkezdett nagyobb mérvű erdősitések 1899-ben is fokozott mérvben folytattni fognak.

7. *Mellékhaszonvételek.* A szükséglet a viszonyoknak megfelelően 3,574 frttal nagyobb, miután a máramaroszigeti erdőigazgatóság kerületében a havasi legelők őrzése érdekében szükséges berendezések, azonkívül pedig a gödöllői erdőhivatal kerületében a téglatermelés több költséget igényel.

9. *Az anyagok és termények* rovatán előáll 65 frt kevesebb szükséglet az 1897. évi tényleges eredménynek felel meg.

10. *Leltári tárgyak beszerzése.* Az 5,401 frt kevesebb szükséglet onnan származik, hogy a máramaroszigeti erdőigazgatóság kerületbeli tutajozásnál szükségelt kötélneműek ára a „leltári tárgyak beszerzése“ rovat helyett az „anyagok és termények“ rovatán fog elszámolást nyerni.

4. Közterhek.

4. rovat, 1—2. alrovat.

1. Az adók és egyéb közköltségek alrovatának 1,087 frttal való emelése vált szükségessé azon okból, mert a községi pótdóknál mutatkozó emelkedésen kívül a váci püspökségtől megszerzett és a gödöllői erdőhivatal kerületéhez csatolt pusztá-szent-jakabi birtok adójával ezen rovat szükséglete növekedik.

2. Az egyházi és jótékony czélok rovatán kimutatott 10,996 frt többszükséglet fog felmerülni, miután a lipótújvári főerdőhivatal kerületében a kincstár kegyurasága alá tartozó sztankovai róm. kath. templom el nem odázható újjáépítése foganatosítandó. 1899.-re az előrelátható tényleges szükségletnek megfelelően az építési költségek fele részét irányoztam elő.

Rendkívüli kiadások.

Átmeneti kiadások.

2. cím.

Azon rendkívüli kiadásokat, a melyek nem szorosan az állami erdők ingatlan vagyonába befektetett kiadásokat képeznek, az 1897. évi XX. t.-czikk határozmányaiából folyólag jelen előirányzatban nem a „beruházások“ czimén, hanem mint „Átmeneti kiadásokat“ vettem fel. Az e czimen felmerülő kiadások egészben 61,740 frtnyi összegben vannak előirányozva; és a „beruházások“ czimén előirányzott kiadásokkal együtt nem terjednek túl azon 230,000 frtnyi összegen, a melylyel az 1898. évi beruházások előirányozva voltak.

Ezen kiadások között első helyen említendő azon hozzájárulás, a melyet az államerdészeti az erdők jövedelmezőségének emelése érdekében több helyiérdekű vasutnak ad, a mely az 1899. évben a zólyom-brezó-tiszolczi és magyar délkeleti vasutnak eddig is adott hozzájáruláson kívül a hegyes-feketehegy-palánkai, a nagybánya-zsibói és a belovár-verőczei h. é. vasutakra is ki lesz terjesztendő.

A Duna, Béga és Maros folyók szabályozási költségeihez árvízvédelmi érdekeltség czimén adandó hozzájárulás törvényből

folyó kötelezettség és az előző évvel egyező 17,540 forintnyi összegben irányoztatott elő.

Beruházások.

VI. FEJEZET.

1. czim, állami erdők.

Az 1898. évre engedélyezettett	230,000 frt,
az 1899. „ előirányozva van	168,260 „
tehát kevesebb	61,740 frttal.

Az előirányzat kisebb volta azon körülményben leli indokát, hogy — a mint az az átmeneti kiadásoknál is említve van, — azon kiadások, a melyek az előző években a beruházások czimén irányoztatottak elő és a vasuti, valamint vízszabályozási hozzájárulások czimén merültek fel, mint nem szorosan az állami erdők ingatlan vagyonába fektetendő kiadások, a beruházásokból kihasítottak s mint „Átmeneti kiadások“ lettek előirányozva.

Az e czimen előirányzott 168,260 frt a következő kiadások fedezésére szükséges.

Több kerületben a kezelő erdőtiszt és erdőőri személyzet számára mulhatatlanul lakházakat kell építeni, miután lakások hiánya folytán az illető személyzet elhelyezése legyőzhetetlen nehézségekbe ütközik és erdővédelmi szempontból is a szolgálat nyilvánvaló hátrányára van. Miért is bár csak a legelodázhatatlanabb szükségre szorítkozólag, e czimen 20,000 forintot irányoztam elő.

Azonfelül pedig az erdőigazgatóság hivatalos helyiségei és az erdőigazgató lakása számára épülő zágrábi erdőigazgatósági épület második és utolsó költség-részlete 40,000 forint szintén ez évben lesz kifizetendő.

Üzleti építkezések különösebben a kolozsvári erdőigazgatóság kerületében lesznek folytatólag létesítendők. Továbbá a zsarnóczai kerületben az alsó-zsadányi hidépítéshez is nagyobb összeg fog szükségeltetni, úgy hogy ezen költségekre egészben mintegy 24,000 frt veendő számitásba. Az ungvári főerdőhivatal kerületében részint a fuvarerő elégtelen volta miatt, részint a nagymennyiségű bükkfalpfa és tűzifa kihozatala érdekében 1899.-ben is folytatólag

erdei pályák és egyéb szállítási berendezések lesznek létesítendők, a mely célra mintegy 10,000 forint fog szükségeltetni.

Az államerdészeti érdekében 1899.-ben is több elodázhatatlan jellegű birtokrendezési munkát, valamint különböző erdei szolgáltatások megváltását célzó munka, így különösen a lugosi kerületben dominális földek határrendezése, Horvát-Szlavonországban több újabb birtokrendezés és határbiztosítás lesz keresztül viendő, a melynek teljesíthetése végett 31,320 forintnyi költségösszeget irányoztam elő.

Egyes kisebb terjedelmű ingatlanok megvásárlása minden évben szükséges, részint a kincstári birtokok kikerekítése, részint üzemi berendezések létesítése céljából. E czímen 4000 frt vétett fel a költségvetésbe.

A kincstári nyaralótelepeknek már megkezdett és okvetetlenül befejezendő fejlesztése céljából szükséges költségek előirányzásáról az előző évvel egyező 30,000 forintnyi összegben ezuttal is gondoskodnom kellett.

Ugyancsak ezen telepek, illetőleg pedig ezek közül a tátra-lomniczi nyaralótelep emelése érdekében létesült a tátra-lomniczi vasut is, a mely vasut vas alkatrészeiért a diósgyőri m. kir. vas- és acélgyárnak megtérítendő költségrészletkép 8,940 forintot vettem előirányzásba.

Bevételek.

I. Kezelési bevételek.

1. rovat, 1—3. alrovat.

1. *Térítmények* alrovatán a kimutatott 255 frt többlet az előreláthatólag számba vett számadási térítményekből várható.

2. *Perköltségek.* A valószínűleg bekövetkező perköltség megtérülésekre való tekintettel 1399 forinttal nagyobb bevétel volt előirányozható.

3. *A egyes kezelési bevételek.* Az 1897. évi tényleges eredmény számbavételével 39,290 forinttal kisebb összegben irányoztattak elő. E kevesebbet indokolva van az egyéb üzemi bevételek alrovatán.

2. Üzemi és gazdálkodási bevételek.

1. rovat, 1—8. alrovat.

1. *Tüzifa eladás* alrovaton a bevétel előirányzásánál tekintetbe kellett venni azon körülményt, hogy a szász-sebesi, valamint a bustyaházai erdőhivatal kerületében, de főleg az utóbbiban a kincstári tűzifa anyag keresletében beállott csökkenés miatt kevesebb tűzifa fog értékesíttetni, viszont azonban az ungvári főerdőhivatal kerületében, amint azt a kiadásoknál felemlítettem, nagyobb tűzifa-készletek fognak magáneladás céljaira termeltetni és értékesíttetni; a bevétel jelzett egy iránybani visszamaradására, más iránybani emelkedésére való tekintettel ezen az alrovaton egészben 7,654 frttal több bevétel volt előirányozható.

2. *Épület- és műszerfa.* Az ezen alrovaton előirányzott és 407,257 forinttal kedvezőbb eredmény a nagyobb fakészletek értékesítése, főleg azonban a besztercebányai, zsarnóczai, lipót-ujvári, m.-szigeti és bustyaházai kerületekben elért s a megkötött szerződések által jövőre is kiható kedvezőbb értékesítési eredmények és végül a vinkovcei kir. főerdőhivatal kerületében korábbi évekből értékesítetlenül visszamaradt tulkoros tölgyállabok fakészletének remélhető eladása alapján irányoztatott elő.

3. *Fagyártmányok* alrovatán 44,603 forinttal kevesebb bevételt irányoztam elő és pedig, amint az a kiadásoknál említve van, azon okból, mert általánosságban, főleg azonban az ungvári főerdőhivatal kerületében kevesebb fagyártmány, illetőleg бүкк-талпfa termeltetik és adatik el.

4. *A faszénnél* 90,178 forint bevételi többlet irányoztatott elő, a mely többlet a zsarnóczai erdőhivatal és az ungvári főerdőhivatal javára esik.

5. *Mellékhaszonvételek* alrovatán a mutatkozó 55,380 forint többlet a lipót-ujvári, szász-sebesi és máramaros-szigeti kerületek gőzfűrészeinek bérbeadásából, azonkívül az apatini erdőhivatal kerületében a feles gazdasági termények kedvező és nagyobb mennyiségű értékesítéséből várható.

6. *Anyagok és termények* alrovatán a máramaros-szigeti erdőigazgatósági kerületben az idegen munkásoknak eladandó gaboná-

nak előre láthatólag kisebb mennyiségére való tekintettel 2630 frttal kevesebb bevétel volt előirányozandó.

7. *Leltári tárgyak* alrovatán a bevételi előirányzat azon okból kevesebb 745 forinttal, mert a máramaros-szigeti erdőigazgatóság részéről eladandó őska kötelneműek eladási ára az „anyagok és termények“ rovatán fog elszámoltatni.

8. *Egyéb üzemi bevételek* alrovatán, mint az egyéb kezelési bevételektől elkülönített új rovaton, a máramaros-szigeti erdőigazgatósági kerületben mészálási díjak és a „Klotild“ első magyar vegyipar részvénytársaság által erdősítésekre és ellenőrködő költségekre szerződés alapján fizetendő összeg, a lipótvárosi főerdőhivatalnál az árvai szállományi uradalom jövedelméből a kincstárt megillető hányad, továbbá valamenyi erdőhatóságnál a haszonbérek utáni késedelmi kamatok és egyéb vegyes üzemi bevételek irányoztattak elő.

Ebben leli indokát az egyéb kezelési bevételek alrovatán a múlt évre költségvetésileg megállapított összeggel szemben mutató kevesebbet is.

Állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek.

Rendes kiadás, 3. czim. Rendkívüli kiadások. Átmeneti kiadások, 3. czim. Rendes bevétel, 2. czim.

„A községi és némely más erdők és kopár területek állami kezeléséről, továbbá a közbirtokosságok és a volt urbéresek osztatlan tulajdonában levő, közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozásáról“ szóló 1898. évi XIX. törvényczikket a törvény 66. §-ában nyert felhatalmazás alapján az 1899. évben életbe léptetni szándékozván, az állami erdőkezelésnek azt a szervezetét, mely az érdekelt birtokosok nevében a törvényhatóságokkal kötött szerződések alapján eddig fokozatosan életbe lépttetett s a mely szervezet költségei eddig az állami költségvetés 2. kiadási és 1. bevételi czimének („Állami erdők“) „Állami kezelésbe átvett községi erdők“ tétele alatt volt kimutatva, megszüntetnem kell s azoknak a teendőknél az ellátására, a melyek az új törvény értelmében az állam feladatát fogják képezni, az egész országra kiterjedő hatáskörrel új szervezetet kell létesítenem.

Ez a szervezet lényegében a következő alkotó részekből fog állani.

Az idézett új törvény és a továbbra is érvényben maradó 1890. évi XIX. t.-cikk végrehajtásával járó központi teendők ellátására a vezetésem alatt álló *ministerium kebelében egy új ügyosztályt szándékozom felállítani*; illetőleg az állami kezelésbe vett községi erdők ügyeit jelenleg ellátó ügyosztályt, esetleg egy második ügyosztálylyal fogom kiegészíteni, mivel egy ügyosztály az összes teendőket előre láthatólag nem volna képes jövőre is ellátni.

Az idézett új törvény 11—17. §-aiban megállapított feladatok teljesítésére pedig s egyszersmind a törvény II. czimében foglalt rendelkezések közül azoknak a végrehajtására, melyek közvetlenül az állam erdészeti közegei által teljesítendők, a törvény 8. §-ában nyert felhatalmazás alapján *44 m. kir. állami erdőhivatalt s ezeknek alárendelve 154 m. kir. járási erdőgondnokságot szándékozom szervezni* oly módon, hogy a 44 erdőhivatal közül 26-nak a működési köre egy-egy vármegyei törvényhatóság területére, 10-nek a működési köre két-két vármegyei törvényhatóság területére, 4-nek a működési köre három-három vármegyei törvényhatóság területére, 1-nek a működési köre egy vármegyei és két városi törvényhatóság területére, 2-nek a működési köre két-két vármegyei és két-két városi törvényhatóság területére és végül 1-nek a működési köre a „volt 14. szerb-bánáti határörvezred“-ből alakult fehértemplomi vagyonszomszág erdeire fog kiterjedni.

Tisztelettel megjegyzem azonban, hogy a m. kir. állami erdőhivatalok szervezetének ez az előzetes terve *véglegesnek még nem tekinthető*, mivel azoknak az erdőbirtokoknak és kopár területeknek a számát és terjedelmét, a melyeket a törvény alapján az állam fog kezelni, ma még nem lehet kellő biztonsággal megállapítani.

A törvény ugyanis az 1. §-ában felsorolt erdők és kopár területek egy jelentékeny részére az állami kezelést csak feltételesan mondja ki kötelezőnek, a 2. §-ában felsorolt erdőket és kopár területeket illetőleg pedig egyenesen a birtokosok belátására bizza annak elhatározását, vajjon erdeik és kopár területeik keze-

lését az államra bizzák-e vagy sem. Így tehát azt, hogy az egyes vármegyékben összesen mennyi erdőt és kopár területet kell az államnak kezelni, csak a törvény életbelépése után s jelesen igen sokféle birtokcizmél csak az életbelépéstől számított 6 hónap letelte után lehet megállapítani. Nem lévén ezek szerint kizárva az a lehetőség, hogy az általam előzetesen számításba vett adatoktól a tényleg állami kezelésbe veendő erdőbirtokok és kopár területek száma és terjedelme többé-kevésbé eltérni fog, nem tekinthetem részemről azt sem kizártnak, hogy a m. kir. állami erdőhivataloknak és a m. kir. járási erdőgondnokságoknak előbb említett, előzetesen megállapított szervezetét *némileg módosítanom kell*. Ez a módosítás azonban az alkalmazadó személyzet létszámára lényegesen nem fog kihatni s a most előírányzott költségek tekintetében is legfeljebb a *dologi kiadásoknál, nevezetesen az utazási költségeknél idézhet elő változásokat*.

Az ujonnan szervezendő m. kir. állami erdőhivatal mellett azonban az eddig fennállott szervezetből egy intézményt, t. i. *a besztercei m. kir. erdőigazgatóságot továbbra is fenn kell tartanom*, a mely erdőigazgatóság az 1890. évi XIX. t.-cz. alapján a „volt naszódvidéki“ községi erdők kezelésére 1890-ben állítottatott fel. Az új törvény ugyanis a most idézett törvényezikk hatályát nem érintvén (1898. évi XIX. törvényezikk 63. §-a) a „volt naszódvidéki“ községi erdők továbbra is a besztercei m. kir. erdőigazgatóság fogja kezelni, még pedig ezentul is az 1890. évi XIX. t.-cz. alapján megállapított szabályok és eljárás szerint.

Feladata és hatásköre tekintetében tehát ennek az erdőigazgatóságnak a szervezete változatlan marad s egyéb tekintetben is csak annyiban szenved módosulást, a mennyiben *személyzete a központi igazgatás és a m. kir. állami erdőhivatalok személyzetével egy közös tiszti létszámba tartozván*, szervezett állásai elnevezés és javadalmazás tekintetében a központ és a m. kir. állami erdőhivatalok állásaival összhangba hozandók.

Ezek szerint tehát az állami erdőkezelés szervezete ezentul a központi ügyosztályokból, a besztercei m. kir. erdőigazgatóságból és a m. kir. állami erdőhivatalokból fog állani s ezeknek feladatát a jelen költségvetés mellékletét képező „személyi járandóság részletezése“ szerint összesen 275 tisztviselő és 47 erdőőr

fogja teljesíteni, a kik közül 11 tisztviselő a központi ügyosztályokban és a központi számvevőségénél, 30 tisztviselő és 44 erdőőr a besztérczei m. kir. erdőigazgatóságnál, 234 tisztviselő és 3 erdőőr pedig a m. kir. állami erdőhivataloknál fog alkalmaztatni.

Ezt a személyzeti létszámot a teendőkhöz mértén, de egyszersmind a legszigorubb takarékoság szem előtt tartásával állapítottam meg úgy, hogy a fentebb említett két törvény végrehajtásánál annak minden egyes tagjára szükség lesz, mert kisebb személyzettel az állam nem lenne képes megfelelni azoknak a feladatoknak, a miket ezek a törvények reá ruháznak.

Az alkalmazandó tisztviselői és erdőőri személyzetnek az 1893. évi IV. t.-cikkben megállapított fizetési osztályokba és fizetési fokozatokba való besorozását és javadalmazását a személyi járandóságok részletezése tünteti ki.

Ezen részletezés szerint a központi teendőket teljesítő ügyosztály vezetésével egy VI. fizetési osztályba sorozott főerdőtanácsos és ha a fentebb említett második ügyosztály is felállíttatik, egyelőre egy VII. fizetési osztályba sorozott erdőtanácsos fog megbízatni, a fogalmazási teendőket és egyszersmind a külső hivatalok ellenőrzését pedig egy VII. fizetési osztályba sorozott erdőtanácsos, két VIII. fizetési osztályba sorozott erdőmester, három a IX. fizetési osztályba sorozott főerdész és három a XI. fizetési osztályba sorozott erdőszámtiszt fogja végezni.

Az 1890. évi XIX. t.-cikk alapján szervezett besztérczei m. kir. erdőigazgatóságot — miként jelenleg — úgy jövőre is egy a VI. fizetési osztályba sorozott erdőigazgató fogja vezetni, személyzete pedig a következő tisztviselőkből és erdőőrökből fog állani.

Besztérczén a központban fog alkalmaztatni egy VII. fizetési osztályba sorozott erdőtanácsos, ki az erdőigazgatót fogja szükség esetén helyettesíteni és egy VIII. fizetési osztályba sorozott erdőmester, a ki az erdőrendezési ügyeket fogja vezetni. Ezekon kívül az adminisztratív ügyek, erdőrendezési, mérnöki, számviteli és irodai teendők végzésére és egyszersmind a külső kezelési teendők ellenőrzésére be lesz osztva a központhba egy VIII. fizetési osztályba sorozott erdészeti háromszögelő főmérnök, két IX. fizetési osztályba sorozott főerdész és egy IX. fizetési osztályba sorozott

erdészeti mérnök, egy IX. fizetési osztályba sorozott számvizsgáló, egy X. fizetési osztályba sorozott erdész, három XI. fizetési osztályba sorozott erdészjelölt, egy XI. fizetési osztályba sorozott erdőszámízt, hat erdőgyakornok, továbbá két főerdőr és két erdőőr.

A külső kezelési teendőket a beszttercei erdőigazgatóságnál, miként most, jövőre is 11 erdőgondnokság fogja végezni, melyek közül 8-nak a vezetésével ugyanannyi IX. fizetési osztályba sorozott főerdész, 3-nak a vezetésével pedig ugyanannyi X. fizetési osztályba sorozott erdész lesz megbízva; az erdőőrzést pedig 18 főerdőr és 22 erdőőr fogja teljesíteni a „volt naszód-vidéki“ községek által alkalmazott erdőszolgák kíségetése mellett.

Az 1898. évi XIX. t.-czikk végrehajtására, mint emliteni szerencsém volt, 44 m. kir. állami erdőhivatalt és ezeknek alárendelve 154 m. kir. járási erdőgondnokságot szándékozom felállítani.

Az állami erdőhivatalok közül 7-nek a vezetésével ugyanannyi VII. fizetési osztályba sorozott erdőtanácsos, 30-nak a vezetésével ugyanannyi VIII. fizetési osztályba sorozott erdőmester és 7-nek a vezetésével ugyanannyi IX. fizetési osztályba sorozott főerdész lesz megbízva, a járási erdőgondnokságok közül pedig 69-et ugyanannyi IX. fizetési osztályba sorozott főerdész, 41-et ugyanannyi X. fizetési osztályba sorozott erdész fog vezetni, 44-nek a vezetésével ellenben, melyeknek székhelye erdőhivatalok székhelyével össze fog esni, maguk az erdőhivatalok főnökei fognak megbízatni.

Az állami erdőhivatalok többi személyzetét 18 a X. fizetési osztályba sorozott erdész, 50 a XI. fizetési osztályba sorozott erdészjelölt és egy, ugyanebbe a fizetési osztályba sorozott erdőszámízt és végül 11 erdőgyakornok és 3 főerdőr fogja képezni, a kik a szükséghez képest részint az erdőhivataloknál, részint pedig az erdőgondnokságoknál fognak szolgálatot teljesíteni.

Áttérve már most magára az előirányzatra, tisztelettel megemlítem, hogy ennek ugy kiadási, mint bevételi tételeit azokhoz az adatokhoz alkalmazkodva állapítottam meg, a melyeket az 1898. évi XIX. t.-czikk alapját képezett törvényjavaslat indokolásában a törvényhozásnak bejelenteni szerencsém volt.

Ebben az indokolásban az idézett új törvény és az 1890. évi XIX. t.-czik végrehajtásához szükséges rendes kiadásokat

összesen 618,000 forinttal mutattam ki, most pedig az összes rendes kiadásokat 622,180 frttal irányoztam elő, mely összegből az előbb említett tiszti és altiszti személyzet személyi járandóságaira 398,656 frt, az összes dologi kiadásokra pedig 223,524 forint esik.

Az előirányzott összes rendes kiadások tehát a törvényhozásnak kerekszámban előzetesen bejelentett összes szükségletet mindössze 4180 frttal mulják felül, s ez a többlet is főleg onnan ered, hogy a tulajdonképeni erdőtiszti személyzeten kívül a központban még *három számtiszti állást* is szerveznem kellett s továbbá a „volt 14. számú szerbbánati határőrezred“-ből alakult fehértemplomi vagyonközség tulajdonát képező erdőket kezelő állami erdőhivatal személyzetét is szaporitanom kellett az eddigihez képest *egy számtiszti állással*, ennek az utóbbi állásnak költségeit azonban a vagyonközség meg fogja téríteni az államnak.

Meg kell azonban tisztelettel jegyezni, hogy az előbb 622,180 frttal kimutatott összes kiadások az 1899. évben még nem lesznek teljes összegükben felhasználva. Az 1898. évi XIX. törvénycikk életbeléptetésének és végrehajtásának előmunkálatai ugyanis előreláthatólag annyi időt fognak igénybe venni, hogy az életbeléptetés maga az év első felében alig fog megtörténhetni, s ennél fogva annak a kiadási többletnek is, a mely ezen költségvetési előirányzat és az 1898. évi költségvetés kiadási tételei között mutatkozik, csak mintegy felére lesz szükség. Jóllehet tehát a költségvetési előirányzat részletezése a teljes évi szükségletnek megfelelően van összeállítva, mindamellett az egyes rovatok összegéből és a kiadások főösszegéből a kiadási többletnek mintegy fele, mint megtakarított összeg, ezúttal leütetett, úgy hogy a tényleges kiadások az egész évi szükségletnek megfelelő 622,180 forint helyett csak 510,428 frtra fognak rugni.

Az egyes rovatok és alrovatok alatt kimutatott összegeket ugyan a legszigorubb takarékoság szemmeltartásával állapítottam meg, mindamellett reménylem, hogy az előirányzott összeggel az összes tényleg felmerülő kiadásokat fedezni lehet. Csak abban az esetben, ha a tényleg állami kezelésbe adandó erdőbirtokok és kopár területek *száma és terjedelme lényegesen nagyobb lesz*, mint a mennyit számításba vehettem, fog esetleg bekövetkezni az, a mit

fentebb már említettem, hogy t. i. a dologi kiadások s különösen az utazási költségek fedezésére valamivel nagyobb összeg lesz szükséges, mint a mennyit erre a célra előirányoztam: azonban ebben az esetben remélhetőleg az előirányzott bevételek is aránylagosan emelkedni fognak.

Minthogy azonban az előirányzat egy olyan új szervezetnek a szükségleteit foglalja magában, mely a maga egészében csak most lesz életbeléptetve, tisztelettel kérnem kell a t. törvényhozást, hogy az egyes rovatok, illetőleg alrovatok között a hitelátruházást megengedni méltóztassék.

Tisztelettel meg kell továbbá emlitenem azt is, hogy a szóban forgó, összesen 622,180 frttal előirányzott s illetőleg az 1899. évre vonatkozólag 510,428 frtra mérsékelt évi kiadások csak az „állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek“ évről-évre ismétlődő állandó rendes kiadásait tüntetik fel s hogy ennél fogva azokban az 1898. évi XIX. t.-cz. életbeléptetésénél átmenetileg felmerülő, elkerülhetetlenül szükséges rendkívüli kiadások nincsenek befoglalva.

Ilyen rendkívüli átmeneti kiadások lesznek mindenekelőtt azok az összegek, a melyek az újonnan felállítandó kir. állami erdőhivatalok és m. kir. járási erdőgondnokságok egyszerű bebutorozására, irodai szerekkel, műszerekkel, mérő- és más eszközökkel, könyvekkel való felszerelésére, a törvény végrehajtásához szükséges nagyobb mennyiségű nyomtatványok beszerzésére s végül azoknak a rendkívüli utazások költségeinek a fedezésére szükségesek, a melyek az új szervezés folytán elkerülhetlen tömegesebb áthelyezések következtében a rendes utazási költségeken felül felmerülni fognak.

Ezeket az összesen 223,524 frttal előirányzott rendes dologi kiadásokból nem lehet fedezni s így erre a célra a rendkívüli átmeneti kiadások között külön 58,600 frtnyi összeget kellett előirányoznom, de tisztelettel megjegyzem, hogy az 1899. év folyamán ennek az átmeneti szükségletnek is csak a fele fog igénybe vétetni.

Áttérve most a költségvetési előirányzat fedezeti részére tisztelettel megemlítem, hogy azokat a bevételeket, melyek „az állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár te-

rületek“ kiadásainak részben való fedezésére fognak szolgálni, a fentebb többször említett törvényjavaslat indokolásában kerekén 398,800 frttal jelentettem volt be a törvényhozásnak.

Ezzel az összeggel szemben most az összes várható bevételeket 406,028 frttal, vagyis 7,228 frttal nagyobb összeggel irányoztam elő, tisztelettel megjegyezvén, hogy ez a többlet egyfelől abból az összegből származik, melylyel a kiadásoknál fennebb már említett okokból a „volt 14. számú szerbbánati határőrezred“-ből alakult fehértemplomi vagyonköztségnek átalányát arányosan emeltem, másfelől pedig onnan ered, hogy az 1897. évi zárszámadások tényleges eredménye alapján azoknak az utazási költségeknek a megtérülése czimén, a melyek az erdőrendészeti áthágások és erdei kihágások tárgyalásánál közreműködő erdőtiszteknek az állami pénztárakból utalványoztatnak, de a melyeket az eljárás rendjén elmarasztalt felek megtéríteni tartoznak, a korábban számításba vett bevételeken felül még 4,164 frtot irányozhattam elő.

Egyébképen a bevételeket is, úgy mint a kiadásokat, lehetőleg mérsékeltlen irányoztam elő, a mit legjobban igazolhat az, hogy a bevételek 1. rovata alatt a jelenleg is államilag kezelt erdők után szerződés alapján fizetett átalányokon és a jelenleg közös erdőtisztek által kezelt erdők tényleges kezelési költségein kívül azokra az erdőkre, melyek a most említett, államilag s illetőleg közös erdőtisztek által kezelt erdőkön kívül az 1898. évi XIX. t.-cikk 1. §. c) és d) pontjai és 2. §-a alapján még állami kezelésbe lesznek adandók, csupán 13,400 frtot irányoztam elő; a bevételek 2. rovata alatt pedig a jelenleg közös erdőtisztek által kezelt azon erdők után, melyeknek üzemterve még nem készült el, az üzemterv-készítés költségei fejében (holdankint 20—40 krt számítva s 10 éves törlesztést engedve) holdankint csak 2—4 krt irányoztam elő, holott az illető birtokosoknak a jelenleg alkalmazott feltételek szerint az előbb említettnél jóval magasabb összeget s azt is az üzemtervek jóváhagyásakor egyszerre, sőt részben előre kellett volna fizetniök.

A mi azonban a 406,028 frtra számított összes bevételnek az egyes törvényhatóságok czime alatt kimutatott részleteit illeti, tisztelettel meg kell jegyeznem, hogy ezeket most még nem lehe-

tett olyan pontosan és változhatatlanul megállapítanom, amint azt az 1898. évi XIX. t.-czikk 19. §-a megkívánná, még pedig azért nem, mert mint fentebb már említettem, azt, hogy a törvény alapján mennyi erdő és kopár terület lesz az egyes törvényhatóságokban állami kezelésbe veendő, csak a törvény életbelépése után lehet olyan pontosan megállapítani, hogy ennek alapján a törvényhatóságokint fizetendő évi átalányokat is véglegesen megállapítani lehessen.

Tisztelettel kérem tehát a törvényhozást, hogy az egyes törvényhatóságok czime alatt most előírányzott összegeket átmenetieknek tekinteni méltóztassék. Részemről mindenesetre intézkedni fogok, hogy a most még hiányzó adatok a törvény életbelépése után azonnal összegyűjtessenek s ezek alapján az évi átalányok a jövő költségvetésbe lehetőleg úgy állíttassanak be, hogy azok a törvény 19. §-ban említett első 5 éves időszak végéig érvényesek maradhassanak.

A bevételeket illetőleg is tisztelettel meg kell még jegyezni, hogy miután az 1898. évi XIX. törvényczikk életbeléptetése az 1899. év közepe előtt nem remélhető, miként a kiadásokat, úgy a bevételeket is redukálnom kellett annak az összegnek felével, mely az 1899. évre, mint új többlet bevétel számítható.

Ennek folytán az 1899. évre egész évi bevételként kiszámított 406,028 frt helyett tényleges bevételként csak 344,927 frt lett felvéve.

Összehasonlítva az egész évre kiszámított kiadásokat a bevételekkel, az előterjesztett előirányzat teljes évi mérlege a következő:

az összes rendes kiadások kitesznek	--- --- --- ---	622,180 frtot
az összes rendes bevételek kitesznek	--- --- --- ---	406,028 „

a hiány tehát, vagyis az az összeg a mit az államnak az 1898. évi XIX. t.-czikk 19. §-ában foglalt rendelkezés folytán a községi és némely más erdők és kopár területek kezelési költségeiből megtérítés nélkül kell fedezni

--- --- --- --- ---	216,152 frtra
---------------------	---------------

fog rugni.

Tisztelettel megjegyzem azonban itt is, a mint többször említett törvényjavaslatom indokolásában is megjegyeztem volt, hogy ez a kiadási többlet nem fog egész összegében új megterhelést

képezni az államra nézve, mert mint az 1898. évi állami költségvetésből kitűnik, a szerződéses alapon állami kezelésbe vett községi erdők kezelésére most is ráfizet az állam: 116,821 frtot úgy, hogy ha ezt az összeget levonjuk a fentebb említett 216,153 frtból, az állam új megterheltetése 99,331 frtra száll alá s így csak 3,331 frttal lesz nagyobb annál az összegnél, melyet törvényjavaslatom indokolásában jeleztem.

Az 1899. évben azonban ez a 99,331 frt nem fog egészen kiadatni, hanem annak következtében, hogy az 1898. évi XIX. t.-cz. csak az év második felében fog előreláthatólag életbe lépni, csak ennek az összegnek a fele.

A mi az előirányzatnak egyes rovatait és alrovatait illeti, ezek indoklására a következőket van szerencsém még tisztelettel előadni.

Rendes kiadások.

I. rovat. Személyi járandóságok.

1. alrovat. Fizetések, lakáspénzek és egyéb mellékköltségek.

A fentebb előadottak szerint az állami kezelésbe veendő községi és némely más erdők és kopár területeknél összesen 275 tisztviselő és 47 erdőőr fog alkalmaztatni. Ezeknek összes illetményei a személyi járandóságok részletezése szerint tulajdonképen 403,536 frtot vennének igénybe, miből 306,200 frt a fizetésekre, 56,511 frt a lakáspénzekre és 40,825 frt a mellékköltségekre esnék; a főösszezből azonban 2%-ot intercalaris megtakarításokképen 8,070 frt, továbbá arra való tekintettel, hogy a szervezet egész teljességében csak az év második felében fog életbe lépni 84,112 frtot rendkívüli megtakarításképen leütemeztem s így ez alatt az alrovat alatt csak 311,354 forintot irányoztam elő.

A fizetéseket és lakáspénzeket az 1893. évi IV. törvénycikk rendelkezéseinek megfelelően vettem fel; az ezeken a czimeken előirányzott összegek tehát a személyzeti létszám alapját képező szervezet fentebb előre bocsájtott részletes megokolása után külön indokolást nem igényelnek. Megjegyzem azonban, hogy az első fizetési fokozatot ezuttal még csak a IX—XI. fizetési osztályokban állítottam be, a VII. és VIII. fizetési osztályokba sorozott állásokat ellenben felerészben a második, felerészben a harmadik fizetési

fokozatba soroztam. Ezzel szemben a VI. fizetési osztálynál kivételképen a besztercei m. kir. erdőigazgató állását is az I. fizetési fokozatba soroztam. Ez a tisztviselő ugyanis már 1890-ben nevezetett ki erdőigazgatóvá, s daczára sikeres szolgálatainak, még nem volt előléptethető, mert az erdészeti szolgálat ezen ágánál csupán két VI. fizetési osztályba sorozott állás volt szervezve s ezek közül a besztercei erdőigazgató állása a második fizetési fokozatba soroztatott s ezen nem lehetett változtatni, mivel az első fizetési fokozatba tartozó főerdőtanácsosi állás is be volt töltve.

Tisztelettel megjegyzem azonban, hogy a két állás közül azt, a melyik előbb üresedésbe jön, ismét a második fizetési fokozatba fogom visszahelyezni; fentebb említett intézkedésem tehát csak az említett, méltányosan figyelmen kívül nem hagyható hivatali szempontok által teljesen indokolt és ideiglenes intézkedésnek tekintendő, mely az ok megszűntével azonnal meg fog változtatni.

A mellékletményekre előírányzott 40,825 frtot illetőleg megjegyzem, hogy ebből az összegből a besztercei m. kir. erdőigazgató 300 frtnyi szolgatartási átalánya, továbbá a besztercei m. kir. erdőigazgatóság, a m. kir. állami erdőhivatalok és m. kir. járási erdőgondnokságok erdőtiszti és erdőőri személyzetének fa- és földilletmény váltsága fog fedeztetni.

A fa- és földváltságdíjakat a központban alkalmazott tisztviselőkre nézve a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében fennálló megváltási árakkal, továbbá a besztercei m. kir. erdőigazgatóságnál alkalmazott tisztviselőkre nézve az ottani helyi viszonyokra való tekintettel,

a VI. fizetési osztálynál együtvéve	---	---	310 frttal
a VII. " " "	---	---	280 "
a VIII. " " "	---	---	255 "
a IX. " " "	---	---	195 "
a X. " " "	---	---	pedig 155 frtot

irányoztam elő; végül pedig a m. kir. állami erdőhivatalok és m. kir. járási erdőgondnokságoknál alkalmazott tisztviselőkre nézve a tűzifa árak átlagai szerint az egész országra egységesen és pedig:

a VII. fizetési osztálynál	---	---	255 frt
a VIII. " " "	---	---	235 "

a IX. fizetési osztálynál	--- --	190 frt és a
a X. „	--- --	170 frtban

állapítottam meg.

2. *alrovat.* A *jutalmakra és segélyekre* felvett 3,190 frt ugyan nem áll arányban az alkalmazandó személyzet aránylag nagy létszámával, tekintettel azonban arra, hogy az új szervezet életbe léptetésekor a mostani személyzet egy része előmenetelben fog részesülni, ezuttal ezt az összeget is elégségesnek tartom s azt főleg a méltányosan meg nem tagadható segélyezésekre szándékozom felhasználni.

2. rovat. Dologi kiadások.

1. *alrovat.* Ez alatt az *alrovat* alatt felvett 37,104 frt a központi ügyosztályok, az állami erdőhivatalok és járási erdőgondnokságok összes egy évi irodatartási szükségletének a fedezésére fog szolgálni. A beszerzczei m. kir. erdőigazgatóság irodai költségei és általában véve összes dologi kiadásai a „volt naszód-vidéki“ községek egyesített kezelés alatt álló erdeinek az 1890. évi XIX. t.-czikk szerint megállapított külön költségvetésébe vétetnek fel.

Az állami erdőhivatalok és járási erdőgondnokságok irodai szükségleteinek megállapításánál azt a rendszert tartottam meg, a melyet a jelenleg fennálló erdőhivatalok és erdőgondnokságok ellátásánál követtem. A szóban forgó hivatalok részére ugyanis nem szándékozom külön irodahelyiséget bérelni, hanem e helyett az állami erdőhivatalok és járási erdőgondnokságok vezetőinek megfelelő átalány-összegeket fogok utalványozni, azzal a kötelezettséggel, hogy annak fejében saját lakásukból egy megfelelő helyiséget irodának fentartani és annak fűtéséről, világításáról, tisztogatásáról és a közönséges irodai szerekkel való ellátásáról gondoskodni kötelesek.

Ily feltételek mellett az erdőhivatalok vezetőinek és pedig az erdőtanácsosok részére 400 frt, az erdőmesterek részére 300 frt, az erdőgondnokságok vezetői részére pedig 200 frtnyi évi irodatartási átalányt szándékozom utalványozni.

2. *alrovat.* A központi ügyosztályok és a m. kir. állami erdőhivatalok és járási erdőgondnokságok utazási költség-szükségletét

a szerződés alapján állami kezelésbe vett községi erdőknél jelenleg alkalmazott személyzet eddigi tényleges szükségleteinek figyelembe vételével, átlagos adatok alapján irányoztam elő 139,550 frttal; tisztelettel megjegyezvén, hogy miután a tényleges utazási költségek nem minden kerületben egyenlők, hanem egyes kerületekben többre, másokban pedig kevesebbre lesz szükségük a tisztviselőknek, hogy tényleges kiadásait fedezhessék, addig a míg az egyes hivatali kerületek szükségletei tapasztalati adatok alapján megállapíthatók lesznek, az utazási költségeket részben felszámítás alapján szándékozom folyósítani.

3. *alrovat.* Ez alatt az alrovat alatt felvett összeget egyesek kivételével ugyanazoknak a csemetekerteknek a fentartására és ugyanazoknak az erdőültetvényeknek a folytatására irányoztam elő, a melyekre az „állami kezelésbe vett községi erdők“ czime alatt az 1898. évre előirányzott ilyen czélokra szolgáló összeg fordittatik. A vácsi állami csemetekert költségeit azonban nem itt, hanem a XIX. fejezet 7. czim alatt (állami segély kopár területek befásítására) irányoztam elő, mivel ennek a csemetekertnek a készletei nem az állami kezelésbe vett erdőkben használtatnak fel, hanem tulajdonképpen részben a magántulajdont képező kopár területek birtokosai között osztatnak ki. Ezért az itt 33,500 frttal felvett összeg 6,500 frttal kevesebb, mint az 1898. évi költségvetésben erre a célra engedélyezett összeg.

4. *alrovat.* A vegyes dologi kiadások fedezésére előirányozott 13,370 frtból mindenekelőtt a külső erdőrendezési munkálatoknál alkalmazott napszámosok költségei fognak fedeztetni. Az 1898. évi XIX. t.-cz. 18. §-a szerint ugyan a m. kir. állami erdőhivatalok közegei részére a külső munkálatnál szükséges kézi munkaerőt az érdekelt birtokosok kötelesek szolgáltatni.

A fontosabb mérnöki munkálatoknál azonban a birtokosok által kirendelt munkásokat, kik között sok tudatlan és megbízhatatlan is találkozik, nem lehet mindig alkalmazni, ilyenkor tehát hosszabb időre felfogadott és begyakorolt munkásokról is kell helyenként gondoskodni.

Ebből az összegből fognak továbbá fedeztetni a nagyobb írásbeli munkák (üzemtervek, időszaki jelentések) másolási költségei, mivel az állami erdőhivatalok és járási erdőgondnokságok külön

írnoki személyzettel nem lesznek ellátva; és végül ebből fog ki-egészíttetni, illetőleg kijavíttatni a már felszerelt irodák butorzata és ebből szereztetnek be az irodák részére időnkint szükséges könyvek és más kisebb leltári tárgyak.

Ugy ez az utóbb említett összeg, mint általában véve az összes dologi kiadásokra felvett összegek, oly mérsékelt számítás-sal vannak megállapítva, hogy azoknak változatlan elfogadását kell tisztelettel kérnem.

Rendkívüli kiadások.

Átmeneti kiadások.

Az 1898. évi XIX. t.-cz. szerint a törvény 1. és 2. §-aiban felsorolt községi és némely más erdők és kopár területek kezelé-sével járó mindazokat a teendőket, melyeket a törvény az állam feladatai közé soroz, m. kir. állami erdőhivatalok és ezeknek alá-rendelt m. kir. járási erdőgondnokságok fogják teljesíteni.

A törvény életbeléptetésekor tehát — ami az 1899. évben mindenesetre meg fog történni — ezeknek az állami hivataloknak a szükséges számban való szervezéséről okvetlenül gondoskodnom kell. Erre vonatkozólag meg is tettem tiszteletteljes előterjesztése-met a rendes kiadások 3. cziménél, az ott előírányzott kiadásokon kívül azonban a szervezet életbe léptetésénél olyan kiadások is elkerülhetetlenek lesznek, a melyeket átmeneti természetüknél fogva az 1898. évi XIX. t.-cz. alapját képezett törvényjavaslat indokolásában említett rendes évi költségekbe nem számíthattam be s a melyeket az 1897. évi XX. t.-cz. értelmében szintén nem foglalhattam be a rendes kiadásokba.

Ilyen kiadások lesznek mindenekelőtt az 1. rovatban elő-írányzott felszerelési költségek, továbbá a 2. rovatba felvett rend-kívüli utazási költségek és végül a 3. rovatban említett nyomtat-ványok beszerzésére szükséges költségek, melyeknek fedezésére a következő okok alapján, összesen 58,600 frtnyi átmeneti hitelnek az engedélyezését kérem.

1. rovat. Az 1898. évi XIX. t.-cz. végrehajtása céljából, miként a rendes kiadások 3. czimének indokolásában kimutattam, összesen 44 m. kir. állami erdőhivatalt és 154 m. kir. járási erdő-

gondnokságot szándékozom szervezni. Ez utóbbiak közül azonban 44 járási erdőgondnokság az erdőhivatalok székhelyén lesz felállítva s azokkal közös irodával fog birni. Összesen tehát csak 44 erdőhivatalnak és 110 erdőgondnokságnak lesz külön irodája, azonban ezeket sem kell mind egészen újból felszerelni, mert a szerződés alapján már állami kezelésbe vett községi erdők részére eddig szervezett 5 erdőhivatal és 85 erdőgondnokság irodai butorzata és egyéb felszerelése az új irodák ellátására szintén felhasználható. Ezeket számításba véve tehát összesen csak 16 újonnan szervezendő állami erdőhivatalt és 48 újonnan szervezendő járási erdőgondnokságot kell teljesen új irodai butorzzattal, műszerekkel és egyéb eszközökkel és szerekkel ellátnom, míg a többi 28 állami erdőhivatal és 62 járási erdőgondnokság a mostani erdőhivatalok és erdőgondnokságok irodai felszerelését veszi át. Ez utóbbiak közül azonban a 28 állami erdőhivatal irodai felszerelését, tekintettel arra, hogy az állami erdőhivatalok irodáiban egyszersmind az ugyanazzal a székhellyel bíró járási erdőgondnokságok és az erdőhivatalok kisegítő személyzete is el lesznek helyezve, megfelelően ki kell egészítenem.

Egy-egy erdőhivatali irodának egyszerű butorokkal való felszerelése az eddigi adatok szerint 230 frtba, műszerekkel, eszközökkel és könyvekkel való ellátása pedig 270 frtba, egészben véve tehát egy-egy erdőhivatali iroda felszerelése átlag 500 frtba, a fentebb említett 16 irodáé tehát 8,000 frtba fog kerülni. Annál a 28 erdőhivatali irodánál, a melyek a mostani erdőhivatalok és erdőgondnokságok butorait és felszerelési tárgyait veszik át, a felszerelés kiegészítésére átlag 100 frt, egészben véve tehát 2,800 forint lesz szükséges. Végül az újonnan felszerelendő járási erdőgondnoksági irodák butorokkal és egyéb szükségességekkel való ellátására átlag 400 forint, egészben véve pedig 19,200 forint számítható.

Tisztelettel megemlítem azonban, hogy úgy az erdőhivatalokat, mint az erdőgondnokságokat egy-egy író- és sokszorosítógéppel is el kell látnom, mivel a szervezet szerint sem az erdőhivatalok, sem az erdőgondnokságok irnoki személyzettel nem lesznek ellátva, hanem az irodai teendőket is a tisztviselők maguk kell, hogy végezzék, ennek a feladatnak azonban egyéb fontosabb teendők hát-

térbe szorítása nélkül csak úgy felelhetnek meg, ha a másolás s különösen a sokszorosítás munkája lehetőségig megkönnyítettik.

Minthogy azonban az összes irodáknak író- és sokszorosító-gépekkel való ellátása aránylag nagy összeget igényel, egyelőre csak az erdőhivatalok részére irányoztam elő ez alatt a czim alatt átlag 300 frtot, egészben véve pedig 13,200 frtot.

2. rovat. Az ujonnan szervezendő állami erdőhivatalok és a fontosabb járási erdőgondnokságok élére a dolog természeténél fogva olyan idősebb és tapasztaltabb állami erdőtiszteket kell állítanom, a kik a szolgálatnak ebben az ágában már teljes jártassággal bírnak. Ezt a czélt azonban csak tömeges áthelyezésekkel érhetem el, a melyek, a mennyiben hivatalból való elhelyezésekről lesz szó, jelentékeny költségekkel lesznek összekötve.

Ezeknek az átmenetileg felmerülő kiadásoknak s továbbá a törvény életbeléptetése alkalmából szükségessé váló más rendkívüli utazások költségeinek a fedezésére, erdőhivatalonként átlag 250 frtot számítva, összesen 11,000 frtot kellett előirányoznom, mivel ezek a kiadások a normális szükségletnek megfelelően előirányzott rendes utazási költségek hiteléből nem volnának fedezhetők.

3. rovat. Az 1898. évi XIX. törvényczikk életbeléptetése alkalmával a törvény számos rendelkezéseinek gyors és sikeres végrehajtását csak úgy vélem biztosíthatni, ha a hatóságok és az érdekelt erdőbirtokosok a szükséges nyomtatványokkal és tájékoztató mintákkal elláttatnak. Így például a közbirtokosságok és volt urbéreszek részére minden törvényhatóságban „szabályzat“ mintákat szándékozom készíttetni és köztük kiosztatni, hogy ezek alapján az érdekelt birtokosságok nehézség nélkül elkészíthessék és idejében beterjeszthessék szervezeti és ügyviteli szabályzatukat.

Erre a célra azonban erdőhivatalonként legalább 100 frt, egészben véve tehát 4,400 frt szükséges.

Ezek szerint a m. kir. állami erdőhivatalok és járási erdőgondnokságok teljes felszerelésére és az 1898. évi XIX. t.-czikk életbeléptetéséhez szükséges átmeneti kiadásokra egészben 58,600 forint fog igényeltetni; tekintettel azonban arra, hogy a törvény előreláthatólag csak az 1899. év második felében fog életbe lépni, a jövő évben ennek az összegnek is csak mintegy fele fog tény-

leg kiadatni; miért is az összes szükségletből 29,300 forintot mint 1899-ben megtakarítható összeget leütöttem s így tényleges szükségletképen 1899-re csak 29,300 frtot vettem fel.

Bevételek.

Rendes bevételek.

1. rovat. Kezelési költség fejében a birtokosok által fizetett évi átalányok.

Ebben a rovatban azoknál a törvényhatóságoknál, melyeknek községi s más hasonló erdei szerződés alapján már most is az állam által kezeltetnek, évi átalányképen a jelenleg érvényben álló szerződések alapján fizetett összegeket vettem fel, a többi törvényhatóságoknál pedig azokat az összegeket irányoztam elő évi átalányképen, a melyeket a közös erdőtisztek által kezelt községi s más hasonló erdők birtokosai a közös erdőtisztek illetményeinek fedezésére együttesen fizettek.

Azok az erdők ugyanis, melyek szerződés alapján most is az állam által kezeltetnek, az 1899. évi XIX. t.-czikk 1. §-a szerint az első tíz év végéig továbbra is az állam kezelésében maradnak meg és a jelenleg közös erdőtisztek által kezelt erdők is kevés kivétellel az állam kezelésébe fognak átadatni; ennél fogva az állami kezelésért jelenleg fizetett átalányokat és a közös erdőtisztek illetményeinek fedezésére szolgáló fentebb említett összegeket teljes megnyugvással vehettem fel ebbe a költségvetésbe is bevételképen.

Mindamellettt az egyes törvényhatóságok czime alatt ekként előirányzott összegek még nem mutatják azokat a végleges összegeket, melyeket a birtokosok az államnak törvényhatóságokként együttesen évi átalányképen fizetni fognak.

Mert az előbb említett erdőkön kívül a törvény 1. és 2. §-ai szerint még más erdők és kopár területek is át lesznek bizonyos feltételek esetében adandók s illetőleg adhatók az állam kezelésébe s így az ezek után aránylagosan fizetendő összegekkel az 1. rovat alatt most felvett átalányok növekedni fognak.

Azt azonban, hogy ezekből mennyi fog tényleg az állam kezelésébe jutni, mint ennek az indokolásnak általános részében megemlíteni már szerencsém volt, csak a törvény életbelépése után lehet megállapítani s így az egyes törvényhatóságokra eső évi

átalányokat is csak a jövő évi költségvetésbe lehet teljes és végleges összegükben előirányozni.

Helyesebbnek találtam tehát ezuttal az egyes törvényhatóságoknál csak a fentebb említett módon megállapított összegeket előirányozni, az utóbb említett erdőkre és kopár területekre pedig külön tételben egy átalányösszeget felvenni. Ezt az átalányösszeget a költségvetés 74-ik hasábjára alatt igen mérsékelt számítással mindössze 13,400 frttal irányoztam elő.

2. rovat. Vegyes bevételek.

Ez alatt a rovat alatt 23,900 frttal azokat a bevételeket irányoztam elő, a melyeket nem lehet a birtokosok által fizetendő kezelési költségekhez számítani. Ilyen bevételeket képeznek mindenek előtt azok a térítmények, a melyek egyes birtokosoktól (pl. Szabadka városától) az állam által teljesített erdősitések költségei fejében, továbbá azok az összegek, a melyek az állam költségén teljesített erdősitésekkel kapcsolatos köztes használatokból stb. befolyznak.

Ezekre a bevételekre előirányoztam 7,636 frtot.

Ilyenek továbbá a hátralévő üzemtervek elkészítéseért fizetendő költségek, a melyekre ezuttal 12,100 frtot irányoztam elő azoknál a törvényhatóságoknál, hol az üzemtervekről a birtokosoknak saját költségükön kell gondoskodni.

Megjegyzem azonban, hogy ezeket a költségeket kat. holdanként csak 20—40 krral számítottam s az ekként megállapított összegből is csak egy tizedrészt irányoztam ezuttal elő, a többbit pedig a következő években szándékozom ugyancsak egy tized részekben előirányozni, hogy ilyen módon a birtokosok tíz év alatt részletekben törleszthessék ezt a terhüket. Ezt részemről annál méltányosabbnak találom, mert az üzemterveket is csak több év alatt lesznek képesek az állami erdőhivatalok mind elkészíteni.

És végül ez alatt a rovat alatt vannak előirányozva az utazási költségterítmények, vagyis azok az összegek, melyek az erdőtisztek által felszámított utazási költségekből megtérülnek, olyan esetekben, midőn az erdőrendészeti áthágásért, vagy erdei kihágásért elmarasztalt felek az eljárási költségek megtérítésére is köteleztetnek és a költségek tényleg behajtatnak. Ilyen térítmények

czimén az 1897. évi tényleges eredmények alapján összesen 4,164 frtot irányoztam elő.

Mint ezekből látható, az egyéb bevételek rovata alatt felvett összegek is mérsékelten vannak előirányozva.

Erdőfelügyelőségek.

Rendes kiadás: 4. czim.

Az erdőfelügyelőség 1899. évi előirányzatába az 1898. évre megállapított költségvetéstől eltérőleg 2,922. frttal nagyobb kiadást azon okból vettem fel, mert az állami tisztviselők illetményeinek rendezéséről szóló 1893. évi IV. t.-cz. 19. §-a alapján a VIII. fizetési osztályba sorozott s egy létszámba tartozó, összesen 8 állásból, a melyek közül eddigelé 3 állás a II-ik és 5 állás a III-ik fizetési fokozatba volt beosztva, egy állást egyenlő megosztás céljából a III-ik fokozatból a II. fizetési fokozatba soroztam, a IX-ik fizetési osztályba tartozó állásoknál pedig arányos megosztással az I-ső fizetési fokozatot is beállítottam, a mi tekintettel arra, hogy az illetményeknek ily módon való rendezése más szolgálati ágaknál már korábban megtörtént, méltányosan nem volt továbbra is elhalasztható.

Eme változások következtében a fizetések czimén egészben 1,000 frttal nagyobb összeget, egyes városoknak az idézett t.-czikk 3. §-a alapján nyert felhatalmazás folytán magasabb lakbérosztályba történt besorozása következtében pedig 600. frttal nagyobb lakpénzt; végül a központban alkalmazott erdőfelügyelőségi tisztviselők illetményeinek méltányos és egyöntetű szabályozása céljából fa- és földjárandóság megváltása fejében, — a többi erdészeti tisztviselőket a fennálló szabályok szerint hasonló czimen megillető illetményeknek megfelelően — összesen 4,363 frtot kellett előirányoznom; — megjegyezvén, hogy a fentebb elősorolt összes változásokkal járó többlet kiadások összegének a felét, vagyis 2,982 frtot mint megtakarítandó összeget levonásba hoztam azért, mert azokat egyöntetűség céljából az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján szervezendő új állomások életbeléptetésével egyidejűleg csak az 1899. évi július 1-ével kívánom folyóvá tenni.

Ezenkívül az 1899. évre előirányzott személyi járandóságok

egész összegéből; tehát a többkiadást képező 2,982 frtból is 2⁰/₀-ot mint előreláthatólag megtakarítható összeget szintén levontam, úgy hogy a kiadási többlet tényleg csak a bekezdésben kimutatott 2,922 frtot teszi ki.

Erdőőri szakiskolák.

Rendes kiadás: 5. czim. — Rendes bevétel: 3. czim.

Az erdőőri szakiskolák 1899. évi előirányzatába az 1898. évre megállapított költségvetéstől eltérőleg 2,624 frttal nagyobb kiadást és a szerzett tapasztalatok folytán 3,060 frttal nagyobb bevételt vettem fel.

A kiadási többletből 224 frt a személyi járandóságokra, 2,400 frt pedig a dologi kiadásokra esik.

A személyi járandóságoknál mutatkozó nagyobb kiadás indokolására van szerencsém előadni, hogy a két legidősebb igazgató-főerdésznek hosszabb idei kifogástalan szolgálatukra való tekintettel s abból a célból, hogy az illetők az erdőőri szakoktatás érdekében a szakiskoláknál továbbra is megtarthatók legyenek, szükségesnek tartottam 100—100 frt személyi pótlékot, az egyik igazgató-főerdész részére pedig a természetben ki nem adható földjárandóság pótlására 10 frtot előirányozni.

Ezenkívül a tanársegédi állásoknak az egyes fizetési fokozatokban való arányos megosztása következtében 100 frtot, egy új erdőőri állásnak szükségessé vált rendszeresítésére pedig 300 frt fizetést, 50 frt lakpénzt, a személyi járandóságok rovatán tehát egészben 660 frttal nagyobb összeget kellett fölvennem. Ennek a többletnek a fele azonban megtakarítandó, ugyanazon okból, mint a kir. erdőfelügyelőségénél; megjegyezvén, hogy ezenfelül még az összes személyi járandóságok 1⁰/₀-át, vagyis 106 frtot mint előreláthatólag megtakarítható összeget, szintén levonásba hoztam, úgy hogy e rovaton a tényleges többlet csak 224 frtra rug.

A dologi kiadásokra nézve megjegyzem, hogy az erdőőri szakiskoláknál, főleg a csemete- és növénytani kertek megművelésénél, a tanulmányi erdők őrzésénél és azok fahozamának feldolgozásánál felmerülő nagyobb munkák teljesítésére, illetőleg ellenőrzésére, másrészt pedig tekintettel arra, hogy az utóbbi időkben

az erdőőri szakiskolákba való felvétel iránt beadott kérvények tetemesen növekedtek és mivel kellő helyiség áll rendelkezésemre, a növendékek létszámát úgy a miként az 1895. évi 94,573. számú rendelettel kiadott szabályzatban megállapítva van, 4-gyel felemelni szándékozom, mely cél elérésére a „növendékek ellátása“ czimű rovaton 600 frttal: — továbbá miután a tanulmányi erdők után fizetendő állami és községi adókat, melyek eddig nagy részben az állami erdők által fedeztettek, az erdőőri szakiskolák terhére kell elszámoltatnom és mivel a vadászerdei, valamint a görgény-szent-imrei erdőőri szakiskoláknál a tanulmányi erdők fahozamának házi kezelés mellett való feldolgozása nagyobb költséget igényel, 1,800 frttal nagyobb kiadást kellett e célra előirányoznom.

A bevételeknél mutatkozó 3,060 frt többletre vonatkozólag van szerencsém előadni, hogy a házi kezelés mellett feldolgozott épület-, műszer- és tűzifának nyilvános árverés útján való értékesítése következtében a szerzett tapasztalatok szerint 3,300 frttal nagyobb, ellenben a növendékek tartási díjainál 240 frttal kevesebb összeget kellett felvennem.

Országos erdei alap.

Rendes kiadás: 6. czim. — Rendes bevételek: 4. czim.

Az országos erdei alap 1899. évi előirányzata az 1898. évre megállapított költségvetéstől miben sem tér el s az összeg, mint a tényleges szükségletnek megfelelő, előirányzandó volt.

Állami segély kopár területek befásítására.

Rendes kiadás: 7. czim. — Rendes bevételek: 5. czim.

Az „állami segély kopár területek befásítására“ czimen az 1899. évi előirányzatba az 1898. évi költségvetéstől eltérőleg 25,000 frttal nagyobb kiadást azon okból vettem fel, mert a kopár területek erdősítéséhez szükséges csemeték nevelésére több új csemetekertet telepíttettem és a jövő évben is azokat fejleszteni szándékozom; e célból, továbbá a váczi csemetekert művelési és fentartási költségeire és az állami érdekből elodázhatlanul fogana-tosítandó erdősítésekre, valamint a magán erdőbirtokosok által nagy mérvben teljesített s szép eredményekre jogosító erdősítések

után nyújtandó pénzsegélyekre a fent kimutatott nagyobb összeget kellett előirányoznom.

Bevételképen a kereskedelemügyi m. kir. ministerium által a Coronini község határában levő kopár területnek a „Széchényi“ műút érdekében eszközrendő beerdősítésére felajánlott 100 frtnyi összeget vettem fel.

Területszámítás hatszögekkel.

Irta: Márton Sándor, m. kir. főerdész.

Nem régen egy nagyobb, kereken 3200 kat. holdnyi erdőbirtok területének utánszámításával bizatván meg, ugyancsak nehéz feladat állt előttem, mert az erdő térképe $1'' = 40^0$ mértékben volt szerkesztve s három nagy, egyenként 145—150 cm. (52—54'') hosszú és 130—135 cm. (48—50'') széles térképből állott és sem rudas körzővel, sem hosszú mérczével nem rendelkeztem.

Első pillanatra nem is hittem, hogy könnyen s jó eredménynyel megejthessem a számítást, mert négyszögekre nem oszthattam be. Ehhez ugyanis rudaskörzőt kell alkalmazni, különben nem pontos a beosztás. Az Erd. Lapok 1893. évi VII.—VIII. füzetében ismertetett területszámítás-módom sem kecsegtetett azzal a kitűnő eredménynyel, amilyennel kisebb térképeknél minden esetben bevált, mert óriási háromszögek jöttek volna ki, amelyeknek szerkesztése folyamán a szögrakó karja még 50 cm-es vonalzóval megtoldva sem lett volna elég hosszú s amelyeknél a háromszögekkel való eltolások által megejtendő átalakítás közben, egy észre nem vett elmozdulás, durva hibát csusztatott volna az eredménybe.

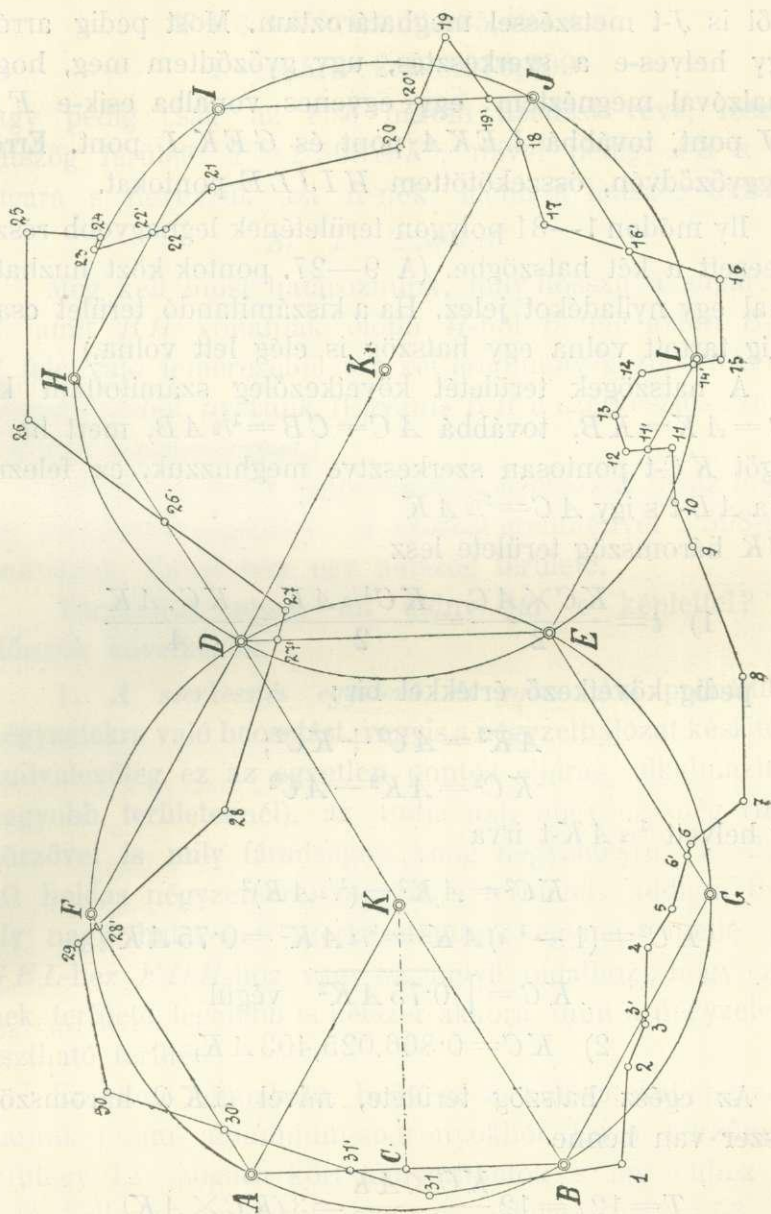
Gondolkoztam, hogy miként lehetne oly eljárást alkalmaznom, amelynél meghosszabbított körzőmmel befogható 11—12'' hosszú (30—33 cm.) vonalnál hosszabbat nem kell alapul vennem s amelynek lemérését a 7 és $\frac{1}{4}$

hüvelyknyi hosszú ($1'' = 40^0$ -s mértékben 300 öl) rézmérczémről, a hiba lehető kikerülése végett, két darabban megtehetem.

A szükség a legjobb tanácsadó! Egy álmatlan éjszaka helyes utra vezetett, t. i. arra, hogy hatszögeket szerkesztek s ezekkel számítom ki a területet. Kipróbáltam az eljárást s lehető gondosan eljárva igen jó eredményt nyertem.

A hatszögeket következőleg szerkesztettem. A Klintz-féle körzőt hosszabbítóval elláttam s beletettem egyik ágába a czeruzahegyű, a másik ágába a tűhegyű körzőrészeket. A körző czeruzatartójába a legkeményebb fajta czeruzát laposra kihegyezve tettem be s most lehető nagyra kinyitva a körzőt, szemmérték szerint kinéztem, hogy mily fekvést kell két egymást metsző körnek adnom, hogy azokba a kiszámítandó terület legnagyobb része beleessék. Ehhez képest meghúztam hosszú favonalzóval $BKDH$ vonalat (l. az ábrát) s a körzőt fogantyujánál jól megszorítottam, hogy a két vége közti távolság ne változhassék. Ezután K -t középpontnak véve egy nagy kört kanyarítottam, mely a vonalat B és D pontban metszette. A körzőczeruza hegyét nem nyomtam, hogy hegye ne kopjék s így igen vékony vonalat húztam. Most ugyanazzal a körzőnyílással metszésekkel B -ből A -t, G -t, D -ből E -t, F -et meghatároztam. Most $ABGEDF$ pontokat összekötve (a pontosság kedvéért igen kemény s igen éles czeruzával) volt egy hatszögem.

Ennek megtörténtével ugyanazzal a körzőnyílással D -ből H -t metszéssel meghatároztam s K_1 meghatározása végett K_1 -en át D -ből, H -ből és E -ből metszéseket tettem. Az így nyert K_1 pontba pontosan beszurtam a körző tűhegyét s megkanyarítottam a másik kört az említett elővigyázat mellett.

Ezután H -ból I -t, E -ből L -t, L -ből és próba kedvéért I -ből is J -t metszéssel meghatároztam. Most pedig arról, hogy helyes-e a szerkesztés, úgy győződtem meg, hogy vonalzóval megnéztem: egy egyenes vonalba esik-e FD K_1J pont, továbbá $LEKA$ pont és $G EK_1I$ pont. Erről meggyőződván, összekötöttem $H I J L E$ pontokat.

Ily módon 1—31 polygon területének legnagyobb része beleesett a két hatszögbe. (A 9—27. pontok közt húzható vonal egy nyiladékot jelez. Ha a kiszámítandó terület csak addig tartott volna egy hatszög is elég lett volna.)

A hatszögek területét következőleg számítottam ki. $AB = AK = KB$, továbbá $AC = CB = \frac{1}{2} AB$, mert ha a függőt KC -t pontosan szerkesztve meghuzzuk, ez felezni fogja AB -t s így $AC = \frac{1}{2} AK$
 ACK háromszög területe lesz

$$1) \quad t = \frac{KC \times AC}{2} = \frac{KC^{\frac{1}{2}} AK}{2} = \frac{KC \cdot AK}{4}$$

KC pedig következő értékkel bír:

$$AK^2 = AC^2 + KC^2;$$

$$KC^2 = AK^2 - AC^2$$

AC helyett $\frac{1}{2} AK$ -t írva

$$KC^2 = AK^2 - (\frac{1}{2} AK)^2$$

$$KC^2 = (1 - \frac{1}{4}) AK^2 = \frac{3}{4} AK^2 = 0.75 AK^2$$

$$KC = \sqrt{0.75 AK^2} \quad \text{végül}$$

$$2) \quad KC = 0.866.025,403 AK,$$

Az egész hatszög területe, mivel ACK háromszög 12-szer van benne

$$T = 12t = 12 \frac{KC \times AK}{4} = 3(KC \times AK)$$

KC értékét behelyettesítve

$$T = 3AK \times 0.866.025,403AK$$

$$T = AK^2 \times 2.598.076,209$$

vagy pedig csak az első három tizedest véve, lesz a hatszög területe $T = 2.598AK^2$, mivel pedig AK a kör sugara s nevezzük azt R -nek, leend a hatszög területe

$$3) \quad T = 2.598R^2.$$

Meg kell most határozni, mily hosszú a sugár, az R , amit BH vonalnak előbb H -ból B felé aztán B -ből H felé való leméréséből s a két eredmény középértékének hamadrészből nyerünk. (Ugyanis BH a szerkesztés szerint AK -nak háromszorosa.)

Ezután a sugárt maga-magával szorozzuk (azaz második hatványra emeljük) s a szorzat eredményét 2.598 -szel szorozzuk. Ennyi lesz egy hatszög területe.

Tárgyaljuk most, mi előny jár e képlettel? Az előnyök következők.

1. *A szerkesztés egyszerű és gyors.* Aki próbálta a négyzetekre való beosztást, vagyis a négyzethálózat készítését (tudvalevőleg ez az egyetlen pontos eljárás alkalmazható nagyobb területeknél), az tudja azt, hogy ez még rudas körzővel is mily fáradságos. Amig négyzetekre (1—2, 4, 10 holdas négyzetekre) osztjuk a területet, addigra 5—6 oly nagy hatszöget szerkeszthetünk egymás mellé (így GEL -hez FDH -hoz vagy bármelyik oldalhoz), hogy ezeknek területe legalább is kétszer akkora, mint a négyzetekre osztható terület.

Ez ellen felhozható, hogy kész hálózatokat használhatunk finom aluminium-sodronyokból. Én a körzőmmel mintegy $12''$ sugaru kört kanyaríthatok s így ehhez oly háló kellene, amelynek egy-egy oldala $20.4'' = 53 \text{ cm}$.

volna. Ugyan ki fog ilyeneket beszerezni? mikor egyszerűbb eljárás is van és két hatszöget sokkal könnyebb egymás mellé elhelyezni, mint az ilyen hálót egymásután többször odailleszteni s leszurkálni.

2. Második előny, hogy csak *egy adatot kell szabatosan levennünk a mércéről*. Ismeretes, hogy mentül több adatot mérünk le, a körző hegyében mindig ismétlődik ugyanaz a hiba s ugyanannyiszor vagyunk kitéve a tévesztésnek.

3. *Egyszerűbb eszközökkel is nagy területet számíthatunk ki pontosan*. Így p. o. az én egyszerű kis körzőmmel mintegy 420 öl sugaru kört kanyaríthatok $1'' = 40^\circ$ mértékben ($1'' = 100$ öl mértéknél tehát 1030 ölet) s a hatszög területe $420 \times 420 \times 2.598 = 458,287 \square$ öl, vagyis 286.43 kat. hold. ($1'' = 100$ mértékben $1030 \times 1030 \times 2.598 = 2.835,158 \square$ öl $= 1772.36$ kat hold.) És ezt egy hatszögnél is elérhetjük.

4. *Vehetünk 2.6-t is a szorzás egyszerűsítése végett*, mert a különbség csak 0.002 rész s a megengedhető számítási hiba 0.005.

Amennyiben pedig valaki a 2.6 pontosságu számítással meg nem elégszik, a hosszú szorzások elkerülése végett következő eljárást ajánlom.

Legyen a kör sugara 194.5 öl. Ennek második hatványa $194.5 \times 194.5 = 37,830.25$, amely 2.598-szel volna szorzandó. E helyett sokszorozzuk 2.6-del; az eredmény leendő 98,358.65 s most hogy 2.598 szorzatát nyerjük a 98,358-ból levonjuk az ezres számok kétszeresét, u. m. $98 \times 2 = 196$, vagyis

98,358
196
98,162

lesz a teljesen pontos eredmény és a hosszú szorzás is el van kerülve.

5. A szerkesztést ellenőrizhetjük, mint az ábrában $AKE L; F D K_1 J$ stb. pontoknak egy egyenes vonalba való fekvését megpróbálhatjuk s így több hatszög szerkesztése, ha vigyázunk és éles vonalakat huzunk, mindig pontos eredményt fog adni.

Földolog azonban az, hogy a sugár hosszát egészen pontosan állapítsuk meg.

Hátra van még, hogy arról szóljak, miként nyerjük 1—31 sokszög területét, mert csak e végből szerkesztettük a háromszögeket.

A két háromszög területéből levonandó az a terület, amit a sokszögön kívül magába foglal; ilyenek: $3', 4, 5, 6' G; 11', 12, 13, 14, 14'; 16', 17, 18, 18', 19, J 20', 20, 21, 22, 22', 26', 27, 27', 28, 28', F, D; 30' A 31'$, viszont hozzáadandók azok a részei a sokszögnek, amelyek nem esnek a hatszögekbe u. m.: $31', 31, 1, 2, 3, 3', B C; 6', 6, 7, 8, 9, 10, 11, 11', E; L, 14', 15, 16, 16',; 19', 19, 20'; 22', 23, 24, 25, 26, 26', H 28', 29, 30, 30'$.

Mindezeket a területeket két háromszöggel vagy központos szögkarókkal háromszögekké alakítjuk (lásd Erd. Lapok 1893. VII.—VIII. füzet), területüket kiszámítjuk s levonjuk, illetve hozzáadjuk a hatszögek területéhez.

Lehet ezeket a részleteket czimbalommal is számítani (Alder-féle planimeter) vagy akármily területmérővel.

Azt azonban hangulyozhatom, hogy teljesen megbízható eredményt csak a háromszögekké való alakítás ad s a kinek ebben gyakorlata van, gyorsabban tud területet számítani, mint a polar-planimeterrel, mert ez csak úgy ad jobb eredményt, ha vezetése vonalzó mellett történik, ez a vezetés pedig lassu.

Különben ez nem tartozik mostani tárgyamhoz s a jelzett polygon-részletek kiszámítását mindenki a megszokott eljárása szerint teljesítheti.

Az erdészeti műszótár szerkesztése köréből.

Az erdészeti műszótár szerkesztő bizottságának 1899. évi márczius hó 25.-én megtartott ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: dr. *Bedő* Albert elnök, *Arató* Gyula, *Bencze* Gergely, *Cséti* Ottó, *Csiby* Lőrincz, *Illés* Nándor, *Rózsay* Rezső és *Vadas* Jenő szerk. biz. tagok. *Fekete* Lajos és *Sobó* Jenő szerk. biz. tagok az ülésen hivatalos elfoglaltság, illetve betegség miatt nem jelenhettek meg.

I. A szerk. bizottság elnöke az ülést megnyitván, előre-bocsátja, hogy annak összehívása az orsz. erd. egyesület igazgató-választmányának 1898. évi október hó 13.-án hozott ama határozatából folyólag vált szükségessé, melylyel az erdészeti műszótár szerkesztő bizottsága ujonnan megalakittatván egyszersmind a munkálatok felvételére felhivatott, — kívánatos lévén, hogy a szerk. bizottság a további munkálatok főbb irányelveit meghatározza.

E bejelentés után elnök indítványára a szerk. bizottság előadójául *Arató* Gyula biz. tag választatik meg.

II. Elnök előterjesztésére a bizottság azokat a megállapodásokat, melyeket az erdészeti műszótár szerkesztése ügyében 1882-ben kiküldött bizottság javaslataiból az egyesület igazgató-választmánya az 1882. évi december hó 7.-én tartott ülésen magáévá tett, a tárgyalás alapjául általánosságban elfogadván, ezeket a megállapodásokat pontról-pontra tárgyalás alá vette s azokat részben megtartva, részben módosítva vagy kiegészítve, a műszótár kellékeire és kidolgozásának módozataira nézve a következő pontokba foglalt megállapodásokra jutott:

A) Az erdészeti műszótár *kellékeire* nézve megállapítja a bizottság, hogy a műszótárban olyan segédkönyvet kell a közönség számára kidolgozni, mely mindenkinek, tehát az irodalomban kevésbé jártas szakembereknek és az erdészeti ügyekkel foglalkozó nem szakembereknek is lehetővé tegye azt, hogy:

1. a magyar erdészeti irodalomban és a magyar erdőgazdasági élet közlekedési nyelvében használt és szükségelt, valamint a nép nyelvében élő összes erdészeti jelentőséggel bíró szóknek és kifejezéseknek könnyen és fáradság nélkül megtalálhassa szabatos értelmét, röviden előadott szakszerű magyarázatát és német szak-kifejezését;

2. a német erdészeti irodalomban előforduló, erdészeti jelentőséggel bíró szók és kifejezések magyar jelentése és leghelyesebb kifejezése iránt tájékozást szerezhessen;

3. utmutatást nyerjen a szótárból arra nézve is, hogy erdészeti magyar műszavaink s különösen az ugyanarra a fogalomra vonatkozó kifejezések közül melyek tekinthetők értelmileg és nyelvtanilag helyeseknek, elfogadhatóknak és jövőben használandóknak, melyek rosszaknak és másokkal kicserélendőknak, s végül, melyek egyáltalában kerülendőknak;

4. utmutatást nyerjen a szótárból egyszermind arra nézve is, hogy legalább a fontosabb erdészeti fogalmaknak kimerítő magyarázatát és illetve szakszerű tárgyalását az erdészeti szakirodalomnak melyik termékében (szakkönyvben, vagy folyóiratban) találhatja meg.

Ezeknek a kellékeknek megfelelően a műszótárnak két részből, t. i. magyar-német és német-magyar részből kell állania, s az egyes részeknek akként kell szerkesztve lenni, hogy a magyar-német rész a fentebb 1., 3. és 4. pontokba foglalt, a német-magyar rész pedig a 2. pontban megjelölt követelményeket kielégítse.

B) A *műszótár kidolgozásának módozataira* nézve a szerk. bizottság a fentebbiekben jelzett követelményekhez mérten a következő főbb irányelveket állapította meg:

1. A *magyar-német* részbe: *vezető szó gyanánt* fel kell venni a szakirodalomban s az erdőgazdaság közlekedési nyelvében használt, erdészeti jelentőséggel bíró szókat és kifejezéseket, valamint a nép nyelvében élő tájszókat, nemkülönben azokat az ujonnan képzett, vagy a nyelvben már élő szók közül erdészeti fogalmak megjelölésére alkalmazni kívánt szókat, melyeket az országos erdészeti egyesület az eddig használt kevésbé alkalmas szók vagy kifejezések helyett elfogadásra ajánl; felveendőik továbbá

azok az idegen nyelvekből kölcsönzött műszók, melyek nagy elterjedtséggel bírnak s a közhasználatból eddig kiszoríthatók nem voltak; végül felveendők még azok a fontosabb elavult szók is, melyek a közhasználatból ugyan kiestek, azonban régibb szakmunkákban előfordulnak és jelentésüknek ismerete a munka megértéséhez szükséges.

Az egyes szók és kifejezések tárgyalásának, azok használhatósága szerint, a következőképpen kell történnie.

A *tájszók* és az *elavult szók* mellé csupán a helyesnek elismert magyar mesterszó vagy kifejezés irandó, minden magyarázat mellőzésével és a német jelentés nélkül; a tájszóknál azonban megjelölve lesz az a vidék is, hol használatban vannak.

A *rosszaknak talált* szók és kifejezések mellett annak jelzésekül, hogy használatuk jövőre nem ajánlatos, a német jelentés s a magyarázat mellőzésével egyszerűen az a helyes, magyar szó vagy kifejezés irandó, melylyel a rossz helyettesítendő.

Hasonló eljárás követendő az *idegen nyelvekből kölcsönzött* szókkal és kifejezésekkel szemben is.

Ez alól kivételnek csak akkor lesz helye, ha valamely rossz magyar, vagy közhasználatban levő idegen szó vagy kifejezés helyett egyelőre nem lesz jó magyar szó ajánlható. Ebben az esetben a vezető szót el kell látni a megfelelő német jelentéssel, a szó vagy kifejezés által megjelölt fogalom rövid magyarázatával s egyszersmind a fogalmat kimerítően tárgyaló szakmunka vagy folyóirat idézésével, úgy, amint az a jó szók és kifejezések mellett alábbiak szerint történni fog.

Világosság kedvéért azonban a *kiküszöbölni kívánt* szót vagy kifejezést mind a két esetben szembetűnő jelzéssel kell ellátni, még pedig különbséget, téve azok között, melyek addig, amig jóval felcserelhetők nem lesznek, megüríthetők és használhatók, s azok között, melyek egyáltalában kerülendők és körülírással vagy más módon, következetesen mellőzendők.

A használatban levő és helyesnek elismert, valamint a rosszak vagy idegenből kölcsönözöttek helyett újonnan ajánlott *jó szók* és *kifejezések* mellett, mint vezérszók mellett fel kell venni:

a) az illető fogalom megjelölésére használt német szót vagy kifejezést;

b) a szó vagy kifejezés jelentésének röviden előadott magyarázatát és illetve az általa megjelölt fogalom szakszerű megismertetését;

c) a szó vagy kifejezés, illetve az általa megjelölt fogalom kimerítő tárgyalásával foglalkozó szakkönyv vagy folyóirat idézését, s végül

d) a fogalom megjelölésére használt s összegyűjtött összes tájszókát, de csak egyszerűen felsorolva.

Azokra a szókra vagy kifejezésekre nézve, melyek rokonfogalmakat vagy az erdőgazdaság különböző ágazatainak ismeretkörében esetleg különböző fogalmakat is jelölnek meg, ez a körülmény a magyarázatban megemlítendő, s az eltérő fogalmak magyarázata — szükség esetén a német jelentéssel, a források idézésével és a tájszók felsorolásával együtt, — világosság kedvéért egymástól egészen elkülönítendő.

Oly esetekben továbbá, ha a magyar-német rész valamelyik vezérszója által megjelölt fogalmat a német jelentés, vagy viszont a német-magyar rész valamelyik vezérszója által megjelölt fogalmat a magyar jelentés nem fedné teljesen, avagy az egyik nyelv vezérszója által megjelölt fogalom a másiknál egészen hiányoznék: ez a körülmény a *magyar-német* részben adott magyarázat keretében szintén megemlítendő, míg a német-magyar részben csak egyszerűen hivatkozni kell arra a vezérszóra, melynél a szóban levő körülmény felemlítve és a szükséges magyarázat megadva van.

Oly esetekben pedig, ha valamely fogalom megjelölésére a közhasználatban több, jónak elismert szó vagy kifejezés szolgál, a részletes tárgyalást csak a legjobbnak vagy legelterjedtebbnek ismert szó alatt egyszer kell adni, míg a többieknél erre a vezérszóra kell egyszerűen hivatkozni.

A vezérszókhoz fűzött magyarázatoknak — a fentebbiekbe foglalt követelmények szemelött tartásával — lehetőleg röviden szövegezettnek kell lenniök, csupán a legszükségesebbek előadására szorítkozva, ami a műszótár használhatóságát inkább emelni, mintsem csökkenteni fogja; mert ami az egyes fogalmaknak részletesebb vagy kimerítő tárgyalását ilteti, arra nézve a műszótár a megfelelő forrás megjelölésével kellő utbaigazítást nyújt.

A forrásmunkák idézésére nézve az az elv tartandó szem előtt, hogy forrásmunkául rendszerént a magyar szakirodalom termékei jelöltessenek meg, s ettől csak akkor történjék eltérés, ha valamely fogalomnak kimerítő tárgyalását a magyar szakirodalom körében megtalálni nem lehetne.

A forrásokra való hivatkozás kedvéért a szakirodalomnak mindama termékei, melyekre a műszótárban utalás történik, czimük szerint felsorolva sorszámos kimutatásba foglaltatnak, úgy, hogy a hivatkozás egyszerűen csak két számmal fog történni, melyek közül az első a kérdéses szakmunkának (vagy a folyórat megfelelő évfolyamának) sorszámát, a másik pedig azt az oldalszámot mutatja, hol a fogalom kimerítő tárgyalását meg lehet találni.

2. A *német-magyar* részben, mely a zsebszótárak mintájára egészen egyszerűen szerkesztendő, a német szó vagy kifejezés mellett csak az illető fogalomnak megjelölésére használt vagy ujonnan ajánlott jó magyar szót vagy kifejezést kell felvenni, még pedig a fogalomnak minden magyarázata nélkül, amennyiben ezt a magyar-német rész tartalmazza.

Ebből a részből tehát a rossznak talált szók általában véve kihagyandók s olyan esetben, ha valamely német vezérszó által megjelölt fogalomra sem használt, sem ujonnan ajánlott jó szavunk egyelőre nem lenne, a rossz szó helyett inkább a fogalomnak rövid körülírását kell adni, utalva a magyar-német résznek ama vezérszójára, mely alatt az illető fogalom magyarázata megtalálható.

Ha mégis valamely rossznak talált magyar szót vagy kifejezést a német-magyar részben bármely okból felvenni kellene, úgy ennél ugyanaz a jelzés alkalmazandó, mely a magyar-német részben a rossznak talált szók vagy kifejezések megjelölésére szolgál.

III. A gyűjtött szók és kifejezések feldolgozásának s egyáltalán a szerkesztési munkálatoknak gyorsítása és illetve a munkálatok akadálytalan folytatásának biztosítása érdekében előadók javaslatára a szerkesztő-bizottság elhatározta, hogy időnkint s legalább 3—4 hónapi időközökben ülést tart, ezeken az egyes bizottsági tagok által összegyűjtött szókra és kifejezésekre nézve megállapítja, vajjon helyeseknek és megtartandóknak elfogadhatók-e, vagy másokkal lesznek felcserélendők; valamint az utóbbiak helyett ajánlott szókat és kifejezéseket is bírálat alá veszi.

Ezekkel az időközönként tartandó ülésekkel azt kívánja a bizottság elérni, hogy az anyag föl ne halmozódjék, hanem részletenként vétethessék tárgyalás alá, minek előnye az lesz, hogy az egyes bizottsági tagok az időnként megbírált szók részletes feldolgozásához már az összes anyagnak egybegyűjtése előtt hozzáfoghatnak, másrészt pedig a szók és kifejezések megválogatásában bizonyos egyöntetűség jön létre, mely azontul a gyűjtés munkáját is meg fogja könnyíteni.

Ezek az időközönként tartandó üléseken lesz megállapítandó továbbá, hogy — amennyiben egy-egy szó vagy kifejezés több bizottsági tagnak gyűjtésében is előfordul — az ilyen szók vagy kifejezések részletes feldolgozása, az általuk megjelölt fogalom vagy rokon fogalmak szerint, melyik bizottsági tagnak (esetleg több bizottsági tagnak) munkakörébe utaltassék.

Az első ilyen ülés idejéül a bizottság az Orsz. Erd. Egyesület f. évi közgyűlését követő napokat jelöli meg, a továbbiakra nézve pedig elhatározza, hogy az üléseket a szógyűjtés előrehaladásához mérten az elnökség hívja össze.

IV. A szógyűjtés sikere érdekében, bár az a bizottság egyes tagjainak képezi tulajdonképen feladatát, kívánatosnak jelentette ki a bizottság, hogy a cél közérdekű voltára való tekintettel az Országos Erdészeti Egyesület tagjai részéről mennél szélesebb körű támogatást nyerjen. Kiváló bece volna a támogatásnak főként a nép nyelvében élő *tájszók* gyűjtése körül, amire épen ezért a bizottság legnagyobb súlyt helyez.

Ehez mérten a bizottság elhatározta, hogy az Országos Erdészeti Egyesület tagjaihoz az Erd. Lapok útján nyílt felhívás intéztessék az iránt, hogy különösen a tájszók gyűjtése által a magyar erdészet szókincsének lehetőségig teljes kimerítését elősegítsék.

V. Abban a kérdésben, hogy a gyűjtött szóanyag illetékes magyar nyelvészek felülbírálata alá mikor bocsáttassék, a szerk. bizottság abban állapodik meg, hogy ez a felülbírálat akkor vétsék igénybe, ha a műsőtár összes anyaga egybegyűjtve, erdészeti szempontból megválogatva, feldolgozva és rendszeresen összeállítva lesz.

VI. A már korábban összegyűjtött szóanyagra nézve a bizottság elhatározta, hogy azok felhasználás végett az érdekelt bizottsági

tagoknak kiadassanak; ezzel kapcsolatban egyszersmind kimondta, hogy a szóban lévő anyag gyűjtői a műszótár szerkesztésével járó költségek fedezésére szolgáló összegből annak idején megfelelő tiszteletdíjban lesznek részesítendők.

VII. Arra való tekintettel, hogy az erdészeti műszótár ügyének állásáról s a munkálatok irányáról és folyamatáról az országos erdészeti egyesület tagjai egyaránt tájékoztatást nyerjenek, a bizottság határozatilag felkérte az elnököt, hogy az ülés jegyzőkönyveinek az Erdészeti Lapokban való közzététele iránt intézkedjék.

A közzétett jegyzőkönyveknek egy-egy különlenyomata a bizottság minden egyes tagjának rendelkezésére bocsátandó.

VIII. Végül az elnök felhívta a bizottsági tagokat, hogy amennyiben forrásmunkákra lesz szükségük, azokat esetről-esetre bejelentés, hogy — ha az egyesületi könyvtárban meg nem lennének — megszerzésükről gondoskodni lehessen.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

K. m. f.

Arató Gyula s. k.

az erd. műszótár szerk.
bizottságának előadója.

dr. Bedő Albert s. k.

az erdészeti műszótár szerkesztő
bizottságának elnöke.

Vidéki levelek.

I.

Losonc, 1899. május hó.

(A bükkfába is belelűt a menykő.)

Tek. Szerkesztőség! Az E. L. f. é. április havi füzetében azt mondja Gabnay F. tisztelt szaktársam, hogy 15 esztendei külső szolgálata alatt nem látott villámsujtotta bükköt. Láttam én, s meg is ijedtem tőle úgy, hogy még soha életemben. Elmondom az esetet. A selmeczi erdészeti akadémia elvégzése után Mihalik Ferencz magánmérnökhöz mentem gyakorlatra és nógrád vármegyei Turopolya községnek úgy 13,000 holdas határát mértük fel a tagosítás számára. A község határában volt akkor egy agg bükkös. A bükkös közepét több tisztás tarkította. Épp egy ilyen felméréssel voltunk elfoglalva. Rekkenő meleg nap volt. Felhők tornyosultak az égen. Siettünk, amennyire csak lehetett, hogy még egyszer

vissza ne kelljen térni erre a nagyon is távol fekvő tisztásra. Mind hiába. Egyszerre csak hullani kezdettek az esőcseppek. Hamar bepakoltuk a műszert, s kiváltképpen az asztaltáblát és az egyik hatalmas bükk sűrű koronája alatt huzztuk meg magunkat.

Kezdetben jól ment a dolgunk. A tömött koronán nem hatolt keresztül a zápor. Nevettük a munkások félelmét, mikor villámlott és dörgött. Nevetésünk azonban csakhamar véget ért. Épp fejünk fölött dördült az ég retteneteset s a villám belesapott az egyik szomszédos bükkfába, mely alig volt tőlünk távolabb 50 lépésnél. (A vén fák kissé gyéren állottak.) Csak úgy repültek a szilánkok szerteszét. És miután dördület dördületet követett, mi is futottunk a fa alól szerteszét és menekültünk ki az erdőből és siettünk tanyánkra, száraz alá. Meg is értünk oda minden baj nélkül, de bőrig ázva, csurron viz.

Azóta, ha tele van a légkör villamossággal, nem keresek menedéket bükkfa alatt. Különben azt hiszem, ahol más fa nincs jó neki a bükk is s abba üt a menykő, a milyen van.

Illés Nándor.

II.

Kiszetó, 1999. május hó.

(A vértetűről.)

Tekintetes Szerkesztőség! A kiszetói erdőszlak kertjében van egy 12—13 éves erdei fenyő, melynek törzse és ágainak alsó részei tele vannak a vértetűvel. A vértetű itt mutatkozik már 2 év óta az almafákon. Vizzel kevert carbolineummal védekeztem sikerrel, mert a carbolineumos ecsettel bekent részeken többé nem találtam vértetűt. A bekenésnél vigyáztam, hogy a carbolineummal a rügyeket, leveleket ne érintsem.

Azt hiszem, hogy a vértetűnek erdei fán való megjelenése figyelemreméltó.

Muhos István.

Az 1899. évi tavaszi erdőszeti államvizsga.

A f. é. tavaszi államvizsga április hónap 24.-én kezdődött és május 1.-én végződött. A vizsgálat eredménye május 2.-án hirdettetett ki.

A vizsgáló bizottság *Sóltz* Gyula országos főerdőmester és miniszteri tanácsos elnöklete alatt *Fekete* Lajos m. kir. főerdő-

tanácsos és akadémiai tanár, *Illés* Nándor ny. m. kir. főerdőtanácsos és *Garlathy* Kálmán m. kir. erdőigazgató mint vizsgáló biztosokból állott, utóbbi vezette a jegyzőkönyvet.

A vizsga letételére 12-en nyertek engedélyt, kik közül azonban 1 a vizsgára nem jelent meg.

Az írásbeli vizsga az Országos Erdészeti Egyesület székházának nagytermében április 24. és 25.-én tartatott meg, mely napokon a vizsgát tevőknek két-két kérdést kellett megfejtetniök. A kérdések az Országos Erdészeti Egyesület és a selmeczi m. kir. erdészeti akadémia által a földművelési m. kir. minisztériumhoz beterjesztett s annak részéről a vizsgáló bizottság kezeihez juttatott három-három kérdés közül választattak ki a vizsgáló bizottság által.

Az írásbeli kérdések a következők valának:

I. A bükk természetadta terjeszkedési képességénél fogva évszázadokon át oly erdőterületeket is elfoglalt, melyeken egykor fenyvesek diszlettek, sőt elterjedési övének alsó határán nem egy helyt a kocsántalan tölgyet is kiszorította.

Miképen történik ezen területek visszahódítása? s tekintettel arra, hogy az átalakítás módja a termőhely és az állabok minősége szerint változik, írja le vizsgáttevő a különféle módokat, melyeknek alkalmazásával az átalakítás feladatát sikerrel lehet megoldani.

II. Egy közbirtokosság a tulajdonát képező erdőből a legközelebbi 5 év alatt kihasználás alá kerülő vágások fatermését egyszerre szándékozik tövön az erdőben eladni.

A jóváhagyott rendszeres gazdasági terv szerint a kérdéses erdőben évenként 35 kat. hold használható ki tarvágással. A kihasznált vágások pedig a terület kitakarítására következő év tavaszán feltétlenül felujtandók.

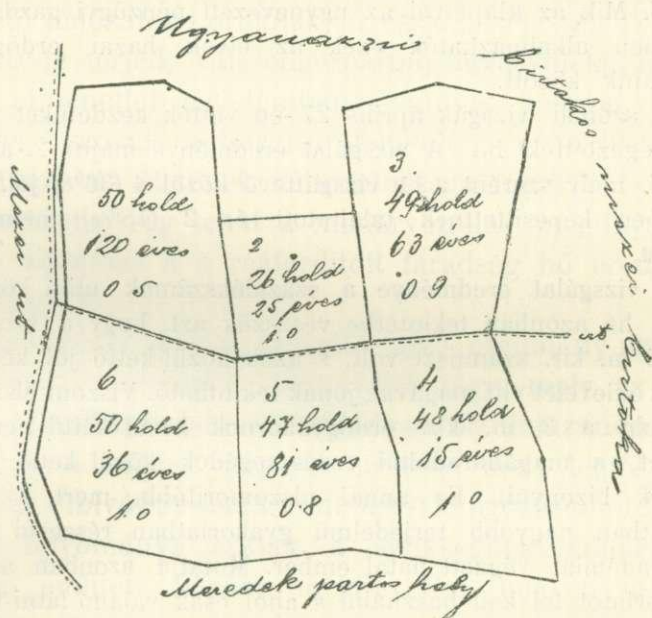
A legközelebbi 5 évben egy erőteljes, mély, üde talaju (III. termőhelyen) álló, 110—120 éves, átlag 0·8 záródású, szép, egyenes növésű, szálás erdőrész kerül kihasználásra, melyben a záródás 0·7 részét luczfenyő, 0·1 részét jegenyefenyő és 0·2 részét bükk foglalja el.

A fatermést a vágásból a fővölgyig csak egy 4 km. hosszú, teljesen elhanyagolt állapotban lévő erdei uton lehet kiszállítani,

innen azonban a legközelebbi városba, hol vasuti állomás is van, állandóan jó karban tartott törvényhatósági ut vezet. Ennek az utnak hossza 15 km.

A birtokosnak az említett városban, közel a vasutállomáshoz jókarban lévő fűrészje van, melyet a vevőnek rendelkezésére bocsáthat.

Ezen adatok figyelembevételével adjon vizsgátevő, mint szakértő, véleményt a birtokosnak az eladás módjára nézve, s a

mellett számítsa ki a helyi viszonyoknak megfelelő kikiáltási árat

III. A mellékelt térvázlat lapályos kocsányos tölgyerdőt ábrázol, melyet északról és keletről ugyanazon birtokos mezőgazdasági földjei határolnak.

Egyenlitse ki vizsgátevő az erdő határvonalait színes vonalakkal és meghatározván a jövőbeli üzemterv vágásfordulóját, tervezze az állandó gazdasági beosztást és jelölje ki vörös vonalakkal a tagok kereteit; azután pedig számozza vörös színnel a

tagokat és az ujonnan keletkezett tagrészleteket, minden tagban ujonnan kezdődő betűkkel vagy közönséges számokkal.

Azután csinálja meg a vágásrendet és sorozza be a tagrészleteket az egyes korszaki vágásterületekbe, amennyiben terület-számítás nélkül lehetséges.

Végre pedig sorolja el, mily sorrendben és mely korszakokban lesznek beerdősítendők ama tisztások, illetve jelenlegi fátlan területek, melyeket az erdő határainak kikerekítése céljából a mezőgazdasági földekből az erdőhöz csatolni tervezett.

IV. Mik az alapelvei az ugynevezett pénzügyi gazdaságnak? Mennyiben alkalmazhatók ezek az elvek hazai erdőgazdasági viszonyaink között.

A szóbeli vizsgák április 27.-én vették kezdetüket és május 1.-én végeztettek be. A vizsgálat eredménye május 2.-án hirdettetett ki, mely szerint a 11 vizsgátevő közül 4 (36%) jól, 5 (46%) kielégítően képesítettnek találtatott és 2 (18%) nem kapott oklevelet.

A vizsgálat eredménye a százalékszámok után közepesnek látszik; ha azonban tekintetbe vesszük azt, hogy a vizsgátevők között 5 m. kir. számtiszt volt, s azok közül kettő jól képesítettel diszitett oklevelet vitt magával, jónak tekinthető. Viszont elszomorító, hogy míg a 3 m. kir. erdőgyakornok közül kettő nem kapott oklevelet, a magánuradalmi erdészsegédek közül kettő jól képesítettnek bizonyult. Ez annál elszomorítóbb, mert a kincstári szolgálatban nagyobb terjedelmű gyakorlatban részesül az erdészeti akadémiát végzett fiatal ember. Mutatja azonban azt, hogy a gyakorlatot fel kell használni s ahol csak valami látni való van, azt meg kell nézni és a látottakból le kell vonni a következtéseket.

I. N.

Különfélék.

Ornithologusok gyűlése 1899. szeptember 25—29. napján Sarajevóban. Derék lusztrum múlt el azóta, hogy a Magyar Ornithologiai Központ Budapesten életre kelt.

Az intézet keletkezése karöltve folyóiratával, az «Aquila»-

val, melynek hatodik évfolyama éppen indulóban van, egészen természetesen magával hozta azt, hogy az osztrák bizottság, mely a madármegfigyelési állomásokat egykoron fejlesztette, föléledt és Bécs székhelylyel működését újból megkezdette s hogy a Bosznia és Hercegovina ügyeit intéző kormányzat is a madárvonulás megfigyelését szervezte.

Az összefüggő terület összessége, a melyet ily módon megfigyelő hálózatok borítanak, az északi szélesség $42^{\circ} 6'$ -tól az $51^{\circ} 10'$ -ig terjed, van tengerpartja, havasvidéke, alföldje minden átmenettel egyetemben; vannak tóságai, folyórendszerei, szóval mindazon feltételei, a melyektől a gazdag Ornis és életének változatossága függ.

E területegység tehát a madárvonulás megfigyelésére kiválóan alkalmas s a reáfordított fáradság bő eredményt kecsegtet.

A tudomány javára szolgáló igazi eredmény azonban lényegesen az egységes módszertől függ, mely az egész területre megállapítandó és szigorúan alkalmazandó.

Ennek a szilárd meggyőződésnek, mely legfőképpen az «Aquila» folyóirat madárvonulási feldolgozásaiból fakadt, követlen folyománya annak a szükségnek érzete volt, hogy az említett három megfigyelési hálózat a folyó évben összejöjjön, még pedig úgy az ügy érdekében, mint arra való tekintetből is, hogy majdan a III. nemzetközi ornithologiai kongresszus tárgyalásai számára tisztázott anyaggal szolgálhasson.

Az alólirottak tehát abban egyeztek meg, hogy megteszik a szükséges lépéseket, hogy egy összejövétel lehetővé váljék s minthogy több oldalról az a kívánság merült föl, hogy az ornithologusoknak valamely összejövetele a Balkán félsziget valamely pontján tartassék meg, lépések

történtek, hogy a három megfigyelő hálózat összejövetele Bosznia és Hercegovina fővárosában, Sarajevóban legyen megtartható, még pedig azért, mert az ottani országos muzeum a Balkánornis hiteles helyévé fejlődött s ezentul e terület úgy aviphaenologiai, mint ornithologiai tekintetben a legkiválóbb érdekesség.

A legelőkelőbb döntő helyen történt lépések tökéletes eredményhez vezettek, a mennyiben a boszniai és hercegovinai kormányzat az 1899. szeptember 25—29. napjára tervezett gyűlés számára a legmesszebbre menő előzékenységet és segítséget felajánlotta s azt is kifejezte, hogy a gyűlést illető felvilágosításokat az országos muzeum Sarajevóban legkészségesebben megadni hajlandó, a gyűlés adminisztratív része ennél fogva Sarajevóban összpontosítható.

Ez a legnagyobb hálára érdemes elhatározás lehetővé tette, hogy úgy a tudományos, valamint az egyebekre vonatkozó program megállapíttassék.

Az előbbire nézve, a mennyiben a faunisztikai és aviphaenologiai részre vonatkozik, természetesen a megfigyelő hálózat intézői vannak kötelezve.

Ez a rész lényegesen a következőket foglalja magában:

1. A Magyar Ornithologiai Központ kiállítja vonulási térképeit, táblázatait s gondoskodik az ahhoz tartozó előadásokról is.

2. Gondoskodik oly referátumról, mely a megfigyelések és a feldolgozás egységes módszerének megállapítására alapot szolgáltat.

3. A madártani megfigyelő állomások osztrák bizottsága kiállítja vonulási térképeit és gondoskodik a megfelelő előadásokról.

4. A boszniai és hercegovinai országos muzeum részéről várható:

a) a megfigyelési terület térképe s az erre vonatkozó előadás;

b) A Balkán ornisára vonatkozó referatum s az ehhez tartozó kiállítás.

Azonban elvileg az is határozottatott, hogy ezeken kívül más tárgyakra vonatkozó előadások is elfogadtatnak, hogy tehát a három megfigyelő hálózat tényezőinek egyetemén kívül a külföld összes orinthologusai, továbbá különösen phaenológiával foglalkozó meteorologusai ezennel ünnepélyesen meghivassanak.

A program többi része nagy vonásokban a következő:

1. nap, 1899. szeptember 25.-dikén. — Délelőtt 10 óra 30 p. a vendégek fogadtatása a sarajevói pályaudvaron. Elszállásolás. Délután összejövetel a muzeumban, a működésnek a következő napokra való meghatározása; azután a város megtekintése. Este társas vacsora az «Egyesületi ház»-ban.

2. nap, 1899. szeptember 26.-dikén. — Délelőtt összejövetel a muzeumban, a gyűjtemény és a Balkánállamok specziális Ornisa kiállításának megtekintése és tanulmányozása. Délután 3 órakor gyülekezés a kormányzósági palotában s kezdete az előadásoknak és a megfigyelő hálózatok referátumainak.

3. nap, 1899. szeptember 27.-dikén. — Délelőtt az előadások folytatása.

Délután kirándulás Ilidžére a Bosznaforrásaihoz. Vacsora.

4. nap, 1899. szeptember 28.-dikén. — Reggel 6 és 7 óra között kirándulás a Sukovác-zizeséshez s a szakállas saskeselyű fészkéhez. Ebéd.

5. nap, 1899, szeptember 29.-ikén. — Délelőtt a gyűlés bezárása.

Délben a Hercegovinába kirándulók elutazása.

Délután a többi vendég elutazása.

A meghívók szétküldése idejekorán történik meg.

A jelentkezések és az előadások bejelentésének határnapja: 1899. augusztus 15.; külön megjegyzendő, vajjon a jelentkező részt vesz-e a hercegovinai kirándulásban?

A bejelentések és kérdezősködések a következő czim alatt történnek: *An das bosnisch-herzegovinische Landesmuseum in Sarajevo. Bosnien.*

Alulírottak a tudományos részt illető minden kérdésre készségesen megadják a felvilágosítást. — Budapest, 1899. május. Nemzeti Múzeum. — Bécs, 1899. máj. Udvari Múzeum, Burgring 7. *Herman Ottó*, a Magyar Ornithologiai Központ t. főnöke. *Liburnau-Lorencz Lajos dr.*, az osztrák megfigyelő hálózat bizottságának elnöke.

A korai juhar (*Acer platanoides*) új rovarellenesége.
Kötelességemnek tartom szaktársaim figyelmét a korai juhar egy új rovarellenességére, a *juharlevél darázsra* (*Phyllotoma aceris* Klth.) felhívni, a melynek felléptét hazánkban a entomologusok tudtommal még nem állapították meg és a melynek károsítása nagynak ugyan nem mondható, a mennyiben ez a rovar a korai juhart csak leveleiben támadja meg, de mégis igen ajánlatos ellene a védekezés, különösen ott, a hol csemetekertekben vagy erdősisítésre, vagy sétatérre szánt fáknak nevelnek korai juhart, mert ha nem is fenyegeti végpusztulással a juhartelepet, mégis a levél elpusztulása káros hatással van a csemete növekvésére, amennyiben csökkenti annak életerejét.

A juharlevél darázs a múlt évben jelentkezett először

Pozsony sz. kir. város dunamenti Pätzen-ligeti erdejének faiskolájában a sétatéri fáknak nevelt 1 és 6 éves korai juharokon.

A darázs a gubacsdarázsnál valamivel kisebb, színe fekete, április utolsó felében lepi el a leveleket, petéit a levél szélire, az epidermis alá rakja, élettartama 7—10 napig tart; a petékből a hernyók már néhány nap múlva kikelnek és elkezdik a rágást, de nem a levél felszínén, hanem a két epidermis között rágják a levélszövetet addig, amíg a levélnyélhez érnek. Egy-egy levélen 1—20 hernyó is rág; a rágás eltart május végéig, a mikor a hernyók bebábozzák magukat, előbb azonban a levél felső epidermisét átrágják és ezen a nyíláson hullanak ki a lencse nagyságu bábok a földre, a hol áttelelnék.

Az egyedüli sikeres védekezési munkát a megtámadott leveleknek leszedése és elégetése, még pedig idejekorán, a rágás tartama alatt, mielőtt még a bábok a földre jutnak, mert ezeknek összeszedése bajos volna.

Megjegyzem végül, hogy e levéldarázs az állabokban elszórtan előforduló juharokon még nem volt található, de valószínű, hogy nagyobb elszaporodása esetében ezekre is rátalál és az említett módon befolyásolja a fák rendes életfolyamát. Azonkívül leginkább veszélyeztetheti a városok sétatereire kiültetett juharokat, amennyiben már május végével megfosztja azokat lombdiszükséglettől.

A rovar valószínűleg Németországon át Hollandiából került hozzánk, mert Ratzeburg «die Waldverderber und ihre Feinde» című művében a darázs előfordulási helyének Hollandiát mondja.

(Közli: *Fehér P.*)

Országos erdészeti és vadászati altiszti segítő- és nyugdíj-egyesület. Hosszas vajudás után pünkösdi vasárnapján tartották meg az erdészeti s vadászati altisztek segítő-

és nyugdíj-egyesületüknek alakuló közgyűlését, melyre az ország minden részéből — 1050 megbízó képviselőjében — nagyobb uradalmaknál, magánosoknál, továbbá a községeknél és az erdőkincstárnál is alkalmazásban lévő 89 erdészeti s vadászati altiszt jelent meg.

Nemcsak az élénk részvétel, de a közgyűlésnek örövendetes komolysággal és tárgyilagossággal történt lefolyása is eléggé tanuskodik a mellett, hogy az altisztek tudatában vannak az általuk megindított és érdekeiket oly közel érintő vállalkozás fontosságának, melyre szükségük volt, hogy sok esetben egyáltalán nem, vagy pedig kellőleg nem biztosított helyzetüket — különösen öreg napjaikra — javítsák és egymás között az együvé tartozás eszméjét és szellemét ápolják.

A közgyűlésen a Szászsebesen megjelenő «Erdészeti Ujság»-ban részletesen közzétett alapszabálytervezetet csekély módosítással egyhangulag elfogadták. Az alapszabályok szerint az egyesület 20.000 korona alaptőkével alakulna és két korona beiratási és husz korona évi tagsági díj ellenében tagjait önhibájukon kívül bekövetkező szorult anyagi helyzetben, valamint betegség esetén segélyezné, a tag elhalálózásakor 200, a feleség halálakor 100 korona temetési járulékot fizetne és szolgáltatképtelenség esetén

öt évi tagság után	--- --- ---	200 korona
tíz » » »	--- --- ---	300 »
tizenöt évi tagság után	--- ---	400 »
husz » » »	--- ---	500 »
huszonöt évi tagság után	--- ---	600 »
harmincz » » »	--- ---	700 »

évi nyugdíjat folyósítana.

Az özvegyek a felsorolt összegek felét igényelhetik, az árvák pedig 60 korona nevelési segélyezésben részesülnének. Céljául kitűzte továbbá az egyesület a kartársi szellem ápolását és hogy tagjaitól kifogástalan magánélet folytatását követelve, a testület erkölcsi súlyát is növelje.

Ha az egyesület oly szervezést s oly vezetést nyer, melylyel a fent említett, jelentékeny kötelezettségeket pontosan és igazságosan teljesíteni képes lehet és ha az egyesület megbízható és erős alapokra lesz fektetve: akkor valóban fontos feladatot teljesíthet és a kívánatos segítséget nyújthatja altisztjeinknek, kik azt az ő nehéz, sokszor veszélyes szolgálatukban tanusított buzgósággal s kitartással kiérdemlik.

Mivel ez a szervezkedési mozgalom az erdészet szóban levő alkalmazottjainak anyagi helyzetét lenne hivatva javítani, nemcsak reájuk nézve bir nagy fontossággal, hanem az erdőbirtokosokra nézve is; s ennél fogva érdemes arra, hogy e mozgalmat úgy ezek, mint az erdőtisztek élénk figyelemmel kísérik és az illetők törekvéseit méltányolva, őket a helyes irány megtartása érdekében megfelelő támogatásukban részesítsék, kétségtelen lévén, hogy az erdészeti és vadászati alkalmazottak anyagi és erkölcsi helyzetének megjavítása által, azok szolgálatra való képessége és kedve fokoztatik. (Közli: *Cserny Gy.*)

Lesülyedt fák. Brassóban a Czenk alatti sétatér alsó szegélyzete a régi várfal közelében 1897. év tavaszán 20—25 méter hosszúságban elcsuszamlott s körülbelül 1 m. mélységnyire le is süppedett volt a szegélyzeten álló 9 drb, 100—200 éves hársfával együtt. Tanáraik vezetése alatt épen abban az időtájban voltak ezen a vidéken nagy gyakorlaton a selmeczbányai harmadéves erdőakadémiai hallgatók, a kikkel, mikor többek társaságá-

ban együtt a Czenk hegyre felmentünk volt, valamennyiünknek feltűnt ez a sajátságos földcsuszamlás s különösen az lepett meg mindannyiunkat, hogy az említett 9 drb hársfa is mind elcsuszott az eredeti helyéről és le is süppedt a földdel együtt úgy, hogy egyik-másiknak a gyökérzete részben el is szakadott vagy csupaszon maradt a megcsuszott és megrepedt földrészlet közötti hézag tetején a nélkül, hogy a fák kidültek vagy csak meg is hajoltak volna. Törzseik továbbra is megmaradtak az eredeti függőleges helyzetben úgy, akárcsak valami óriásnak erős keze emelte volna fel őket és tette volna le odább ismét eredeti függőleges helyzetükben. Akkor azt hittem, hogy kiszáradnak vagy legalább megsínylik ezt az önkénytelen helyváltoztatást.

Az idén, tavasz közepén, a Czenk alatt sétálgatva, láttam, hogy a süppedt hársfák töve körül van kerítve s a kerítésen belül a közöket földdel töltette be a város, hogy a további bajt megakadályozza. A fáknak most két év után sincs semmi bajuk. Egészen ép, egészséges külsejűek és úgy nőnek, mintha soha semmi sem történt volna velük.

(Közli: *Hajdu J.*)

Elkopott erdei fenyőágak. Törcsvári lakásom előtt több luczfenyő, közönséges berkenye és vadgesztenye társaságában néhány *erdeifenyő* nőtt fel. Mikor a lakás már igen beárnyalódott, meg kellett a facsoportot gyériteni s ekkor néhány, 20—22 éves erdeifenyőtörzs is fejsze alá került.

Ezek egyike évek óta rá volt hajolva a fedélzetre s két ága, mikor a szél fujt, folytonosan az eszterha zsindeiyéhez dörzsölődött. A zsindeyek elkoptak, de az erdei fenyőgalyak sem maradtak épen. Közülök az egyik töben 6·8 cm. átmérőjű, a tőtől 1 méternyire 3·8 cm-es. Ebben

az 1 méter hosszúságban az ág lépcsőszerűen, a mint nőtt, folyton a zsinde lyzet széléhez surlódott s az a zsinde lyt, a zsinde ly pedig annak felét folytonosan koptatta anélkül, hogy az ág elszáradott volna. Azonban az ágnak egyik felén természetesen nemcsak hogy semmi kéreg sem képződhetett, hanem ezenfelül az egész ág éppen olyan e méter hosszúságban, mintha a közepén végig volna hasítva. A ledörzsölt kéreg széle be van heggedve. Az ág kora a tőben 8 év, 1 méter hosszúságban, a surolt rész végén, 6 év. Innentől kezdve a 6 év előtti pereszlenekig még 21 cm. van. Tehát 21 cm. híján két évnek megfelelő hosszúsági növekvés surlódott 6—8 éven keresztül anélkül, hogy az ág elszáradott volna vagy a további hosszúság-beli növekedésben hátramaradott volna. Ugyanis 3·00 cm. átmérő mellett 5 éves keresztmetszetig az ágrész hossza 5—6 éves kora között 80 cm.,

2·20 cm. átm. mellett 4 éves keresztmetszetig 52 cm.

2·20 » » » 3 » » 42 »

1·30 » » » 2 » » 42 »

0·90 » » » 1 » » 75 cm.

Tehát az egész ág hossza 4·12 méter.

A másik ág kora tőben szintén 8 év. Ez 77 cm. hosszúságban surlódott hasonló módon, mint az előbbi ág. Tőben az átmérője 4 cm., középen azonban a 7 év előtti pereszlenek helyén 7 cm.-re szélesedik ki, a surolt rész tetején 77 cm.-nél pedig 2·7 cm.-re vékonyodik a 6 éves kor végén. Ezentul még 2·53 métert nőtt 6 év alatt, tehát 8 év alatt összesen 3·3 méter hosszú lett az ág. A surlódás folytán ez is olyan lett, mint az előbbi, azzal a különbséggel, hogy ez csak a közepe táján van félig besurlódva, ellenben attól távolabb kevésbé. Ezt a

két ágat a múlt évi október hónap 7.-én metszettem le az egyidejűleg kivágott fáról. Azóta künn heverték a szabadban, de azért a jelen év április 15.-én, tehát félév múltán is rajtuk van az elszáradt, de még mindig zöld színű tűpároknak mintegy harmadrésze s ezenkívül egyik ágon 3 drb két éves tobozt is találtam.

A luczfenyő levágott ága sokkal hamarabb hullatja el a tűit, mint az erdei fenyőé, ellenben a jegenyefenyőn tovább megmaradnak azok . . .

Négy év előtt az októberi rendkívüli havazások számos középkorú erdei fenyőt törtek derékban ketté. Akkor azt hittem, hogy ki fognak száradni, de nem az történt, hanem valamennyinél egy oldalág vette át a csucshajtás szerepét s valamennyi tovább tenyészik most is egész vidosan; az igaz, hogy a törzsek most már ezekkel a pótvészérhajtásokkal nem lesznek valami szép egyenesek, de a fák tökéletesen egészségesek.

Ezekből a dolgokból az erdei fenyőfák szivós életére s visszaszerző képességére vonhatni némi következtetést. A természet kipótolja idők folytán a veszteséget.

(Közli: Hajdu J.)

A téli szelek fagyasztó hatása a jegenyefenyőnél.
Az 1895—96-iki télen néha rendkívül erős, fagyasztó hatású szelek jártak a zernesti «Magura» nevű erdő felé. A következő tavasz elején kimentem volt oda a *Steganoptycha abiegana* lepkéinek a megfigyelése végett s ekkor feltűnt, hogy az erdő szélén lévő rovarmentes, fiatal, ép jegenyefenyők levelei a külső oldalakon egészen elszáradtak, a luczfenyőkéi pedig csak alig-alig. Azután figyelemmel kísértem az elfagyás eredményét, de nagyobb baj nem történt, mert a következő, rendesebb, enyhébb telek után ismét kilevelezett a jegenyefenyő, azonban néhány levágott

fácska évgyűrűinek a megszemléléséből meggyőződtem, hogy a fagyott oldalakon keskenyebbek voltak az évgyűrűk részletei, mint az ellenkezőken. Tehát a fagyasztó szél elipszis-alaku évgyűrűk képződése mellett némi növedékeszteséget is okozott a fiatal jegenyefenyőkön, melyek a sorvasztó hideg iránt sokkal érzékenyebbek, mint a luczfenyő, a minek a hideg nem sokat árt.

(Közli: *Hajdu J.*)

Az Erdészeti Építéstan czimű, pályadij nyertes nagy műből, melynek I. részéből az I. kötet és az egy kötetes II. rész már közkézen forog, megjelent az I. rész II. kötete is. Ez a kötet a Középitéstannak IV—VI. szakaszát (Befejező szerkezetek. Lakóházak és melléképületeik. Tervezés, építés és fentartás.) tartalmazza, 800 oldalra terjed és 860 rajzzal van illusztrálva. Ára egyesületi tagoknak 5 frt 60 kr., másoknak 8 frt. Az eladás módzatai ugyanazok, mint a melyek az eddig megjelent kötetekre nézve közölve voltak. Ezt a kiválóan jeles munkát legmelegebben ajánlhatjuk t. olvasóink becses figyelmébe!

Halálozás. *Br. Liphay Béla*, a főrendiház örökös tagja stb. stb. (Budapesten), az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja meghalt. *Béke poraira!*

Változások az erdészeti szolgálat körében.

I.

A földmivelésügyi m. kir. minister a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában kinevezte:

főerdészekké a IX. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába a következő erdészeket: Ercsényi Istvánt a bustyaházai erdőhivatalhoz, Murányi Károlyt a lugosi erdőigazgatósághoz, Hollós Ferenczet az orsovai erdőhivatalhoz,

erdészekké a X. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába a következő erdészjelölteket: Ladányi Frigyeszt az ungvári főerdőhivatalhoz, Gura Károlyt a soóvári erdőhivatalhoz, Barsy Richardot a lippai főerdőhivatalhoz, Krause Károlyt a szászsebesi erdőhivatalhoz, ifj. Szepes Gusztávot a lipótújvári főerdőhivatalhoz, Tuzson Jánost zsarnóczai erdőhivatalhoz és Medveczky Ernőt a besztercebányai erdőigazgatósághoz,

erdészjelöltekké: a XI. fizetési osztályba a következő erdőgyakornokokat: Heim Jánost a lipót-újvári főerdőhivatalhoz, Vaitzik Edét és Szeleczy Jánost a besztercebányai erdőigazgatósághoz, Buheszku Terentiuszt a soóvári erdőhivatalhoz, Tomasovszky Imrét a selmeczi erdészeti akadémiánál és Sebők Ernőt a lugosi erdőigazgatósághoz, végül

erdőgyakornokokká végleges minőségben: Orosz Tamás okleveles erdészt a soóvári erdőhivatalhoz és ideiglenes minőségben a következő erdészeti akadémiái hallgatókat: Szalóky Sándort a szászsebesi erdőhivatalhoz, Havas Jánost és Röhrich Ernőt a máramaroszigeti erdőigazgatósághoz.

II.

A földmivelésügyi m. kir. minister a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába kinevezte:

főerdészekké a IX. fiz. oszt. 3. fiz. fokozatába: Tordony Emil és Mariányi János erdészeket a zágrábi erdőigazgatósághoz;

erdészekké a X. fiz. oszt. 3. fiz. fokozatába Melesiczky Pál erdészjelöltet a vinkovcei főerdőhivatalhoz és Steller Ede erdészjelöltet a zágrábi erdőigazgatósághoz;

erdészjelöltté a XI. fiz. osztályba Zwickelsdorfer János erdőgyakornokot a zágrábi erdőigazgatósághoz;

erdőgyakornokká ideiglenes minőségben Braxator Hellmuth uradalmi erdőgyakornokot a zágrábi erdőigazgatósághoz.

III.

Földmivelésügyi magyar ministerem előterjesztésére, Garlathy Oszkár és Szentimrey Dániel alerdőfelügyelőket, erdőfelügyelőkké kinevezem.

Kelt Budapesten, 1899. évi május hó 9-én.

Ferencz József s. k.

Darányi Ignác s. k.

Egyesületi hirdetések.

Figyelmeztetés. Az egyesületi könyvkiadmányokból az egyesületi tagok **csak egy példányt** szerezhethvén meg a megállapított **kedvezményes áron**, több példány megrendelése esetében a többi példány után a **nem tagok számára megállapított ár** küldendő be.

Az „Erdészeti Építéstan“ I. részének, a „*Középítéstan*“ című — 100 arannyal jutalmazott pályamunkának — I. kötete, valamint II. része, az Ut-, vasut- és hidépítéstan megjelent. Szerzője: Sobó Jenő magyar kir. bányatanácsos, akadémiai tanár. Az I. rész első kötete 47 ivre terjed és 1633 ábrát tartalmaz; ára az Orsz. Erd. Egyesület tagjai számára 5 frt 60 kr., nemtagok számára 8 forint; a II. rész 61 ivre terjed és 1083 ábrát tartalmaz; ára egyesületi tagoknak 6 forint, másoknak 8 forint. Mindkettő megrendelhető (legzélszerűbben postautalvánnyal) az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál. Nemtagok számára való eladással meg van még bizva Joerges A. özv. és fia könyvkereskedő czég is Selmeczbányán.

Az „Erdészeti zsebnaptár“ legújabb (1899. évi XVIII.) évfolyamának ára az egyesületi tagok számára 1 frt, nem tagok számára 1 frt 50 kr. Legzélszerűbben postautalványon rendelhető meg az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál. Ha a megrendelő a naptár árának beküldésekor 20 kr. postaköltséget is küld, akkor a postai szállítás bérmentve (keresztkötés alatt, ajánlva) történik.

Az „Erdészeti Növénytan II. k. Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növény földrajz“ című, 200 arannyal jutalmazott pályamunka ára az egyesület tagjai számára 6 (hat) frt, nem tagok számára 9 (kilencz) frt. Legzélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál.

„Az Erdő-Ör“ vagy **„Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben“** című munka hetedik kiadása megrendelhető. Felkéretnek tehát azok a t. erdőhivatalok, erdőgondnokságok és szakértársak, kik az erdészeti műszaki segédszolgálatra készülő egyének részére ezt a könyvet megszerezni kívánják, hogy annak postautalvánnyal utján leendő megküldése iránt az „Erdészeti Lapok“ kiadóhivatalát értesíteni sziveskedjenek. Ára példányonként 3 frt. — Ha a megrendelés alkalmával a könyv ára mellett még 25 kr.

postaköltség is küldetik, akkor a megküldés bérmentve (kereszt-kötés alatt, ajánlva) történik.

Az „Erdészeti Rendeletek Tára“ 1880—84. (I.—IV.) évfolyamának III. kiadása teljesen elfogyott, valamint az 1890. (X.) évfolyam I. kiadása is. (Az I—IV. évfolyamot az egyesület mérsékelt áron visszaváltja. Ajánlatok a titkári hivatalhoz intézendők.)

„Erdészeti növénytan I. k. Általános növénytan“ czimű, 200 arannyal jutalmazott pályamunka ára az egyesület tagjai részére 2 frt 80 kr.; nem tagok részére pedig 4 frt. Legcélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál, mely a művet abban az esetben, ha a fentebbi összegen felül még 25 kr. beküldetik (kereszt-kötés alatt, ajánlva), bérmentve küldi meg.

Az „Erdőrendezéstan“ kézikönyvének (I kötet; írta: bölcsőházi Belházy Emil m. kir. főerdőtanácsos) ára az egyesület tagjai részére 3 frt, nem tagok részére pedig 5 frt. Legcélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál.

A legelő erdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Erdős és gazdatisztek, valamint erdő- és mezőgazdák számára. Írta: Zsarolyáni Márton Sándor m. kir. főerdész. Az Országos Erdészeti Egyesület által 100 darab arannyal jutalmazott pályamunka. Ára 3 frt. *Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai az egyesület titkári hivatalánál 2 frt 40 kr. kedvezményes áron rendelhetik meg.* (Budapest, V. Alkotmány-utca 10. sz.)

„**A legelő-erdők.** — A legeltetés kérdése Magyarországon és annak megoldása mezőgazdasági uton“ czimű munka (írta: Földes János m. kir. főerdész) még kapható. Az „Erdészeti Lapok“ 1895. évi I—V. füzetében közölt ezen munkát, az egyesület dicsérettel tüntette ki. A külön kiadásnak ára az egyesület tagjai számára 80 kr., nem tagok számára pedig 1 frt 20 kr. Megrendelhető az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V. Alkotmány-utca 10. sz.)

Az „Erdészeti Rendeletek Tára“ 1891. évi vagyis XI. az 1892. évi, vagyis XII.; az 1893. és 1894. évi, vagyis XIII. és XIV. évfolyama (ez a két évfolyam egy füzetben), továbbá az 1895., az 1896. és 1897. évi, vagyis XV., XVI. és illetve XVII. évfolyama az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál

(Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 10. szám.) megrendelhető. Ára az egyesület tagjai számára az 1891. évfolyamnak 30 kr., az 1892. évfolyamnak 20 kr. az 1893. és 1894. évfolyamot tartalmazó füzetnek 60 kr., az 1895.-i évfolyamnak 30 kr., az 1896.-i évfolyamnak 25 kr., az 1897.-i évfolyamnak 30 kr.; nem tagok számára pedig 60 kr., 40 kr., 1 frt 20 kr., 60 kr., 50 kr., illetve 60 kr.

Az „**Erdészeti Rendeletek Tára**“ 1885.—89. (IV—IX.) évfolyamából a II. kiadásnak ára az egyesület tagjai részére 1 frt 20 kr., nem tagok részére pedig 1 frt 80 kr.

Az „**Erdői facsemeték nevelése**“ című munka megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.). Ára az egyesület tagjai részére 1 frt 50 kr., nem tagok részére 2 frt.

Az „**Erdőhasználat**“ kézikönyvének, néhai Szécsi Zsigmond m. kir. főerdőtanácsos, erdőakad. tanár által átdolgozott s bővített II. kiadása megrendelhető az Orsz. Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10.) A könyv ára az Országos Erdészeti Egyesület tagjai részére 6 frt, nem tagok részére pedig 8 frt. Megrendelhető postautalványon, vagy pedig utánvétellel való küldésre egyszerű levelezőlapon is.

„**Magyar Erdészeti Oklevéltár**“ (Magyarország ezredéves fennállásának emlékére kiadta az Orsz. erdészeti egyesület). Szerkesztette és történeti bevezetéssel és tárgymutatóval ellátta: Tagányi Károly. A három vaskos kötetből álló munka megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalában (Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 10. sz., II. e.). Ára az egyesület tagjai számára 10 frt, nem tagok számára 20 frt.

Erdőműveléstan. Irta: Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos, erd. ak. tanár. Az Orsz. Erd. Egyesület által pályadíjjal jutalmazott munka. Ára az egyesület tagjai számára 3 frt 50 kr, nem tagok számára 5 frt. Megrendelhető az egyesület titkári hivatalánál.

„**Erdész-induló**“ és „**Nemes sziv.** — **Keringő.**“ Zongorára. Irta Szmik Gábor. Ára az indulónak példányonként 1 korona, a keringőnek 2 korona. Megrendelhetők az egyesület titkári hivatalánál (Alkotmány-utca 10 sz. II. em.). Az eladásból befolyó összeg „A magyar erdőtisztek árvaléányait segélyező alapítvány“ gyarapítására fordítatik!

Ő felsége nagy fénynyomatu arczképe, a mely az egyesület nagytermében levő eredeti olajfestmény után készült, megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10.). Ára az egyesület tagjai részére csomagolással és postaköltséggel együtt 3 frt 50, nem tagok részére 4 frt.

Közvetlenül a szerzőnél rendelhető meg:

„A tölgy és tenyésztése“ czimű pályadijnyertes munka a szerzőnél, Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsos és akadémiai tanárnál rendelhető meg. Megrendelések egyszerű levelező lapon, vagy postautalványon közvetlenül Selmeczre, a szerzőhöz intézendők. Ára az egyesület tagjai részére 2 frt, nem tagok részére 3 frt.

Ugyancsak Fekete Lajos m. kir. főerdőtanács és ak. tanárnál rendelhetők meg: az **„Erdőértékszámítástan“** II. javított és bővített kiadása (ára 3 frt), és az **„Erdőbecsléstan“** II. teljesen átdolgozott kiadása. (Ára 4 frt.)

Ugyancsak a szerzőnél rendelhető meg:

A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője.

Darányi Ignác földmivelésügyi m. kir. minister megbízásából írta Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos és ak. tanár. Megrendelhető szerzőnél (Selmeczbánya) és az „Erd. Lapok“ kiadóhivatalánál*) (V. ker., Alkotmány-utca 10. sz.) A 24 ivre terjedő, képekkel diszitett s térképpel ellátott munka ára 2 frt. (Erdőgyakornokoknak 1 frt 50 kr; akadémiai hallgatóknak 1 frt.)

*) Az „Erdészeti Lapok“ kiadóhivatala azonban csak abban az esetben tehet eleget a megrendeléseknek, ha a t. megrendelők a könyv árát és a 25 krnyi portóköltséget egyidejűleg beküldik, amikor aztán a könyv keresztkötés alatt ajánlva adatik postára.

Erdészeti Rendeleték Tára.

A földmivelésügyi minster rendelete

s az 1898. évi XIX. törvényczikk életbelépése és a törvény első czímében foglalt határozatok végrehajtása tárgyában.)*

(Folytatás.)

IV. FEJEZET.

A m. kir. állami erdőhivatal költségeiről.

A birtokosok által természetben lerovandó szolgáltatásokról.

— A törvény 18. §-ának végrehajtásához. —

77. §. (Törvény 18. §-a.)

A m. kir. állami erdőhivatal közgei részére a 11. §-ban (jelen rendelet 48. §-ában) felsorolt teendők teljesítésekor szükséges kézi-munkaerőt, anyagokat és szereket, továbbá a község határán belül szükséges fuvar és, ha a munkálatok egy napnál tovább tartanak, az elszállásoláshoz szükséges helyiséget az a birtokos, illetőleg azok a birtokosok kötelesek szolgáltatni, a kinek, illetőleg a kiknek erdeje érdekében a munkálatok teljesítettnek.

78. §.

A m. kir. állami erdőhivatal, illetőleg m. kir. járási erdőgondnokság közgei, ha a törvény 11. §-ában (jelen rendelet 48. §-ában) említett teendők teljesítése végett a helyszínére kiszállanak, erről az érdekelt birtokost, illetőleg birtokosokat megfelelő időben előre értesíteni tartoznak.

Ebben az értesítésben a kiszálló tisztviselőnek meg kell jelölni a megérkezés idejét, a végzendő munkálatokat, azok idejét és színhelyét, továbbá ha fuvarra lesz szüksége: az időt és helyet, a mikor és a hova a fuvar állítandó; ha munkásokra lesz szüksége: a munkások számát és a szükséges szerszámokat és eszközöket, melyekkel azok ellátandók; ha anyagokra és szerekre lesz szüksége: ezek minőségét és mennyiségét stb. Közölnie kell egyszersmind, hogy a helyszínén mennyi ideig marad; hogy elszállásolásáról a birtokosnak kelle-e gondoskodni; hogy a jelenlétében megkezdendő munkálatok eltávozása után folytatandók-e s ha igen, kinek felügyelete alatt s milyen munkaerővel.

*) E rendelet első része megjelent az E. L. f. é. IV. f.-ében.

A birtokosok ezen felhívás alapján az előre jelzett szükségletekről megfelelő időben gondoskodni tartoznak.

Mérnöki munkálatokhoz csak megbízható, értelmes és lehetőségig olyan munkások küldendők ki, a kik az ilyen munkálatoknál már alkalmazva voltak és a kik a teendők befejezéséig munkában maradhatnak.

79. §.

Fuvar a kiszálló tisztviselő csak akkor követelhet a birtokostól, ha az út, melyet megtennie kell, 4 kilométernél hosszabb és kocsiközlekedésre alkalmas.

Kocsival nem járható, de lovaglásra alkalmas úton, a mennyiben a birtokosnak módjában van hátaslóról gondoskodni, hátasló bocsátandó a tisztviselő rendelkezésére; de a tisztviselő ezt a szolgáltatást is csak akkor követelheti a birtokostól, ha a távolság a kiszállás színhelyéig 4 kilométert meghalad.

A tisztviselő podgyászának, továbbá mérő és más eszközeinek a kívánt helyre való szállításáról a birtokosnak minden körülmények között, tehát még akkor is megfelelően gondoskodni kell, midőn a tisztviselő fuvart vagy hátaslovat nem vehet vagy nem kíván igénybe venni.

80. §.

A rendelkezésre bocsájtott fuvar (hátaslovat) a tisztviselő csak az illető község határán belül használhatja a birtokos terhére: ez a rendelkezés azonban nem zárja ki azt, hogy ugyanazt a fuvar, mely őt elutazásakor a község határáig szállította, tovább is igénybe ne vehesse, de ebben az esetben a fuvardíjat a község határától számítva megfizetni, illetőleg a fuvar rendelkezésére bocsátó birtokosnak megtéríteni tartozik.

81. §.

Éjjeli szállásul a kiszálló tisztviselőnek tiszta, egészséges, meghálásra megfelelően berendezett, téli időben fűtött szoba bocsátandó rendelkezésére.

82. §.

Olyan községben, a hol több állami kezelés alá tartozó erdő és kopár terület van, ezek birtokosai, egymással és esetleg a közelfekvő szomszédos községek birtokosaival egyesülve, együttesen gondoskodhatnak a 79—81. §-okban említett szolgáltatásokról.

Megállapodhatnak például abban, hogy a kiszálló tisztviselőket mindig egy és ugyanazon helyen szállásolják el s esetleg szállításukkal is ugyanazt a fuvarost bizzák meg; a felmerülő költségeket pedig közösen viselik.

Vagy pedig az egymással közvetlen szomszédos községek birtokosai oly értelmű egyezségekre léphetnek, hogy a tisztviselőket, midőn körutazásaik alkalmával egyik községből a másikba szállanak át, nem csupán a saját községük határáig szállítják, hogy onnan megint a szomszéd községbeli birtokosoknak kelljen őket külön fuvarral tovább szállítani, hanem kölcsönösen mindig oda viszik őket, a hol a szomszéd község határában teendőiket folytatni fogják.

Miután az érdekelt birtokosok ilyen módon kétségtől könnyebben és kevesebb megterheléssel tehetnek eleget elszállásolási és fuvar-szolgáltatási kötelezettségeiknek, mint abban az esetben, ha erről külön-külön gondoskodnak, a közigazgatási erdészeti bizottságok felhatalmaztatnak, hogy a birtokosoknak e tekintetben segítségükre legyenek s esetleg a szállás- és fuvar-szolgáltatás módozatairól az érdekelt birtokosok meghallgatásával és hozzájárulásával szabályrendeletet adjanak ki.

83. §.

Ha a birtokosok a 78. §-ban említett értesítésben megjelölt szolgáltatásokat a kitűzött időben valamely okból egészben vagy részben nem volnának képesek teljesíteni, erről a m. kir. állami erdőhivatal, illetőleg m. kir. járási erdőgondnokságot azon időpont megjelölése mellett, midőn kötelezségeiknek eleget tenni képesek lesznek, értesíteni tartoznak.

A m. kir. állami erdőhivatal, illetőleg m. kir. járási erdőgondnokság ilyen esetekben a kiszállást lehetőségig arra az időre halasztja el, melyet a birtokosok értesítésükben megjelöltek, ha azonban olyan intézkedésről lenne szó, melynek teljesítésére a törvények, szabályok, vagy hatósági rendeletek záros határidőt tűznek ki, a kiszállás idejének megállapításánál ezt is figyelembe veszi s általában véve oda törekszik, hogy mulasztás sem a saját részéről, sem a birtokosok részéről el ne követhessék.

84. §.

Ha a birtokosok a helyszínére kiszálló tisztviselőnek az előzetes értesítés daczára sem bocsátják rendelkezésre a szükséges fuvar és szállást, ezekről a kiszálló tisztviselő a birtokosok költségére lehetőségig maga gondoskodik s a mennyiben egyéb tekintetben akadályozva nincs, kitűzött feladatait teljesíti.

Ha pedig a birtokosok a kitűzött munkálatok teljesítéséhez szükséges napszámosokat, anyagokat, szereket stb. sem bocsátják rendelkezésére, vagy pedig a fontosabb mérnöki és más munkálatokhoz megbízhatlan, vagy használhatatlan napszámosokat küldenek ki, a törvényes következményekre való utalással őket kötelességeik sürgős teljesítésére hívja fel, a mennyiben pedig ezen felhívása sikertelen marad s ennek folytán kitűzött teendőit azon idő alatt, a meddig megállapított utiprogrammjához képest, illetőleg a felettes hatóságtól nyert utasításához képest az illető községben maradhat, nem teljesítheti: a m. kir. állami erdőhivatal útján a közigazgatási erdészeti bizottsághoz jelentést tesz, mely a törvények vagy szabályok rendelkezéseinek megfelelően intézkedik.

85. §.

A helyszínére kiszállt tisztviselőnek a megelőző szakasz első bekezdésében említett esetben fölmerült költségeit (a fuvar és szállásra tényleg kiadott költségeket) az illető birtokos vagy birtokosok megtéríteni tartoznak, de nem közvetlenül a tisztviselőnek, hanem az államnak.

A tisztviselő az öt ilyen esetekben megillető illetményeket a fennálló szabályok szerint rendes utinaplójában az állammal szemben számítja fel, az állam követeléseiről pedig külön külön igazolt számlát készít s azt a m. kir. állami erdőhivatal útján a közigazgatási erdészeti bizottsághoz terjeszti be, mely a számla alapján a költségeket megállapítja s az összeg behajtása és a törvényhatóság székhelyén levő m. kir. adóhivatalba való beszállítása iránt intézkedik. A m. kir. állami erdőhivatal, midőn a számlái intézkedés végett a közigazgatási erdészeti bizottsághoz átteszi, annak másolatát egyidejűleg a földmívelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportjának is megküldi.

86. §.

A 77. §-ban említett szolgáltatásokon kívül a m. kir. állam erdőhivatal, illetőleg m. kir. járási erdőgondnokság közegei az állam által kezelt erdők birtokosaitól semmiféle más szolgáltatást nem követelhetnek.

Napidíjat, tiszteletdíjat, pénzbeli vagy másféle jutalmat a 2. és 3. §-okban (törvény 1. és 2. §-ában) említett erdők és kopár területek állami kezelésével kapcsolatban teljesített munkákért és szolgálatokért nemcsak nem követelhetnek, de el sem fogadhatnak, még akkor sem, ha a birtokos megkeresésére olyan teendőket is teljesítenek részükre, a melyek az 54. §. (törvény 13. §-a) szerint nem a m. kir. állami erdőhivatalnak, hanem maguknak a birtokosoknak képezik a feladatát.

Csak ha a m. kir. állami erdőhivatal, illetőleg m. kir. járási erdőgondnokság közegei a 2. és 3. §-okban (törvény 1. és 2. §-aiban) említett erdők és kopár területek kezelésével összefüggésben egyáltalában nem álló mérnöki vagy más munkálatokat teljesítenek a birtokosok részére, lehet helye a külön díjazásnak. De a munka díját, illetőleg a felmerülő költségek megtérítésének feltételeit ebben az esetben sem az eljáró tisztviselők, hanem a földművelésügyi minister állapítja meg, kitől a m. kir. állami erdőhivatalnak az ilyen munkák elvállalására mindig előzetes engedélyt kell a birtokosok megkeresése alapján kérni.

A birtokosok által törvényhatóságunkint fizetendő évi átalányok megállapításáról.

— A törvény 19. §-ának végrehajtásához. —

87. §. (Törvény 19. §-a.)

A m. kir. állami erdőhivatalnak a 18. §-ban (jelen rendelet 77. §-ában) nem említett összes egyéb szükségleteit az állam fedezi; az 1. és 2. §-okban (jelen rendelet 2. és 3. §-aiban) felsorolt erdők és kopár területek birtokosai azonban az államnak kezelési költség címén törvényhatóságunkint évi átalányt fizetnek.

Az évi átalányt, a m. kir. állami erdőhivatal költségeihez mérten, a közigazgatási bizottság meghallgatásával, öt évről-öt évre a földművelésügyi minister állapítja meg: a megállapításnál azonban a földművelésügyi minister figyelembe venni tartozik, hogy a m. kir.

állami erdőhivatal a 12. §. (jelen rendelet 71. §-a) szerint olyan teendőket is teljesíteni köteles; a melyekkel járó költségek az 1. és 2. §-okban (jelen rendelet 2. és 3. §-aiban) felsorolt erdők és kopár területek birtokosait nem illetik.

Az ekként megállapított évi átalány azokban a törvényhatóságokban, melyekben az 1. és 2. §-okban (jelen rendelet 2. és 3. §-aiban) említett erdők a jelen törvény életbe lépése előtt szerződés alapján már az állam által kezeltettek, az állami kezelés iránt kötött szerződések lejártáig, — a többi törvényhatóságokban pedig az első öt év leteltéig, kat. holdankint átlagosan nem lehet nagyobb annál az összegnél, a melyet a birtokosok kezelési költség czimén a jelen törvény életbe lépését megelőző évben kat. holdankint átlag fizetni tartoztak.

A m. kir. állami erdőhivatalok szükségleteit és a birtokosok által fizetendő évi átalányokat a földmivelésügyi minster az állami költségvetésben törvényhatóságunkint irányozza elő.

88. §.

Tekintettel arra, hogy az államnak törvényhatóságunkint fizetendő kezelési költség-átalányokat a földmivelésügyi minster megfelelő pontossággal és olyan összegben, hogy az az előbbi §-ban említett 5 éves időszak alatt változatlanul érvényes maradhasson, csak a tényleg állami kezelésbe átadandó erdők és kopár területek meghatározása után állapíthatja meg, ez pedig a jelen rendelet 7—31. §-aiban szabályozott eljárás szerint csak a törvény életbe lépése után történhetik meg; a megelőző §-nak (törvény 19. §-ának) végrehajtása tekintetében a következők rendeltetnek:

a) a folyó év, illetőleg a folyó évnek a törvény életbe lépésétől számított hátralevő része átmeneti időszaknak tekintetik és a birtokosok által ezen időre fizetendő kezelési költségek az alább következő 89. §-ban foglalt határozatok szerint vetendők ki;

b) a 87. §. (törvény 19. §-ának) második bekezdésében említett első öt éves időszak az 1900-ik évvel veszi kezdetét az 1904-ik évvel végződik; az ezen időszakra érvényes évi átalányt, melyet a 2. és 3. §. (törvény 1. és 2. §-a) alapján állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai az államnak évenként és törvényhatóságunként együttesen fizetni fognak, a földmivelésügyi minster az alább következő 97. §. szerint az 1900. évi állami költségvetési előirányzat összeállítás után állapítja meg.

89. §.

A megelőző szakasz *a)* pontjában említett átmeneti időszakra eső kezelési költségek az állami kezelésbe átadandó és átveendő erdőkre és kopár területekre a következő elvek szerint vetendők ki:

a) a szerződés alapján már most is állami erdőtisztek által kezelt erdők után az az összeg vetendő ki, mely a szerződés alapján 1899-re kivetett összegből ennek az évnek *a törvény életbe lépése napjától* számított hátra levő részére aránylagosan esik;

b) a járási (vármegyei, kerületi) erdőgondnokságok által kezelt erdők után szintén az az összeg vetendő ki, a mely a járási erdőtisztzi intézmény költségeinek fedezése czéljából 1899-re kivetett összegből ennek az évnek *a törvény életbe lépése napjától* számított hátralevő részére aránylagosan esik; az ekként megállapítható kezelési költséghez azonban *azoknál az erdőknel, a melyeknek rendszeres gazdasági üzemterve még nem készült el* — abban az esetben, ha az üzemtervek elkészítése nem a kezeléssel megbízott járási erdőtiszteknek képezte külön díjazás nélkül is teljesítendő hivatalos kötelességét, hanem arról a birtokosnak kellett saját költségén gondoskodni — az üzemterv-készítés költségeinek megfelelő hányadrésze is hozzászámítandó; ez a hányad pedig a következő elvek szerint határozandó meg: hivatalos adatok alapján megállapítandó, hogy a törvényhatóságban mi volt az a legkisebb összeg, melyet az olyan birtokosok, kik üzemterveiket saját költségükön tartoztak elkészíttetni, a a közigazgatási erdészeti bizottság közreműködése mellett létrejött szerződések szerint (ide értve a járási erdőtisztekkel kötött szerződéseket vagy alkuegyezségeket is) eddig az üzemtervkészítés költségei fejében vállalkozóiknak kat. holdankint fizettek vagy fizetni tartoztak; ezen legkisebb összeggel (mely azonban holdankint 20 krnál kisebb és 40 krnál nagyobb nem lehet) kiszámítandó az illető erdő összes üzemterv-készítési költsége, ez pedig felosztandó 10 évre és az ekként kiszámított egy évre eső összegnek fele (vagyis az összes üzemterv készítési költségnek $\frac{1}{20}$ -része) tekintendő annak a hányadnak, mely a birtokosra az előbbiek szerint a kezelési költségeken felül az 1899. év hátralevő részére még kivetendő;

c) a megelőző *a)* és *b)* pontokban nem említett olyan erdők után, melyek az állami kezelésbe adás idejéig a birtokosok által

külön alkalmazott erdőtisztek, vagy pedig szomszédos magánuradalmak erdőtisztjei által kezeltettek, *az állami kezelésbe adás napjától* a folyó év végéig terjedő időre annak az évi költségnek aránylagos része vetendő ki, a mennyibe a birtokosnak a külön erdőtiszttartás került, illetőleg a mennyit a birtokos erdejének kezeléseért a szomszédos uradalom erdőtisztjének egy évre fizetett;

d) végül azok után az állami kezelésbe átadandó, illetőleg átveendő erdők és kopár területek után, melyek eddig nem állottak a fentebbi a), b) illetőleg c) pontban említett erdőtisztek kezelése alatt — a milyenek például a 2. §. c) és d) pontjában (törvény 1. §-ának c) és d) pontjában) említett urbéri legelő-illetőséget képező, illetőleg ajándékozás, vétel, csere vagy más jogcímén szerzett urbéri erdők, továbbá a 2. §. g) pontjában (törvény 1. §. g) pontjában) említett kopárok, a 3. §. a) pontjában (törvény 2. §. a) pontjában) említett véderdők és a 3. §. b) és c) pontjában (törvény 2. §. b) és c) pontjában) említett kopárok — *az állami kezelésbe adás napjától* az év végéig terjedő időre eső kezelési költség kivetésénél az az összeg veendő alapul, a mely az illető törvényhatóságban a fentebbi a) és b) pontokban említett erdőkre katcholdankint átlagosan kivettetik; az ekként megállapítandó átlagos holdankénti kezelési költség azonban a rossz karban levő erdők-nél és a kopár területeknél a fél összegig mérsékelhető.

90. §.

A 88. §. a) pontjában említett átmeneti időszakra a megelőző (89.) §. a) és b) pontja szerint kivetendő átmeneti kezelési költségekről kivetési lajstrom készítendő, melybe az erdők és kopár területek községenként vezetendők be, a községek pedig adóhivatali kerületek szerint csoportosítandók.

A kivetési lajstrom tervezetét a községi erdők kezelésével ez idő szerint megbízott m. kir. erdőhivatalok és m. kir. erdőgondnokságok, illetőleg járási (vármegyei, kerületi) erdőgondnokságok, oly törvényhatóságokban pedig, a hol állami, vagy járási erdőtisztintézmény ez idő szerint nincs, a kir. erdőfelügyelőségek (a törvény életbe lépése után pedig valamennyi törvényhatóságban a m. kir. állami erdőhivatalok) készítik el, és terjesztik be legkésőbb 1899. évi augusztus hó 15-éig a közigazgatási erdészeti bizottsághoz.

91. §.

A kivetési lajstromban kitüntetendő a birtokos neve és lakhelye, az erdő vagy kopár terület kiterjedése, az egy kat. holdra eső 1899. évi egész kezelési költség (kivetési kulcs), az az időpont, melytől kezdve ezen kulcs szerint az átmeneti kezelési költség fizetendő, a kezelési költség fejében fizetendő egész összeg, az üzemterv készítés költsége fejében holdankint és egészben fizetendő hányad és az egész összeg, mely az átmeneti időszakra az egész terület után összesen fizetendő.

92. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság a kivetési lajstromot legkésőbb 1899. évi augusztus hó 31-éig megállapítja. A megállapított kivetési lajstromnak egy hiteles példánya a földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportjának, egy-egy hiteles példánya pedig, vagy annak egy-egy hiteles kivonata a beszédés és behajtás iránti intézkedések megtétele végett az illető m. kir. adóhivataloknak legkésőbb 1899. évi szeptember hó 30-áig megküldendő. A kivetésről a birtokosok — a jelen rendelet 106. §-ában foglalt rendelkezésre a való utalással — egyidejűleg megfelelően értesítendők.

93. §.

Azokra az erdőkre és kopár területekre, melyek után a kezelési költség a jelen rendelet 89. §-ának *c)* és *d)* pontja szerint csak attól a naptól kezdve fizetendő, a mely napon az állami kezelés kötelezettségét kimondó határozat alapján a tényleges állami kezelésbe vételnek megtörténnie kell, a kezelési költség akkor vetendő ki, a mikor az előbb említett határozat kimondatik. Az ekként kivetett költségekről a földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportja, az illető m. kir. adóhivatal és a birtokos — utóbbi a jelen rendelet 106. §-ában foglalt rendelkezésre való utalással — egyidejűleg megfelelően értesítendők.

94. §.

A jelen rendelet 88. §-ának *b)* pontjában említett első öt éves időszakra érvényes évi átalány megállapítása iránt a közigazgatási erdészeti bizottságnak — tekintettel arra, hogy az 1900.

évi állami költségvetés előirányzatát a ministeriumnak még az 1899. év első felében elkészíteni kell — a kir. erdőfelügyelőség meghallgatása után a földmivelésügyi ministerhez legkésőbb 1899. évi június elsejéig előterjesztést kell tenni.

Ebben az előterjesztésben, melyhez a 12. §. utolsó bekezdésében említett kimutatás csatolandó, ki kell mutatni:

a) az állami kezelésbe adandó erdők és kopár területek összeírásának eredményét tartalmazó kimutatásba felvett területek főösszegét és azt, hogy abból hány kat. hold esik a jövedelmezőségre való tekintettel képezett különböző osztályokba;

b) az előbbi pontban említett erdők és kopár területek közül azok területének a főösszegét, a melyek a kimutatásba a jelen rendelet 10. §-ában foglalt utasítások szerint csak *feltételes*en vétettek fel; továbbá hogy ezekből a területekből mennyi esik a jövedelmezőségre való tekintettel képezett különböző osztályokba;

c) azoknak az erdőknek és esetleg kopár területeknek az összes kiterjedését, a melynek az előbbi a) pontban említett erdők és kopár területek közül a törvény életbelépése előtt is szakértő erdőtisztek által (állami erdőtisztek, járási erdőtisztek, a birtokosok által alkalmazott erdőtisztek vagy szomszédos birtokosok erdőtisztjei által) kezeltettek;

d) azt az összeget, melyben a megelőző c) pontban említett erdők és esetleg kopár területek kezelése az 1898. évben egészben és kat. holdankint átlagosan került (ennek az adatnak megállapításánál azonban az a körülmény, hogy egyes erdőtiszt állások megüresedése folytán vagy más okból a rendes kezelési költségeknek egy része esetleg tényleg nem adatott ki, figyelembe nem vehető s ennél fogva az az egész összeg mutatandó ki, a mennyit a birtokosok ezen erdők és kopár területek kezeléséért a fennállott szerződések, szervezeti szabályok, egyezségek stb. szerint fizetni tartoztak, ideértve természetesen az erdőtisztek fizetésén vagy tiszteletdíján kívül ezeknek egyéb esetleges javadalmazását is, mint például az esetleges természetbeni lakások bérértékét, vagy a tisztviselők lakáspénzét, irodatartási átalányát, utazási költségeit stb.);

e) azoknak az erdőknek a területét, a melyeknek rendszeres gazdasági üzemterve még nem készült el, a mennyiben a rendsze-

res gazdasági terv elkészítése nem a kezeléssel megbízott tisztviselőknek képezte külön díjazás nélkül is teljesítendő köteleességét, hanem erről a birtokosnak külön költséggel kellett gondoskodni;

f) azt a legkisebb és legnagyobb összeget, melyet az előbbi pontban említett birtokosok az üzemtervek elkészítéséért a közigazgatási erdészeti bizottság közbenjárása mellett eddig létrejött szerződések szerint (ideértve a kezelő erdőtisztekkel létrejött szerződések vagy alkuegyezségeket is) a törvényhatóságokban eddig kataszterti holdankint fizettek vagy fizetni tartoztak, továbbá azt az egész összeget, a mennyire a legkisebb holdankénti összeggel számítva az előbbi *d)* pontban említett erdők összes üzemterv-készítési költsége tehető;

g) azoknak a véderdőknek és kopár területeknek kiterjedését, a melyek után kivetendő járulékoknak az alább következő 111. §. (törvény 23. §-a) szerint egészben vagy részben való elengedését az első öt év időtartamára a közigazgatási erdészeti bizottság saját szempontjából indokoltnak véli;

h) megfelelő indokolás mellett azt a maximális összeget, a mely a fentebbi *a)* pont alatt említett összes erdőkre évi átalányképen a 87. §-nak (törvény 19. §-ának) harmadik bekezdése szerint megállapítható; és végül

i) megfelelő indokolás mellett azt az összeget, a mennyiben az előbbi adatok alapján és a 87. §-ban (törvény 19. §-ában) foglalt rendelkezések figyelembe vételével a közigazgatási erdészeti bizottság az első öt évre az évi átalányt tényleg megállapítani javasolja.

95. §.

A megelőző szakaszban említett előterjesztés adatainak összegyűjtésénél és összeállításánál a közigazgatási erdészeti bizottság a jelenleg fenálló m. kir. erdőhivatalok és m. kir. erdőgondnokságok, illetőleg járási (vármegyei, kerületi) erdőgondnokságok személynét igénybe veheti.

A birtokosok a szükséges adatokat a közigazgatási erdészeti bizottság által kitűzött határidőn belül beszolgáltatni kötelesek.

96. §.

A 87. §-ban (törvény 19. §-ában) említett második és későbbi öt éves időszakokra érvényes évi átalányok megállapítására vonatkozó és a 94. §. *a)*, *c)*, *f)*, *g)* és *i)* pontjai szerint megteendő elő-

terjesztését a közigazgatási erdészeti bizottságnak legkésőbb az illető öt éves időszakot megelőző év május havának 1-ig kell felterjeszteni. Az adatokat az ilyen előterjesztéshez a m. kir. állami erdőhivatalnak kell összegyűjteni és beszolgáltatni.

97. §.

A földmivelésügyi minister az évi átalány megállapítása tárgyában a közigazgatási erdészeti bizottság előterjesztésének meghallgatása után hozott határozatát a közigazgatási erdészeti bizottsággal a 88. §. b) pontjában említett első öt éves időszakra érvényes évi átalányt illetőleg az 1899. évi december hó 31-éig — a második és későbbi öt éves időszakokra érvényes évi átalányokat illetőleg pedig lehetőségig az illető öt éves időszak első évét megelőző év szeptember hó 15-éig közli.

Ebben a határozatában a földmivelésügyi minister — abban az esetben, ha az illető törvényhatóságban a 94. §. e) pontjában említett erdők is vannak — egyuttal azt is közli a közigazgatási erdészeti bizottsággal, hogy a megállapított évi átalányból mekkora összeg vetendő ki ezen erdőkre külön üzemterv-készítési költség hányad fejében és a kivetésnél milyen kulcs alkalmazandó kataszteri holdanként és évenként.

A járulékok kivetéséről.

— A törvény 20. és 21. §-ainak végrehajtásához. —

98. §. (Törvény 20. §-a.)

A földmivelésügyi minister által megállapított évi átalányból az egyes birtokosokra eső évi járulékokat, az erdők, illetőleg a kopár területek terjedelme alapján és egyszersmind azok jóvedelmezőségének is figyelembe vételével, a közigazgatási bizottság veti ki és tartja nyilván.

99. §. (Törvény 21. §-a.)

A 20. §. (jelen rendelet 98. §-a) szerint kivetett legmagasabb évi járuléknak egy kataszteri holdra eső összege nem lehet nagyobb, mint 20. §. (jelen rendelet 98. §-a) szerint ugyanabban a törvényhatóságban kivetett legalacsonyabb évi járulék egy kataszteri holdra eső összegének háromszorosa.

100. §.

A 98. és 99. §-okban idézett törvényes rendelkezések végrehajtása céljából az V. minta szerint*) kivetési lajstrom készítendő s ebbe, adóhivatali kerületek és községek szerint csoportosítva, mindenekelőtt bevezetendők az összes erdők és kopár területek, melyek a járulék kivetésénél figyelembe veendők.

Figyelembe veendők pedig az 1900—1904. évi időszakra szóló évi járulék-kivetésnél mindazok az erdők és kopár területek, melyekre nézve az állami kezelésbe való átadás kötelezettsége a jelen rendelet 7—31. §-aiban szabályozott eljárással a kivetési lajstrom összeállítása idejéig végérvényes határozattal kimondatott; továbbá azok az erdők és kopár területek, melyekre nézve az állami kezelésbe adás kötelezettségét a közigazgatási erdészeti bizottság saját részéről már kimondta, ha ezen elsőfoku határozat tárgyában a földmivelésügyi minister végérvényesen még nem is döntött.

Az 1905—1909. évi és későbbi 5 éves időszakokra szóló járulék-kivetésnél a kivetési lajstromba azok a területek veendők fel, melyek az állam által kezelt erdők nyilvántartásában az illető időben nyilvántartatnak.

A területeknek a kivetési lajstromba való bevezetésénél különös gond fordítandó arra, hogy a jövedelmezőség szerint felállított osztályokba minden erdő és kopár terület a közigazgatási erdészeti bizottság e tárgyban hozott határozatainak megfelelően osztassék be.

101. §.

Ha a kivetés alapjául szolgáló adatok a kivetési lajstromba ekként mind bevezetettek, az egyes jövedelmezőségi osztályokba sorozott területek külön-külön összegezendők és ezen összegekből, továbbá a földmivelésügyi minister által megállapított évi átalányból kiszámítandó az átlagos holdankénti járulék (az átlagos kivetési kulcs), ebből pedig az egyes osztályokba sorozott területekre alkalmazható holdankénti járulékok (a tényleges kivetési kulcsok).

Az átlagos kivetési kulcs úgy számítható ki, hogy az egyes jövedelmezőségi osztályokba sorozott területek összegeit külön-külön szorozzuk azokkal az arányszámokkal, a melyeket a közigazgatási

*) Lásd az 565. oldalon.

erdészeti bizottság a jövedelmezőségi osztályok között megállapított; az ekként nyert számok összegével (az arányosított területek összegével) pedig a földmivelésügyi minister által megállapított évi átalányt elosztjuk. A kijövő eredmény az átlagos kivetési kulcsot fogja adni, a melyből az egyes osztályok tényleges kivetési kulcsait megint úgy számíthatjuk ki, hogy az átlagos kivetési kulcsot az osztályok arányszámaival szorozzuk.

Ennél a számításnál a területek tizedholdakra, a kulcsok tizedrész krajczárookra és a kimutatott járulékok egész krajczárookra kerekítendők ki.

A kulcsok és ezek alapján a járulékok kiszámításánál követendő eljárást legjobban a következő példa világítja meg:

Példa: Valamely törvényhatóságban a földmivelésügyi minister által megállapított évi átalány 9500 frt s ez összesen 69.430·6 k. hold erdőre és kopár területre vetendő ki.

A közigazgatási erdészeti bizottság ezeket az erdőket és kopár területeket az összeírásakor, jövedelmezőségükre való tekintettel, 3 osztályba sorozta be és az egyes osztályok között ezt az arányt állapította meg: 1·5:1·0:0·5. A kivetési lajstrom összeállításakor pedig kitűnt, hogy:

az I. (legmagasabb) osztályba	7.950·2 k. hold,
a II. (középső) „	47.580·2 „ „
a III. (legalacsonyabb) „	13.900·2 „ „ esik.

Ezen adatok szerint tehát az I. osztályba sorozott területeknek kataszteri holdanként a másfélszeresét, a III. osztályba tartozóknak pedig a felét kell járulék fejében fizetni annak az összegnek, a mely az évi átalányból a II. osztályba sorozott erdőkre kataszteri holdanként esni fog; vagy pedig a mi ezzel egy jelentőségű: az I. osztályba sorozott erdőknek és kopároknak területük másfélszerese után ($7950·2 \times 1·5 = 11.925·3$ k. hold után), a II. osztályba sorozottaknak valóságos területük után (vagyis egészben 47.580·2 k. hold után) és a III. osztályba sorozottaknak területük felerésze (vagyis egészben $13.900·2 \times 0·5 = 6950·1$ k. hold után) kell fizetni azt az átlagos járulékot, a mely a 9500 frt évi átalányból az ekként arányosított összes területre ($11.925·3 + 47.580·2 + 6950·1 = 66.455·6$ kat. holdra) holdankint esik.

Az átlagos holdankinti járulék vagy átlagos kivetési kulcs ezek szerint $= 9500 \text{ frt} : 66.455·5 = 0.14295 \text{ frt}$.

Ez az az összeg, a melyet a különböző osztályokba sorozott erdők és kopárok birtokosai arányosított területeik után fizetni tartoznának.

Minthogy azonban az egyes birtokok arányosított területeinek kiszámítása sok munkával járna, nem az átlagos kivetési kulcsal kell a kivetést eszközölni, hanem az átlagos kivetési kulcsból előbb az osztályok kulcsait kell kiszámítani s azután az egyes erdők és kopárok valóságos területét ezekkel kell szorozni.

Az osztályok tényleges kivetési kulcsai pedig úgy számítandók ki, hogy az átlagos kivetési kulcs az illető osztályok arányszámával szorzandó.

E szerint tehát:

az I. osztály kulcsa lesz: $0.14295 \text{ frt} \times 1.5 = 0.214425 \text{ frt} = 0.214 \text{ frt} = 21.4 \text{ kr.}$

a II. osztályé: $0.14295 \text{ frt} \times 1.0 = 0.14295 \text{ frt} = 0.143 \text{ frt} = 14.3 \text{ kr.},$

a III. osztályé: $0.14295 \text{ frt} \times 0.5 = 0.071475 \text{ frt} = 0.071 \text{ frt} = 7.1 \text{ kr.}$ Szorozva ezekkel a kulcsokkal az egyes osztályok valóságos területeit, a járulékok összege

az I. osztályban...	---	---	1701 frt 34 kr.,
a II. "	---	---	6803 " 97 "
a III. "	---	---	996 " 91 "
a járulékok főösszege pedig...			9502 frt 22 kr. lesz.

(2 frt 22 krrel több, mint a mennyit a földmivelésügyi minister évi átalányképen kivetett.)

Ha valamely törvényhatóságban a kivetési lajstromba felvett területek között olyan erdők is fordulnak elő, a melyekre az évi átalánynak egy része a 97. §. második bekezdése szerint üzemterv-készítési költség fejében külön vetendő ki, a járulék kivetésénél az évi átalányból ez az előbb említett rész (üzemterv-készítési költségre számított összeg) levonandó és rendes járulékképpen az összes erdőkre és kopár területekre a fentebb leirt módon csak a megmaradó összeg vetendő ki; az üzemterv-készítési költségekre számított összeg pedig az illető erdőkre kivetett rendes járulékokon felül külön pótlékképpen vetendő ki és tüntetendő ki a kivetési lajstrom 6. rovata alatt.

102. §.

Mint a megelőző példa is mutatja, az adatok kikerekítése folytán a járulékok főösszege soha sem fog pontosan összeválni a megállapított évi átalánynyal, de ha a számítás egyébképen helyesen vitetik keresztül, a különbség aránylag véve mindig csekély lesz.

Mindamellett a járulékok főösszegének pontosan meg kell egyezni a megállapított évi átalánynyal, a mutatkozó különbséget tehát a szerint, a mint az többletet vagy hiányt képez, a kiszámított járulékokból arányosan leütni, illetőleg a járulékokhoz arányosan hozzá adni kell.

A kivetési lajstromba a kulesok változatlanul, az ezekkel kiszámított járulékok ellenben az előbbieik szerint kiegyenlített összegeikkel irandók be.

103. §.

A kivetési lajstrom tervezetét a m. kir. állami erdőhivatal köteles elkészíteni és első ízben (az 1900—1904. évekre szóló kivetésnél) legkésőbb 1900. évi január hó végéig, később pedig (a második és következő öt-öt éves időszakokra szóló kivetések-nél) az illető öt éves időszakot megelőző év október hava 15.-éig a közigazgatási erdészeti bizottságnak beterjeszteni.

A közigazgatási erdészeti bizottság a m. kir. állami erdőhivatal által készített tervezet alapján a kivetési lajstromot a kir. erdőfelügyelőség meghallgatása után véglegesen megállapítja; intézkedik, hogy azt a törvényhatóság számvevő hivatala számszerint megvizsgálja és záradékolja; határozatot hoz a lajstromban megállapított járulékok kivetése, illetőleg beszédése és behajtása iránt s gondoskodik, hogy ez a határozata késedelem nélkül végrehajtsék, nevezetesen intézkedik, hogy a járulékok kivetése tárgyában hozott határozatának egy példánya a kivetési lajstrom egy példányával a földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportjának, a határozat egy-egy példánya pedig a kivetési lajstromnak megfelelő kivonatával az illető m. kir. adóhivataloknak kiadassék s végül, hogy a határozat és a kivetési lajstrom illető adatai az érdekelt birtokosokkal a községekben való kihirdetés után, vagy pedig közvetlen kézbesítés után — a jelen rendelet 106. §-ában foglalt rendelkezésre való utalással — közöltessék.

Ezeket az intézkedéseket a közigazgatási erdészeti bizottságnak oly időben kell megtenni, hogy a kivetésre vonatkozó határozat kézbesítése, illetőleg kihirdetése első ízben legkésőbb 1900. évi február hó végéig, később pedig az illető öt éves időszakot megelőző év november havának végéig feltétlenül megtörténjék.

104. §.

Az olyan erdő vagy kopár terület után, melynek állami kezelésbe való átvételét a földmivelésügyi minster a járulékok kivetése után rendeli el, a járulékot a közigazgatási erdészeti bizottság a ministeri rendeletben megállapított időponttól kezdve utólagosan veti ki.

E végből az illető erdőt vagy kopár területet az állam által kezelt erdők nyilvántartásába és a kivetési lajstromba pótlólag felvéteti s egyszersmind megállapítja, hogy az a jövedelmezőségi osztályok közül melyikbe tartozik, a járulékot pedig ezen osztály kivetési kulcsa szerint állapítja meg. A járulék kivetéséről a birtokos a jelen rendelet 106. §-ában foglalt rendelkezésre való utalással, továbbá az illető m. kir. adóhivatal és a földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportja egyidejűleg értesítendők.

Ha pedig a földmivelésügyi minster valamely erdőre vagy kopár területre nézve, mely a már megállapított ideiglenes, vagy öt éves kivetési lajstromba felvéve volt, az állami kezelést megszünteti, a közigazgatási erdészeti bizottság az illető erdőt és kopár területet az állam által kezelt erdők és kopár területek nyilvántartásából törölteti és a mennyiben a birtokos a ministeri rendelet értelmében a már kivetett járuléknak, vagy a járulék egy részének megfizetésére nem kötelezhető, a járulék leírása iránt is intézkedik, nevezetesen az erdőt vagy kopár területet a kivetési lajstromból törli, illetőleg a kivetett járulék összegét megfelelően mérsékli s erről a birtokost, az illető m. kir. adóhivatalt és a földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportját egyidejűleg értesíti.

Végül, ha a földmivelésügyi minster a 111. §, (törvény 23. §-a) értelmében valamely véderdő vagy kopár terület birtokosát a kivetett évi járulék megfizetésének kötelezettsége alól meghatározott időre egészben vagy részben felmenti, ez a körülmény az állam által kezelt erdők nyilvántartásában a kedvezményes idő tartamának kitüntetése mellett feljegyzendő és a már kivetett járulék azon része, melynek megfizetésére a birtokos nem kötelezhető, a kivetési lajstromban leírandó és erről az illető birtokos a m. kir. adóhivatal és a földmivelésügyi számvevőség erdészeti csoportja egyidejűleg értesítendők.

105. §.

Az évi járulék a 98—103. §-ok szerint öt évre, a 104. §, első bekezdése szerint pedig az illető öt éves időszak utolsó évéig még hátralevő időre vetendő ki. Ezen időtartamokon belül tehát valamely birtokos járuléka csak akkor módosítandó, ha időközben államilag kezelt erdejének vagy kopár területének terjedelme újabb területek állami kezelésbe vétele, vagy egyes területrészeknek az államilag kezelt területek közül való leírása folytán változást szenved. Ebben az esetben az új területek után eső járulék a 104. §. első bekezdése szerint a régi járulékhoz hozzáírandó, az elesett területekre eső járulék pedig a régi járulékból leírandó.

Ha azonban valamely törvényhatóságban a 104. §. első és második bekezdése szerint és a jelen §. első bekezdése szerint pótlólag kivetett, illetőleg utólagosan leírt járulékok összegei között nagyobb különbség mutatkozik, úgy, hogy ennnek következtében a tényleg fizetendő évi járulékok főösszege a földművelésügyi minister által megállapított évi átalánynál (illetőleg az évi átalánynak a 111. §. alapján elengedett járulékok levonása után megmaradó részénél) jelentékeny összeggel nagyobb vagy kisebb volna, a földművelésügyi minister megengedheti, illetőleg elrendelheti, hogy az évi átalány, illetőleg annak a 111. §. szerint már elengedett évi járulékok levonása után megmaradó része, a járulék-fizetésre kötelezett területekre a 98—103. §. szerint az öt éves időszak még hátralévő éveire újból kivetessék.

106. §.

Az 1899-ik év átmeneti részére a 89—93. §-ok szerint kivetett kezelési költségek 1899. december végéig kamatmentesen, ezen határidőn túl 5%-os késedelmi kamatokkal szedendők, illetve hajtandók be. Az 1900. évtől kezdve fizetendő évi járulékok félévi részletekben minden év január és július hava elsején esedékesek. Az 1900. évi január 1-én esedékes félévi részlet, tekintettel arra, hogy a kivetés a szabályszerű időnél később fog megtörténni, 1900. évi április 15.-éig, a későbbi félévi részletek pedig az esedékességtől számított 45 napon belül kamatmentesen, ezen határidőkön túl ellenben 5%-os késedelmi kamatokkal szedendők, illetőleg hajtandók be.

107. §. (Törvény 24. §-a.)

Az évi járulékok a közadók módjára hajttnak be.

108. §.

A járulékok beszedésénél és behajtásánál követendő eljárást a földmivelésügyi miniszternek a pénzügyi miniszterrel egyetértőleg a m. kir. adóhivatalokhoz intézett rendelete szabályozza.

Ez a rendelet a következőket tartalmazza:

Utasítás a m. kir. adóhivatalok részére

az 1898. évi XIX. törvényczikk 20. §-ában említett évi erdőkezelési járulékok kivetésénél, könyvelésénél, nyilvántartásánál, beszedésénél és behajtásánál követendő eljárás tárgyában.

I. Kivetés.

1. §.

Az 1898. évi XIX. törvényczikk I. czimében foglalt határozatok szerint állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai az államnak kezelési költség czimén törvényhatóságokként évi átalányt tartoznak fizetni.

Az évi átalányt 5 évről—5 évre a földmivelésügyi miniszter állapítja meg. (Törvény 19. §-a.)

2. §.

A földmivelésügyi miniszter által megállapított évi átalányból az egyes birtokosokra eső évi járulékokat az erdők, illetőleg a kopár területek terjedelme alapján és egyszersmind azok jövedelmezőségének is a figyelembe vételével a közigazgatási erdészeti bizottság veti ki. Az ekként kivetett legmagasabb évi járuléknak egy kataszteri holdra eső összege nem lehet nagyobb, mint az ugyanabban a törvényhatóságban kivetett legalacsonyabb évi járulék egy kataszteri holdra eső összegének háromszorosa. (Törvény 20. és 21. §-ai.)

3. §.

A törvény életbelépése napjától az 1899. év végéig terjedő idő átmeneti időszaknak tekintetik. Az állam által kezelt erdők és kopár területek birtokosai által ezen időszakra fizetendő kezelési költségeket a közigazgatási erdészeti bizottság külön veti ki.

Azoknak az erdőknek és kopár területeknek átmeneti kezelési költségeiről, melyek már a törvény életbelépése napján állami kezelésbe vétetnek, a közigazgatási erdészeti bizottság kivetési lajstromot készít és azt a kivetett kezelési költségek beszedése és

behajtása végett legkésőbb 1899. évi szeptember hó 30-áig a m. kir. adóhivatalnak megküldi. Ebben a lajstromban ki lesz tüntetve a birtokos neve és lakhelye, az erdő vagy kopár terület kiterjedése, az egy kat. holdra eső 1899. évi egész kezelési költség-hányad (kivetési kulcs), az az időpont, a melytől kezdve ezen kulcs szerint az átmeneti kezelési költség fizetendő, a kezelési költség fejében fizetendő egész összeg, továbbá egyes birtokosoknál esetleg az üzemtervkészítési költség fejében holdanként és egészben fizetendő hányad és végül az egész összeg, mely az átmeneti időszakra a kimutatott terület után egészben fizetendő.

Azoknak az erdőknek és kopár területeknek átmeneti kezelési költségeit, melyek a törvény életbelépése után, de még az 1899. évben állami kezelésbe vétetnek, a közigazgatási erdészeti bizottság utólag veti ki s erre vonatkozó határozatát külön közli a m. kir. adóhivatallal.

4. §.

Az első ötéves időszak, a melyre a földmivelésügyi minster az 1. §-ban említett évi kezelési költségátalányt törvényhatóságoként megállapítja, 1900. évi január 1-én kezdődik és 1904. december 31-én végződik.

Az ezen 5 éves időszakra érvényes évi átalányból az egyes birtokosokra eső évi járulékokat a közigazgatási erdészeti bizottság a 2. §-ban foglalt rendelkezések szerint 1900. évi február hó végéig tartozik kivetni.

A kivetés (az V. alatti minta szerint) „kivetési lajstrom” segélyével történik, melyben községek szerint csoportosítva, folyó szám szerint ki lesz tüntetve a birtokos neve és lakhelye, az erdő vagy kopár terület kiterjedése, jövedelmezőségi osztályok szerint elkülönítve az egyes osztályokra nézve megállapított holdankénti évi járulékok (kivetési kulcsok) kitüntetésével; és végül az egész terület után kivetett évi járulék, továbbá az egyes birtokosok által esetleg az üzemterv készítési költség fejében holdanként és egészben fizetendő hányad és végül az egész befizetendő összeg, melyet a m. kir. adóhivatalnak beszédni, illetőleg behajtani kell.

A második és későbbi 5 éves időszakokra az évi járulékokat a közigazgatási erdészeti bizottság mindig az illető ötéves időszakot megelőző év november hava végéig veti ki és közli a m. kir. adóhivatalokkal.

5. §.

A mennyiben a 4. §. szerint foganatosított járulék-kivetés után egyes erdők vagy kopár területek az állam kezelésébe ujonnan átvétetnek, vagy az állam által kezelt erdők közül leirat-

nak, a közigazgatási erdészeti bizottság a járulékot utólagosan veti ki, illetőleg a kivetett járulék leírását elrendeli.

6. §.

A 4. §. szerint rendes időben eszközölt kivetés az egész 5 éves időszakra, az 5. §. szerint utólag eszközölt kivetés pedig az illető 5 éves időszak végéig még hátralevő időre szól. Ezen határidőkön belül tehát valamely birtokos évi járuléka rendszerint csak akkor emelhető fel, szállítható le, vagy szüntethető meg, ha ezt a közigazgatási erdészeti bizottság elrendeli.

Kivételes körülmények között a földmivelésügyi minister elrendelheti, illetőleg megengedheti, hogy az általa megállapított évi átalány a birtokosokra a 2. §. szerint az 5 éves időszak letelte előtt újból vettessék ki.

II. Előírás, könyvelés és nyilvántartás.

7. §.

A járulékokat könyvelik és nyilvántartják:

- a) birtokosonkint (község, közbirtokosság, egyházi testület, köz- vagy magánalapítvány stb.) a kir. adóhivatalok;
- b) adóhivatalonkint és törvényhatóságokkint a m. kir. földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportja.

8. §.

Az erdőbirtokosokra kivetett járulékokat a kivetési lajstrom 7. hasábjára alapján a kir. adóhivatalok a számfejtő könyvekben előírják és a lajstrom megfelelő, azaz 9. hasábját kitöltik.

Az ekképpen kiegészített és az előírást igazoló záradékkal ellátott kivetési lajstrom az „állami kezelésbe vett községi s más erdők“ czimű segédnaplóhoz csatoltatván, ezzel együtt a pénzügyigazgatósági számvevőség útján a m. kir. földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportjához minden hó 10-éig pontosan beküldendő.

A járuléki számfejtőkönyvben — mely a VI alatt ide zárt minta szerint *) 1899. évtől számítva 4—4 évre vezetendő — minden egyes birtokosnak (község, közbirtokosság, egyházi testület, köz- vagy magánalapítvány stb.) külön számla nyittatik.

9. §.

A számfejtőkönyv czimlapján jelzendő az „általános tudni-való“ rész. Kiteendő, mely hatóság által, mikor és mely szám alatt rendeltetett el az előírás, a kezelés mely törvény és szabály-

*) Lásd az 566. oldalon.

rendelet szerint eszközöltetik, a járulék esedékessége, a késedelmi kamat és időpontja stb., úgy, hogy ezen adatokból személyváltozás esetén az utódok könnyen tájékozthassák magukat és a szükséges felvilágosításokat akadálytalanul megadthassák.

Midőn a lapszám megállapított és a negyedik év végén lezárt régi könyv az új számfejtőkönyvvvel összekapcsolatott, valamint a járulékköteles birtokos neve (a mi a névmutatóba is egyidejűleg a betű és tétel jelzése mellett felveendő), illetve lakhelye, a kivetési lajstrom tétele (esetleg a birtok kiterjedése, holdankinti járulék) stb. bejegyeztetett: az előírás, leírás és lerovás következőképp eszközlendő.

Előíratnak:

1. a múlt évről maradt járulékhátralékok a megelőző évi számfejtőkönyv lezárásának eredményeihez képest.

Ha a múlt évi számfejtőkönyv tulfizetéssel záratott le, a tulfizetett összeg a következő számfejtőkönyv lerovási hasábjában első tétel alatt könyvelendő. Ha azonban a birtokos e járulék további fizetése alól teljesen felmentetik és a tulfizetett összegért 3 (három) éven belül folyamodik, a tulfizetett járulék visszautalványozása iránt a m. kir. adóhivatal által a földmívelésügyi miniszterhez jelentés teendő.

2. A folyó évi járulékok a törvényhatóság által kiadott kivetési lajstrom alapján, hivatkozással az „előírási rovanec”-ra.

3. Az évközben beállott változásokat tartalmazó elő- és leírási rendeletek.

Ezen rendeletek, illetve az elő- és leírt összegek jegyzékbe foglalva — hivatkozással a számfejtőkönyv lapjára — az elő-, illetve a leírást igazoló záradékkal ellátva, a 8. §-ban megjelölt módon a földmívelésügyi miniszteri számvevőség erdészeti csoportjához beküldendő.

10. §.

Ha az összes járulék előíratott és a múlt évből fenmaradt hátralékok, vagy tulfizetések átvezetettek, akkor az egyes számlákon előírt összegek a VII alatt idezárt minta szerint*) az „előírási rovanec”-ba kivonatnak, mely azután sommáztatik és a végösszeg mutatja az adóhivatalnál előírásban lévő járulékkövetelést,

A végösszegnek egyeznie kell a közigazgatási bizottság által leküldött kivetési okmány adóhivatalonkinti összegével, hozzáadva a múlt évi hátralékot. Ezen rovanec, mely házi használatra szolgál és az évközben történt elő- és leírásokkal havonta pótoltatik, gondosan megőrzendő, minthogy az adandó alkalommal, de kivált az év végével a számfejtőkönyv lezárásánál szükségeltetni fog.

*) Lásd az 567. oldalon.

A rovanacs célja tehát, hogy egyrészt a könyvelést teljesítő egyén saját magát ellenőrizhesse, másrészt, hogy az adóhivatalonkinti sommás könyvelés pontosan eszközölhető, illetve ellenőrizhető legyen.

A rovanacs a hó végével lezárandó s annak végeredménye a VIII alatt mellékelt minta szerint*) a „sommás számla“-lapra átvezetendő.

Ugyaníly eljárás követendő a leírásoknál is, kölcsönös hivatkozással a számfejtőkönyv lapjára, illetve rovanacs tételére.

A járulékok leírása, az egyes birtokosokra kivetetett évi járulék megfizetésének kötelezettsége alól meghatározott időre részben vagy egészben való felmentése esetében, csak a földmivelésügyi minster engedélye alapján történhetik.

A ekként elengedett évi járulék a törvényhatóságunkint megállapított évi átalányból leszámíttatnak, illetve leíratnak. (Törvény 23. §-a).

11. §.

A m. kir. adóhivatal a számfejtőkönyv alapján minden birtokos számára a IX alatt csatolt minta szerint**) „erdőkezelési járulékkönyvecskét“ állít ki és a helyben lakóknak saját közege által, a nem helyben lakóknak a postahivatal útján kézbesített.

A járulékkönyvecske, valamint annak kiállítása díjmentes.

A m. kir. adóhivatal köteles az esetleges változásokat a könyvecskebe bevezetni, mely könyvecskének a számlával mindenben egyeznie kell.

Úgy az egyes számlák, mint a járulékkönyvecskék évenként lezárandók.

12. §.

A számfejtőkönyv lerovási hasábjában könyveltetnek:

1. Első tétel alatt a mult évben előfordult tulfizetések a megelőző számfejtőkönyv lezárásának eredménye szerint (lásd a 7. §.).

2. A járulékok fejében befizetett készpénzösszegek.

3. Késedelmi kamatok.

4. Járulékbehajtási illetékek fejében történt fizetések.

13. §.

A számfejtőkönyv lerovási hasábjában elkönyvelt befizetések kölcsönös hivatkozás mellett minden hó végével a „gyűjtő rovanacs“-ba (VII. minta) kivonatnak és a végösszegek a sommás számlalapra átvezetetnek.

*) Lásd az 568. oldalon.

**) Lásd az 569. és köv. oldalon.

Ezen rovancs havi végeredménye az ugyanazon havi naplóban előforduló bevételek végösszegével összehasonlítandó, ennek megtörténte a rovancsban jelzendő és az e tekintetben kiállított záradék két tiszt részéről aláírással látandó el.

A gyűjtő rovancs — nyomtatvány-megtakarítás céljából — az előírási rovancsossal egy füzetben vezetetik.

14. §.

Az előírási, illetve gyűjtő rovancs havi végeredménye minden hó végével a sommás számlalapra átvezetendő és ennek megtörténte a számlakönyv lapjának, illetve tételének feljegyzése mellett a rovancsban kellően jelzendő.

15. §.

A számfejtőkönyv a megfelelő járulékkönyvecskékkel együtt minden év végével lezáratik.

A zárlat előtt köteles meggyőződni az adóhivatal, hogy az előírások és törlések helyesen keresztülvezetettek-e, illetve a készpénzben teljesített járulékok és kamatok el vannak-e könyvelve?

Ha ez irányban a számfejtőkönyv rendbehozott, az egyes számlákon az előírási és törlési hasábok lezártnak s megállapítatik a tiszta előírás, illetve a helyesbített tartozás, ezután sommáztatik a lerovás úgy a járuléknál, mint a kamatnál és végrehajtási illetéknél és a mutatkozó járulék-hátralék, illetve tulfizetés megállapítatik.

16. §.

A számlalapokra vezetett előírások, törlések és lerovások december hó végével záratnak le akként, hogy az összesített előírásokból levonandó a törlések (leírások) végeredménye, a midőn előáll a tiszta előírás (tartozás), mely összehasonlítva az egész évi lerovással (befizetéssel), a különbség képezni fogja a hátralékot, esetleg tulfizetést.

Az adóhivatalonkint kezelendő sommás lapok mintájára a ministeri számvevőség erdészeti csoportjánál „sommás számlakönyv” vezetetik.

A adóhivatalonkint havonta előírt, törölt és lerótt összegek a kivetési okmányok, rendeletek és naplók alapján a sommás számlakönyv megfelelő lapjaira előíratnak és könyveltetnek, rovancsok segélyével összegyűjtetnek és törvényhatóságonkint vezetett számlalapokra elkönyveltetnek.

A törvényhatóságonkint vezetett számlalapok havi eredményei rovancsok segélyével összegyűjtetvén, a nyert havi eredmények az egész ország számára nyitandó számlalapra elkönyveltetnek.

A pontos számvitel biztosítása végett szükséges, hogy az egyes számlalapokon kitüntetett végleges hátralékok a rovancs

segélyével összegyűjtessenek s ezek végeredményei a gyűjtő-számlalapokon foglalt végleges hátralékokkal összehasonlitassanak.

A m. kir. adóhivatalok kötelesek a szabályszerűen lezárt sommás számlalapok tisztázatait, a hátralékokat és befizetéseket részletesen feltüntető kimutatással együtt minden év január hó 20-ig közvetlenül a földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportjához beterjeszteni.

A hátralékok kimutatásában pontosan megjelölendő, hogy az egyes birtokosok (község, közbirtokosság, egyházi testület, köz- vagy magánalapítvány stb.) hátralékainak behajtására mely intézkedések történtek. Ezen hátraléki kimutatáson jelzendő a befizetés összege, hogy a tényleges hátralék megállapítható legyen.

A sommás számlalapot, illetve a hátraléki kimutatást a földmivelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportja megvizsgálja saját nyilvántartásával összehasonlítva, ennek megtörténtét a szám és év, valamint az esetleg talált eltérés jelzése mellett saját számlalapjának „jegyzet” czimű hasábjába bevezeti, a helyesnek talált és kellően záradékolt számlalapot tudomás, illetve használat végett az illetékes m. kir. pénzügyigazgatóságnak megküldi, végül az egész országra vonatkozó eredményről minden év február hó végéig a miniszternek jelentést teszen.

17. §.

A törvényhatóságokint vezetett számlalapokra, illetve az országos számlalapra bevezetett havi eredmények kölcsönös hivatkozás mellett a főkönyvbe átvezettetnek és ez alapon az évi zárszámadás állítandó össze.

III. Befizetés.

18. §.

A 3. §. szerint kivetett átmeneti kezelési költségek és a 4. és 5. §. szerint kivetett évi járulékok a következő időpontokban válnak esedékessé és fizetendők meg:

a) a 3. §-ban említett átmeneti kezelési költségek a kivetésre vonatkozó határozat kihirdetése, illetőleg kézbesítése napján esedékesek és 1899. évi december 31-éig fizetendők meg;

b) a 4. §. szerint kivetett évi járulékok félévi részletekben minden év január és július elsején esedékesek és az esedékesség napjától számított 45 napon belül fizetendők; kivételt képez azonban az 1900. január 1-én esedékes félévi részlet, mely tekintettel arra, hogy a kivetés 1900. évi február végéig eszközözlendő, 1900. évi április 15-éig fizetendő meg.

19. §.

Addig, a míg a folyó évre történt járulékkivetés eredménye a könyvecskébe bejegyezve nincsen, a félévi részletek a megelőző évi járulékkivetés szerint fizetendők. Az esetleg mutatkozó különbözetek a könyvecskék kiállításának befejezését követő részletfizetés alkalmával egyenlitendők ki.

Részletfizetések feltétlenül elfogadandók.

A járulékba semmi más természetű követelés nem számítatik be.

20. §.

Azon erdőbirtokos, a ki a fizetési határidő leteltéig tartozását le nem fizeti, évi 5% késedelmi kamatot fizet az egész félévre azon összegek után, melyekkel hátralékban van.

A járulék természeténél és kivetési módjánál fogva egy vagy több félévi részletnek előre fizetése esetén kamattérítés nem engedélyeztetik.

21. §.

Az erdőbirtokosok mint közvetlen fizetők az évi járulékot annál a m. kir. adóhivatalnál róják le, a melynek kerületébe tartoznak, illetve, a mely adóhivatal a könyvecskét kiállította.

A járulékot beszedik a m. kir. adóhivataloknál az adótárnok és ellenőr s ennek megtörténtét az átvett összegnek beírása és neveik bejegyzése mellett a járulékkönyvecskében jogérvényesen igazolják.

A hol postai közlekedés van, a járulék postán is beküldhető az illetékes m. kir. adóhivatalnak, a postadíjakat azonban a föl-adók tartoznak fizetni.

A postai űrlapok kitöltésére, pénzek átvételére, kamatszámításra, nyugtatóványozásra stb. „a m. kir. adóhivatalok szolgálatára vonatkozó utasítások és szabályrendeletek gyűjteményének“ az egyenes adók kezeléséről szóló VII. füzetében foglalt megfelelő rendelkezések irányadók.

22. §.

Az erdőbirtokosok által teljesített és a járulékkönyvecskében nyugtázott befizetéseket és pedig a járulékokat és kamatokat tartoznak az adóhivatalok egy külön e célra nyitandó „napi, illetve havi jegyzékbe“ bevételezni, a befizetés havi eredményét sommásan az „állami kezelésbe vett községi s más erdők“ czimű naplóba (tételenként a számfejtőkönyvbe) átvezetni és az említett jegyzéket a naplóhoz csatolni.

A napló végeredménye a forgalmi naplóba átvezettetvén, ezen napló a pénzügyigazgatósági számvevőség útján a földmívelésügyi ministeri számvevőség erdészeti csoportjához minden hó 10-ig felküldendő.

A járulékok közadók módjára hajtván be (törvény 24. §-a), mindennemű behajtási költség és előfordult perköltség rendes kiadásként a pénzügyi tárcza „egyenest adók” czimének „adó-behajtási költségek” rovata terhére számolandó el s viszont a kincstárt megillető s befizetett illetékek, intési díjak, behajtási költségterítmények stb. a pénzügyi tárcza javára vételezendők be.

A befolyt behajtási illetékek azonban a számfejtőkönyv megfelelő hasábjában is jelzendők (lásd: a 12. §-t).

IV. Az erdőkezelési járulékoknak és egyéb kincstári követeléseknek végrehajtás után való behajtásáról.

23. §.

A járulékok a közadók módjára lévén behajtandók, a megintés, ennek kézbesítése, a járulékhátralék, kamatok, illetékek, perköltségek behajtása, beszállítása és biztosítása a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. törvénycikk s az ezzel kapcsolatban kiadott szabályrendeletek és utasítások szerint történik (Törvény 24. §-a).

V. Vegyes intézkedések.

24. §.

A pénzügyi tisztviselők kötelesek rovarcsolások és egyéb kiküldetések alkalmával az adóhivatali nyilvántartásokat megvizsgálni, ennek megtörténtét az illető tételek mellé irandó kelet és névaláírásokkal jelezni és a tapasztalt szabálytalanságokról a pénzügyigazgatóságnak jelentést tenni.

A kiküldötteknek főképen arra kell ügyelni, hogy a kamatok helyesen számíttatnak-e, a hátralékok, illetve kincstári követelések behajtása iránt az adóhivatal részéről a szükséges intézkedések megtétek-e, s az előírt nyilvántartások szabályszerűen vezetnek-e?

25. §.

Az érdekelt adóhivatalok kötelesek a kerületükben szükséges nyomtatványok beszerzéséről idejekorán gondoskodni.

A nyomtatványok a m. kir. államnyomdában állíttatnak elő és azokat, úgy mint más kezelési nyomtatványokat, a m. kir. adóhivatalok a budapesti m. kir. államépületi felügyelőségénél rendelik meg.

A birtokosok panaszjoga a járulékok kivetésénél, beszedésénél és behajtásánál követett eljárás ellen.

— A törvény 22. §-ának végrehajtásához. —

109. §. (Törvény 22. §-a.)

A közigazgatási bizottságnak az évi járulékok kivetése tárgyában hozott határozata ellen, továbbá a kivetett járulékok beszedésénél és behajtásánál követett eljárás ellen a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye. A panasz a határozat végrehajtását nem függeszti föl.

110. §.

A helyet, a hol és az időt, melyen belül a megelőző szakaszban említett panasz beadható, továbbá a panasz tartalmi kellékeit és az eljárást a közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. törvénycikk és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 1896. évi 21973. min. elnöki számú rendelet határozzák meg.

A kivetett járulékok elengedéséről vagy mérsékléséről.

— A törvény 23. §-ának végrehajtásához. —

111. §. (Törvény 23. §-a.)

A véderdők és kopár területek birtokosait a földmivelésügyi minister, a közigazgatási bizottság meghallgatása után, a kivetett évi járulék megfizetésének kötelezettsége alól meghatározott időre részben, vagy — kivételes indokok alapján — egészen felmentheti. Az ekként elengedett évi járulékok a 19. §. (jelen rendelet 87. §-a) szerint megállapított évi átalányból leszámítatnak.

112. §.

A megelőző szakaszban említett kedvezményre csak azok a birtokosok tarthatnak igényt, a kik kimutatják:

a) hogy a kivetett járulékot csak anyagi megerőltetéssel volnának képesek megfizetni;

továbbá, a kik egyszersmind azt is igazolni képesek:

b) hogy véderdejük, illetőleg kopár területük után hosszabb időn át vagy legalább is az első öt év alatt semmiféle jövedelemre nem számíthatnak; vagy pedig

c) hogy véderdejük, illetőleg kopár területük jövedelme

csekélyebb, hogysem abból az adón, erdősítési és más szükséges költségeken felül a kezelési költség fejében kivetett járulékot is fedezhessék.

113. §.

A járulék elengedéséért a birtokosoknak a földmivelésügyi ministerhez kell folyamodni; a folyamodványok azonban a közigazgatási erdészeti bizottságnál adandók be, mely azokat a kir. erdőfelügyelőség és a m. kir. állami erdőhivatal meghallgatása után, indokolt javaslat kíséretében, a földmivelésügyi ministerhez terjeszti fel.

114. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság a 112. §. a) és b) pontjában említett feltételek együttes igazolása esetében a járulék teljes elengedését, a 112. §. a) és c) pontjában említett feltételek együttes igazolása esetében pedig a fenforgó viszonyokhoz képest a járulék egynegyed részének, felének vagy háromnegyed részének az elengedését javasolhatja.

115. §.

Ha a földmivelésügyi minister a kérelmező birtokost a kivetett járulék megfizetésének kötelezettsége alul részben vagy egészben felmenti, egyidejűleg a kedvezmény időtartamát is meghatározza. Ez az időtartam úgy állapítandó meg, hogy annak utolsó éve a 87. §-ban (törvény 19. §-ában) említett 5 éves időszakok valamelyikének utolsó évével essék össze.

V. FEJEZET.

Átmeneti intézkedések és záróhatározatok.

Átmeneti intézkedések.

— A törvény 57., és 58. §-ainak végrehajtásához. —

116. §. (Törvény 57. §-a.)

Az 1. és 2. §-okban (jelen rendelet 2. és 3. §-ában) említett erdők és kopár területek állami kezelése iránt a birtokosok és a földmivelésügyi minister között, illetőleg a birtokosok nevében a törvényhatóságok és a földmivelésügyi minister között létrejött szerződések határozatai helyébe a jelen törvény rendelkezései lépnek.

117. §.

A megelőző §-ban említett szerződéseknek (szerződést pótló jegyzőkönyveknek, egyezségeknél és ministeri rendeleteknek) azon határozatai, a melyek az államot olyan teendők teljesítésére kötelezik, a melyek a jelen rendelet 54. §-ának (törvény 13. §-ának) első bekezdése szerint, továbbá a jelen rendelet 55. §-a szerint a birtokosok feladatát képeznek, addig, a míg a földmivelésügyi minister a jelen rendelet 54. §-ának (törvény 13. §-ának) utolsó mondatában foglalt felhatalmazás alapján esetleg másként nem határoz, hatályban maradnak. Ugyanaddig hatályban maradnak egyszersmind a megelőző szakaszban említett szerződéseknek (szerződést pótló jegyzőkönyveknek, egyezségeknél, ministeri rendeleteknek) azon kapcsolatos határozatai is, melyek a birtokosokat az előbb említett teendők teljesítésével járó költségeknek megtérítésére, illetőleg viselésére kötelezik.

118. §. (Törvény 58. §-a.)

A jelen törvény életbelépése előtt az 1. és 2. §-okban (jelen rendelet 2. és 3. §-aiban) említett erdők és kopár területek kezelésére szervezett erdőliszti intézmények a m. kir. állami erdőhivatalok szervezésével megszűnnek. A megszüntetett erdőliszti intézményeknél az 1879. évi XXXI. törvénycikk 36. §-ában megszabott minősítéssel alkalmazott személyzetnek megfelelő alkalmazásáról vagy végellátásáról az állam gondoskodik.

119. §.

A megelőző szakaszban foglalt rendelkezéshez képest a 116. §-ban említett szerződések alapján szervezett m. kir. erdőhivatalok és m. kir. erdőgondnokságok a törvény életbelépése napján megszűnnek; teendőiket, harmadik személyekkel szemben fennálló követeléseiket és tartozásaikat, ugyancsak irattárukat és leltárukat, jegyzőkönyv felvétele mellett, annak az 1899. évi 690. eln. számú rendelettel (lásd: jelen rendelet 47. §-át) szervezett m. kir. állami erdőhivatalnak, illetőleg m. kir. járási erdőgondnokságnak adják át, a melynek ügykörébe a megszűnt m. kir. erdőhivatal, illetőleg m. kir. erdőgondnokság kerülete besoroztatott.

A 116. §-ban említett szerződések alapján szervezett m. kir. erdőhivatalok és m. kir. erdőgondnokságok személyzetét a föld-

mivelésügyi minister, az ujonnan szervezett m. kir. állami erdő-hivatalokhoz és m. kir. járási erdőgondnokságokhoz, a szolgálat követelményeinek megfelelően osztja be.

120. §.

A 118. §-ban foglalt rendelkezéshez képest a 2. és 3. §-ban (törvény 1. és 2. §-aiban) említett erdők és kopár területek kezelésére szervezett járási (vármegyei, kerületi) erdőgondnokságok a törvény életbelépése napján szintén megszűnnek; megszűnnek továbbá a törvényhatóságok, törvényhatósági joggal felruházott városok, rendezett tanácsú városok és községek által saját erdeik és kopár területeik kezelésére szervezett külön erdőtisztli intézmények is, de csak abban az esetben és akkor, a mikor az említett erdők a törvény alapján állami kezelésbe átvétetnek.

A megszüntetendő járási (vármegyei, kerületi) erdőgondnokságok és előbb említett egyéb erdőtisztli intézmények irattárukat és leltárukat, jegyzőkönyv felvétele mellett, annak az 1899. évi 690. eln. számú rendelettel (lásd: jelen rendelet 47. §-át) szervezett m. kir. állami erdőhivatalnak, illetőleg m. kir. járási erdőgondnokságnak adják át, a melynek ügykörébe a megszünt járási (vármegyei, kerületi) erdőgondnokság kerülete, illetőleg a törvényhatósági, városi, községi erdő és kopár terület besoroztatott.

Az irattár átadása alkalmával az átadás napjáig még el nem intézett hivatalos ügyiratok, továbbá az ideiglenes gazdasági tervek magukba foglaló ügyiratok és a jóváhagyott, elkészített, valamint munkában lévő rendszeres gazdasági tervek, a hozzájuk tartozó térképekkel és egyéb iratokkal együtt, jegyzékbe foglalandók és külön-külön adandók át.

121. §.

A megelőző szakasz szerint megszüntetendő járási (vármegyei, kerületi) erdőgondnokságoknál és egyéb erdőtisztli intézményeknél alkalmazott erdőtisztek, a mennyiben az állami szolgálatba való felvételükért a földmivelési ministerhez folyamodnak, az állami szolgálatba átvétethetnek, ha folyamodványukban okmányokkal, igazolják, hogy:

a) az 1879. évi XXXI. törvénycikk 36. §-ában megszabott minősítéssel birnak;

b) oly egészségi állapotban vannak, mely őket a szolgálattal egybekötött kötelességek teljesítésére teljesen képessé teszi.

122. §.

A megelőző §-ban említett folyamodványok, az e tárgyban hirdetendő pályázatban kitűzendő határidőn belül, az illetékes közigazgatási erdészeti bizottsághoz terjesztendők be.

A közigazgatási erdészeti bizottság a folyamodó erdőtisztet, a kir. erdőfelügyelőség meghallgatása után minősíti s a folyamodványt a minősítvény csatolása mellett a földmivelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

123. §.

A 121. §. szerint állami szolgálatba átvett erdőtisztek az 1899. évi 690. eln. számú rendelettel (lásd: jelen rendelet 47. §-át) szervezett m. kir. állami erdőhivatalokhoz és m. kir. járási erdőgondnokságokhoz, a szolgálat követelményeinek megfelelően, osztatnak be.

124. §.

A törvény 58. §-ának (jelen rendelet 118. §-ának) a végellátásra vonatkozó rendelkezése külön intézkedés tárgyát fogja képezni.

Záráthatározatok.

— A törvény 60. és 61. §-ainak végrehajtásához. —

125. §. (Törvény 61. §-a.)

A közigazgatási bizottságnak a jelen törvényben (jelen rendeletben megállapított hatáskörét . . . az 1879. évi XXXI. törvényezikk 26. §-ában említett háromtagu albizottság gyakorolja . . .

A jelen §. első bekezdése szerint az ott említett albizottság hatásköréhez tartozó, de halasztást nem tűrő egyes esetekben, az albizottság előadójának meghallgatásával, az albizottság elnöke vagy helyettese saját felelősségére intézkedik, de intézkedését és azt, hogy miért nem tartotta az ülést bevárhatónak, a legközelebbi ülésnek bejelenteni tartozik.

126. §. (Törvény 60. §-a.)

A jelen törvényben (jelen rendeletben) szabályozott eljárással kapcsolatos beadványok és iratok bélyeg- és illetékmentesek. Ez a bélyeg- és illetékmentesség nem terjed ki a közös birtokosok és

alkalmazottaik és más harmadik személyek közt létrejött jogügyletekre és a fatermékek nyilvános árverésénél felvett árverési jegyzőkönyvekre.

127. §.

A 2. és 3. §-ban (törvény 1. és 2. §-ában) említett birtokosoknak erdőkezelési ügyben a m. kir. állami erdőhivatalokhoz és m. kir. járási erdőgondnokságokhoz intézett olyan közönséges (nem ajánlott) levelei, melyek borítékán a czimiraton kívül a feladó neve és erdőbirtokosi minősége ki van téve és „*Állami erdőkezelési ügyben, az 1898. évi XIX. törvénycikk folytán portómentes*“ záradékkal vannak ellátva, a m. kir. kereskedelemügyi minister ur 1899. évi 18.182. számú rendelete szerint portómentesen kezelendők.

Miután ezt a portómentességet kizárólag csak a megelőző bekezdésben idézett törvénycikkből folyólag lehet igénybe venni, a m. kir. állami erdőhivatalok és m. kir. járási erdőgondnokságok szigorú ellenőrzést kötelesek gyakorolni oly irányban, hogy a hozzájuk intézett ilyen levelek tisztán az 1898. évi XIX. törvénycikkből folyó ügyet tartalmazzanak-e. Ellenkező esetben tehát kötelesek a feladó ellen postajövedéki áthágás miatt leletet felvenni s azt további eljárás végett az illetékes m. kir. pénzügyi igazgatósághoz átteni.

Budapesten, 1899. évi márczius hó 30.-án.

Darányi, s. k.

Kivetési lajstrom

azokról az összegekről, melyek az 1898. évi XIX. t.-cz. 20. §-a és a földművelésügyi m. kir. minister számú rendelete értelmében a közigazgatási erdészeti bizottság évi számú határozatával erdőkezései járulék czimén az alább megjelölt birtokosokra kirovattak s melyek az egyes adóhivataloknál az évre vezetett járuléki számfeltekönyvből előírandók.

Folyó tételek szám	A birtokos		Az állam által kezelt erdő és kopár terület kiterjedése kat. holdakban, besorozva az				Évi erdő-kezelési járulék	Az üzemterv-készítés költsége fejében külön kivett hányad		Összesen		Leírások		Előírt költ. a számviteli törvény alapján	Jegyzet		
	neve	lakása	I.	II.	III.	VI.		frt	kr.	frt	kr.	Rendelelet kelte és száma	Pénzösszeg				
			jövedelmezőségi osztályba, melyben kat. holdanként és évenként										frt			kr.	
			21-4	14-3	7-1	frt											kr.
			krajczár kezelési költségjárulék fizetendő														
1	2	3	4				5	6	7	8		9	10				

I. adóhivatal.														
I. község.														
1	község	N.	300-0	500 0	120-0	—	144	22	25	10	169	32		
2	Községi iskola	"	—	16-0	—	—	2	29	—	—	2	29		
3	Községi tanító	"	—	4-0	—	—	—	57	—	—	—	57		
4	Volt urbérek	"	80 0	20 0	10-0	—	20	69	—	—	20	69	FM. sz.	71
5				stb.										
2. község.														
stb.														
II. adóhivatal.														
I. község.														
1			stb.											
2			stb.											
I	Összesítés													
II	adóhivatal		—	—	—	—								
III	adóhivatal		—	—	—	—								
	Összesen		7.950-2	47.580-2	13.900-2	—	9-500	—	400	—	9.900	—	—	71
Megvizsgáltatott stb.														
Kelt stb.														
P. H. N. N. főszámvevő. N. N. elnök.														

VI. minta.

Járvuléki számfejtőkönyv.

[illegible]

VIII. minta.

Sommás számla.

.....lap		vármegye		Pénzügyigazgatóság		Adóhivatal						
Tétel	Év, hó	Járlékra vonatkozó				Jegyzet	Gyűjtő rovancs Naplózik	Lerovás (befizetés) a gyűjtő rovancs szerint			Jegyzet	
		előírás		törlesztés				járulék	kamat	behajtott illeték		
		előírási rovancs szerint										
		hátralék	folyó	hátralék	folyó							
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
----- év												
	1 Január											
	2 Február											
	3 Márczius											
	4 Április											
	5 Május											
	6 Junius											
	7 Julius											
	8 Augusztus											
	9 Szeptemb.											
	10 Október											
	11 November											
	12 Deczemb.											
	Összesen							Összesen				
								Előírás				
								Mutat.) hátralék közik } teljesítés				
	Le a törlesztés											
	Tiszta előírás											
----- év												

IX. minta.

..... vármegye. M. kir. pénzügyigazgatóság:

Adóhivatali számfejtőkönyv lapja. M. kir. adóhivatal:

Erdőkezelési járulék- könyvecske

(az 1898. évi XIX. t.-cz. 20. §-a szerint)

.....
számára.

T A R T O Z Á S

..... évre		
A tartozás részletezése	Járulék	
	frt	kr
Hátralék a múlt év végével.....		
Folyó évi kivetés félévi frt kr. részletben		
Összes tartozás		
Törlés		
Helyesbített tartozás		
Levonva a lerovást		
Mutatkozik { hátralék		
tulfizetés		

II.

Jegyzőkönyv

a földmívelésügyi m. kir. ministerium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alap intéző bizottságának Budapesten 1899. évi május hó 6-án tartott rendes üléséről.

Jelen voltak: elnök *Sóltz* Gyula ministeri tanácsos, előadó *Horváth* Sándor főerdőtanácsos, bizottsági tagok: *Tavi* Gusztáv főerdőtanácsos, *Bartha* Gyula főerdőtanácsos, *Szenes* József erdőtanácsos, pénztáros: *Gurányi* István erdész, jegyzőkönyvvezető: *Bodor* Gyula főerdész.

Elnök üdvözlí a megjelent tagokat, s az ülést határozatképesnek nyilvánítja és megnyitja; azután megemlíti, hogy *Havas* József, *Szabó* Adolf és *Simenszky* Kálmán bizottsági tagok távolmaradásukat írásban kimentették.

I. Előadó bemutatja a felelős számadók által az alap vagyonáról összeállított *1898. évi zárószámadást*.

A zárószámadásnak megvizsgálására és egyuttal az alap pénztárának megrovancsolására (az 1892. évi 19,831. számú „Szabályzat“ 5. §-a értelmében) az előadó mellé *Bartha* Gyula és *Szenes* József bizottsági tagok küldetnek ki azzal az utasítással, hogy eljárásuk eredményéről a legközelebbi ülésen jelentést tegyenek.

Egyuttal elhatároztatott, hogy a zárószámadás megvizsgálása után, ha az rendben találtatik, a jövő 1899/900 tanévben kiosztható segélyekre vonatkozó *pályázati felhívás* közhirrre tétele iránt a szükséges intézkedések az előadó részéről a kellő időben megtétessenek.

A pályázati felhívás összeállításánál az 1898. évi 36.433. számú — hasonló — felhívásban foglaltak lesznek a jelen alkalommal is figyelembe veendőek.

II. Előadó bemutatja az *előző évnegyed* (1899. évi márczius hó) végén mutatkozott pénztári álladék kimutatását, a mely szerint az alap vagyona volt:

I. Értékpapírokban :

A magyar leszámítoló és pénzváltóbankban elhelyezett

a) 50000 korona névértékű korona-járadék-kötvény	25000 frt — kr.
b) 10000 frtnyi regale-kötvény	10000 frt — kr.

II. Készpénzben :

a) a magyar leszámítoló és pénzváltó bankban a 21,487. 22,896. sz. betétkönyv szerint	15448 frt 20 kr.
b) az erd. házipénztárban	1550 frt 53 kr.
I + II összesen :	51998 frt 73 kr.

Ebből az összegből esik :

1. az alaptőkére

a) értékpapírokban	20000 frt — kr.
b) takarékbetétekben	4341 frt 40 kr.
	24341 frt 40 kr.

2. a folyókezelésre :

a) az 1898/99. tanévre engedélyezett, még ki nem osztott segélyre	4590 frt — kr.
b) az 1899/900. évi tanévre kiosztható segélyre	16500 frt — kr.
c) az 1899. évi tiszta jövedelemre	6567 frt 33 kr.
	27657 frt 33 kr.
1 + 2 összesen :	51998 frt 73 kr.

Folytatólag bemutatja az ülés napján mutatkozó pénztári álladék kimutatását, a mely szerint az alap vagyona :

I. Értékpapírokban :

A magyar leszámítoló és pénzváltó bankban :

a) 50000 korona névértékű koronajáradék-kötvény	25000 frt — kr.
b) 10000 frt névértékű regale-kötvény	10000 frt — kr.

II. Készpénzben :

a) a magyar leszámítoló és pénzváltó bankban a 21,487. és 22,896. sz. betétkönyv szerint	16748 frt 20 kr.
b) készpénz az erd. házipénztárban	679 frt 03 kr.
I. + II. összesen	52427 frt 23 kr.

Ebből az összegből esik:

1. az alaptőkére:		
a) értékpapirokban	20000 frt — kr.	
b) takarékbetétekben	4341 frt 40 kr.	24341 frt 40 kr.
2. a folyó kezelésre:		
a) az 1898/99. évre engedélyezett, de fel nem vett segélyekre	1790 frt — kr.	
b) az 1899/900. tanévre kiosztható segélyekre	16500 frt — kr.	
c) az 1899. évi tiszta bevételekre	9795 frt 83 kr.	28085 frt 83 kr.
1 + 2 összesen:		52427 frt 23 kr.

A bizottság ezeket a pénztári jelentéseket tudomásul vette. Több tárgy, indítvány vagy jelentés nem lévén: elnök az ülést bezárja.

Kmf.

Horváth Sándor s. k.,
előadó.

Sóltz Gyula s. k.,
elnök.

Bodor Gyula s. k.,
jegyzőkönyvvezető.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

1899. évi április hóban.

A rövidítések magyarázata

ak. = alapítványi kamat; att. = alapítványi tőketörlesztés; k. a. = készpénz alapítvány; Wka. = Wagner Károly alapítvány; 11a. = grf. Tisza Lajos alapítvány; Baa. = Bedő Albert alapítvány; Asa. = Magyar erdőösztetek árvaleányait segélyző alapítvány; td. = tagsági díj; hd. = hirdetési díj; ld. = lapdíj; kid. = kedvezményes lapdíj; pk. = postaköltség; Ert. = Erdészeti Rendeleték Tára; áb. = átfutó bevétel; rb. = rendkívüli bevétel; EL. = Erdészeti Lapok egyes füzetek; Npt. = Erdészeti Zsebnaptár; nvt I. = Erdészeti Növénytan I. rész; nvt II. = Erdészeti Növénytan II. rész; OFa. = O Felsége fénynyomatu arczképe; Ecs. = Erdei facsemeték nevelése; Evü. = Fekete Lajos. Az erdei vetésről és ültetésről; Eáh. = Az erdők ápolásáról és használatáról; Eb. = Az erdők berendezése; Ek. = A vágásra érett erdők kihasználása; Ef. = Az erdők felújítása; Eht. = Erdőhasználat; ik. = takarékpénztári időközi kamatok; Ek. = Értékpapírok kamatai. Rz. = Erdőrendezést; FL. = Földes J. „Legelő-erdők”; M. L. : Márton Sándor : A legelő erdők berendezése stb.; EOT. = Magyar Erdészeti Oklevéltár; Eép. I. 1. = Erdészeti építéstan I. rész (középítéstan) I. kötet; Eép. I. 2. = Erdészeti építéstan I. rész 2. kötet; Eép. II. = Erdészeti építéstan II. rész (Ut. vasut- és hidépítéstan.)

Befizetések	frt	Befizetések	frt
Apoldi előjáróság hd.	3.79	Gf. Forgách Károly Npt.	2.56
Apatini erdőhivatal 1898. Npt.		Frick Wilhelm ld.	8.—
1.—, 1899. Npt. 1.06, Ert.		Ferenczi Sándor td.	8.—
1897. —.30	2.36	Fogassy Gyula Npt.	1.20
Albertfalui főhgi erdőgondnok-		Földváry Gyula td.	8.—
ság Npt.	1.70	Faragó Béla hd.	7.35
Ajtay Jenő td.	2.—	Fleischer János td.	8.—
		Feketehalmi előjáróság hd.	5.75
Blahos Manó Npt.	1.15	Faragó Béla hd. 7.35, td. —.50	7.85
Bodnár Rikhard ak.	8.—	Farkasfalvi Kornél nvt. II.	6.—
Balás Béla Npt.	1.20	Falk Ferencz Npt.	1.56
Báttaszéki ter. alapítv. urada-			
lom hd.	8.55	Gerő Virgil Eép. I.1	5.85
Brassó város M. L.	2.40	Grill Károly Em.	5.—
Blahos Manó Npt.	1.20	Gábor Sándor hd.	4.55
Cservenka Antal td.	8.—	Giller Ede perköltség	2.—
Csáky Bálint ld.	2.—	Garlathy Kálmán Ert.	—.30
		Grill Károly Npt.	1.50
Donáth Sándor Npt.	1.15		
Dubszky Gusztáv td.	20.—	Hidvéghy György Npt.	1.06
Dobrowszky Ágos. nvt. I.	4.—	Hoffmann Sándor ak.	8.—
Dodek István ld.	4.—	Hamar László td.	6.—
		Hayden Gyula td.	8.—
Eröss Gyula td.	1.—	Havas testvérek Npt.	1.50
EGgenberger-féle könyvkeres-		Heim Károly td.	2.—
kedés E. k.	1.—	Hohoss János td.	8.—
Eröss Gyula Ert.	1.11	Harwich Ernő td.	8.—
Esterházy hgi hitb. javak kp.			
pénztára hd.	12.15	Javorszky Albert nvt. II.	6.06

Befizetések frt		Befizetések frt	
Kovács János td.	8.—	Ormay Gyula ak.	5.—
Kundrat Emil td.	8.—	Osztrólczy Géza td.	8.—
Kozma István td.	2.27	Oláh Andor nvt. I.	2.80
Konez Antal lb. 55.—, üb. —.21	55.21		
Konok Tamás td.	8.—	Pagura Antal att. 39.—, ak.	
Kovács Pál Npt.	1.20	6.—, perk. 2.54	47.54
Kossányi Béla td.	8.—	Piatsek János Npt.	3.06
Kaffka Károly ld.	2.—	Petzrik Antal td.	8.—
Kolozsvári erdőgazgatóság hd.	13.80	Pozsony sz. kir. város td.	8.25
Körmöczbánya város Ert.	1.45	Poláček Károly td.	8.—
Kressák Pál td.	12.—	Pilz Ottó Eép. II.	6.25
Karácsony Mihály nvt. I.	2.80	Popp Nándor E. L.	2.—
Krisik Pál nvt. I.	2.80		
Kőhalmi főszolgabíró áb.	8.15	Ruttkay Géza att.	5.—
		Ratkovszky Károly Eép. II.	6.36
Lampel Róbert nvt. II.	9.—	Roheim Károly Eép. II.	6.—
Lénhárd Antal Eép. II.	6.25	Ringeisen Lajos Eép. I.1. 5.60,	
Löwy Jenő nvt. I.	2.80	Eép. II. 6.—	11.60
Lentii erdőhivatal hd.	4.55	Rozsay Rezső ak.	7.—
		Reisz Kálmán td.	8.—
Mitske Gusztáv td.	4.—		
Mamusov Mihály Npt.	1.56	Szászsebesi erdőhivatal egy	
Mozolovszky Adolf td.	8.—	munkafelügyelő rendbirságá-	
Marcon Antal Eép. I.1. 5.60, Eép.		ból W. K. a.	— .95
II. 6.—	11.60	Schurtz Károly Ecs.	2.06
Br. Mednyánszky Imre td. 8.—,		Steller Ede td.	2.—
Eép. I.1. 5.80, Eép. II. 6.—	19.80	Szmik Gábor td.	4.—
Mészáros János Eép. I.1. 5.80,		Szönyey István td.	8.—
Eép. II. 6.—	11.60	Singer és Wolfner Eép. I.1.	8.—
Marcon Antal hd.	2.95	Schenk Ferencz Npt.	1.50
Magyar ipar és keresk. bank ik.	33.82	Schmidt Ferencz Szászrégen td.	8.—
Magyar államvasutak hd.	60.88	Schmidt Károly ak.	2.—
Mayer Gyula egy erdőőr meg-		Schuster Lajos td.	8.—
birságából	2.—	Stark Dezső Eép. I.1. 5.60, Eép.	
		II. 6.—, Em. 3.50	15.10
Neuhöfer és fia hd.	5.25	Sárospataki közbirtokosság hd.	8.15
Nádasdy Szilárd és Schmidt K.		Scholz Hugó td. 8.—, Eép. II.	
nvt. I.	5.60	6.20	14.20
Németlipcseiközbirtokosság hd.	8.15	Selmeczbánya város Npt.	1.06
Nagy Géza ld.	2.—	Sterba Szabolcs Eép. II.	6.—
		Strumpf Pál Npt.	1.20
Omischl Mihály td.	4.—	Schuster Lajos hd.	2.95
Ostadál Jenő Ecs.	1.56	Sóóvári erdőhivatal Eép. II.	8.25

Befizetések	frt	Befizetések	frt
Szilágyi László Npt.	1.50	Würsching Frigyes ak.	8.—
Strazniczky Jenő nvt. I.	5.60	Hg. Windisch-Grätz-féle főinté- zéség Jabloniczon hd.	1.75
Szecsődy József nvt. I.	2.80		
Tordony Emil td.	5.—	Zsarnóczai erdőhivatal hd.	6.90
Tóth Pál td.	5.—	Zikmundovszky Nándor td.	8.—
Turcsa Tiv. td. 8.—, Npt. 1.65	9.65	Zerkovits Lipót Npt.	1.56
Tobiás Miklós Eép. II.	6.—	Zwickelsdorfer János td.	5.—
Ungvári főerdőhivatal Eép. II.	6.06		
Vaszary Antal Eép. I., és II.	11.85	Április havi bevétel	893.85
Vály Ferencz td.	3.—	Jan.—márcz. hóban befolyt	8160.52
Veress László td.	4.—	Összesen	9054.37

